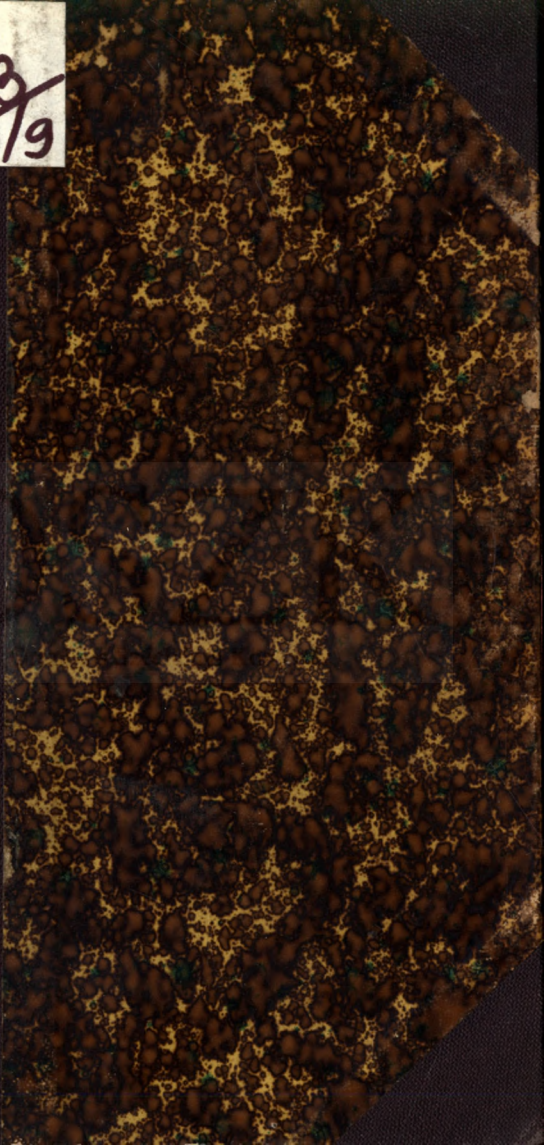

14.993
~~9/9~~

ALBERTA
OLYASÓTÁR

FRASER

Pompás

herczeg

1850

I.

IX. 9.

N.M.

506.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

AZ ATHENAEUM OLVASÓTÁRA.

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Nemzeti Széchényi Könyvtár

A POMPÁS HERCZEG.

REGÉNY.

IRTA

MRS. HUGH FRASER.

ANGOLBÓL FORDITOTTA

SZIGETHYNÉ SZALAY ERZSI.

ELSŐ KÖTET.

BUDAPEST.

AZ ATHENAEUM IROD. ÉS NYOMDAI R. T. KIADÁSA.

~~A. elg.~~

~~643~~

~~W. 9~~

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

14.993/9/9

~~25.506~~

A. M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyomt. Növedéknapló
1900. év 881. sz.

I.

Égetően süttött Rómában a déli nap és az egész városban nem volt se utca, se tér, hol a verőfényes nap sugarainak tikkasztó hőségét ne érezték volna. A külváros egyik palotájának kertjében azonban voltak olyan árnyas helyek és lugasok, ahova a déli nap égető sugarai be nem hatoltak és hol a megszámlálhatlan rózsák és ibolyák balzsamos üditő illata is enyhítette a nap hevét. Az utakon üde lombok hullámoztak a sétálók lábai alatt, de azért senki se botlott meg bennük, mivel azok a lombok csupán odavetett árnyékai voltak a magasban lengedező zöld falomboknak. Illatos és hűvös volt ott még a földnek kipárolgása is, azon sötétzöld élő szőnyeg által üditve, mely a cziprusfákról lehulló apró tűskék és tobozokból képződött. A magas cziprusfák büszkén lengedeztek a szebbnél-szebb narancsfák felett, melyeknek helyét az a bölcs kertész választotta meg, aki körülbelől háromszáz esztendővel ezelőtt ültette oda azokat a pompás hosszú sorokban, mert hát ki ne tudná azt, hogy a narancsfa

szereti a nedves fekete földet, de közelsége se virágnak se emberi lénynek nem válik hasznára? Igaz, hogy az ibolyák meg a kék jáczintok körülfonták a narancsfák gyökereit az egyik oldalon, de a kertben minden dongó méh és pletyka mákvirág tudja, hogy az a két szép virág nem a narancsfák kedvéért választotta ki azt a helyet, hanem mivel egy bájos patak hideg friss vize csergedezett egy kőmederben odalent a sétánynak egyik oldalán; már pedig ki ne helyezkednék el szívesen a csergedező patak közelében, ha tehetné? A narancsfák természetesen nem gondoltak arra és a virágzás idejében lehullatták apró illatos fehér szirmaikat alatt nyiló barátaik üdvözlésére.

A faszor körülbelől egy negyed mértföldnyi hosszúságra terjedhetett és Honora ott tanult meg járni egykor, futkosva az aranyos lapda után, melyet édes atyja valahonnan az ég közeléből látszék ledobni elibe, mert hát az ég vagy a fa teteje még egyforma magasság egy két éves gyermek előtt, ki örömujjongva szaladgál a fövényen messze elguruló lapdája után.

De most már véget ér a gyermekkor és a nevelőnők felügyelete alatt eltöltött időszak ugy Honora, mint Lady Dering Évának, az édes anyának, nagy megkönnyebbülésére és az említett napon, midőn a juniusi nap sugara olyan nagyon felmelegítette a Honora kertjének vén cziprusait, Lady Éva megigérte, hogy elviszi őt ama husvét utáni

táncmulatságok egyikébe, melyek Rómában ugyszólván visszhangjai szoktak lenni az igazi mulató évad báljainak, oly módon, hogy a farsangot beleolvasztják a nagybőjti mulatságokba. Abban az időben, midőn Honora a Palazzo Perettiben élt, a rómaiak szerették az évnek azon időszakában a szertartásos összejöveteleket és az olyan tánczestélyeket, a hol végtelen gyönyörűségekre azok a fiatal leányok is megjelenhettek, kiket a szertartásos nyilvános bálokban való részvételre még nagyon fiataloknak tartottak. Azt az önámítást, hogy még nincsenek bemutatva öltözüik rendkívül egyszerűségével s azzal a kijelentéssel támogatták, hogy leginkább csak rokonaikkal és fivéreikkel volt szabad tánczolniok. Miután pedig ugyszólván valamennyi család rokonságban állott egymással, a leányok nem érezték hiányát a tánczosoknak. Honora azonban, daczára, hogy a római leányok nevelésében részesült és köztük nőtt fel, nem volt római leány. Atyja azon számos angol közé tartozott, kik külföldön élnek és csak a távolból gyakorolják a hazafiságot. Kis leánya hét éves volt még csak, mikor meghalt és Honora egész életén át érezte a jóságos kék szemek örökösének, a vezető erős kezeknek hiányát, atyja érczes hangjának kedves csengését pedig kimondhatatlan kegyelettel és szeretettel őrizte meg homályos emlékezetében. Attól a perctől fogva, midőn atyja meghalt, elvesztette Honora azt a megnyugtató érzést, hogy

minden körülmény között támaszra és gondos szeretetre, védelemre számíthat, mert még kellemes otthonában is lassan-lassan tapasztalnia kellett, hogy édes anyja bármilyen gyöngéd, bármily kedves, kedélyes barátnője is, semmiféle igazán komoly helyzetben nem segíthet rajta, se tanácscsal nem támogathatja.

Lady Dering Éva határozottan kedves, szeretetreméltó, de önző lény volt, aki minden olyan szellemi foglalkozást és tanulmányt megvetett, mely az ő ismereteit felülmulta. Tökéletesen meg lévén elégedve saját egyéniségével és positiójával, leánya számára se óhajtotta az ugynevezett magasabb kiművelést, arra azonban már csak fáradtságot vett magának, hogy elsajátíttassa Honorával a többi csinos előkelő leányéhoz hasonló gondolkozási módot. Ily módon a fiatal leány nevelése természetesen nevetségesen felületes és középszerű lett, úgy hogy az élet fontosságának megismerése tekintetében teljesen tudatlan maradt. Csupán egy tekintetben gondoskodott Lady Éva arról, hogy a legalaposabb ismereteket megszerezze leányának a vallásban; mert habár ő maga nem valami nagyon buzgó katolikus volt, igen jól tudta, hogy egy nem ájtatos nevelésben részesült leánynak kevés kilátása lehet az előnyös férjhezmenetelre a pápa ősi városában. Honora egyszerűen, de kifogástalanul fogta fel vallását, de buzgó hite nagy segítségül szolgált tövises életpályáján. A vallásos érzelmeken kívül

legtöbb kegyelettel őrizte szívében meghalt édes atyjának emlékét, sohase tudta elfelejteni az ő gyöngéd szeretetét, ama lélekemelő szavakat, melyeket az "a jelen és jövő életről mondott neki, mialatt együtt sétálgattak a kertben és különösen mélyen lelkébe vésődött egy szép csillagos éjszakának az emléke, midőn édes atyja karjaiban vitte fel házuknak verandájára és onnan megmutatta neki a hegyeket, a csillagok tündöklő fényében . . . nem felejtette el soha azt a pillanatot, mert az a benyomás oltotta bele ártatlan gyermekes lelkébe az édes mennyei megnyugvást.

Jóllehet mindez csupán némi csekély felfegyverkezésnek tűnhetik fel az élet küzdelmei ellen, hanem tény az, hogy sokszor vigasztalásul szolgált a visszaemlékezés Honorának.

Az említett verőfényes napon a fiatal leány vidáman örvendezve lejtett végig tánczolva a kertnek egyik hosszú fasorán, s a sebes keringőzés közben nagy port vert fel picziny lábaival a fvényes talajon. Kezében szebbnél-szebb rózsákat tartott, melyekkel az esteli mulatságon akart ékeskedni.

A magas élő sövény el volt árasztva a legszebb vadrózsákkal s ezeknek egyik kiálló ága beleakadt a napsugaras fényben megcsillanó fehér ruha finom redőzetébe és elszaggatta a lenge repülő szoknyát. Ez a körülmény kijózanította Honorát egy pillanatra, megállott, hogy összefogja a széttepett fehér szövetet. Két hosszú fekete hajfonata

leomlott és megérinté a földet; a fiatal leány ki-
egyenesedett és hátra vetette haját, mialatt a nap
sugarai enyelegtek a homlokán libegő apró fürtök-
kel, a mozgás okozta felhevülés a kezében tartott
rózsákéhoz hasonló piros színre festette arczát, nagy
kék szemei pedig megdöbbenve bámultak maguk
elé, midőn az út tulsó végén anyját pillantá meg
egy teljesen ismeretlen fiatal ember társaságában,
ki megállva, reá függeszté tekintetét.

Lady Éván meglátszott, hogy bosszankodik
mivel megmondta Honorának, maradjon otthon és
pihenjen, hogy estére friss és éber lehessen, maga
pedig felöltözve éppen a délutáni kocsikázáshoz
készült és sűrű keztyűit húzta fel, midőn az
említett fiatal embert, meghalt férjének egy távoli
rokonát bejelentették. Férje, a szegény Charlie
nagyon szerette, azt a fiút, így tehát Lady Éva
nem utasíthatta vissza látogatását; különben is
csinos külsejü kedves fiatal ember volt, bár szegény,
mert Lady Éva szemében a másodszülött fiúnak
csekély vagyona kevesebbet ér a semminél és egy
másodszülött fiú egyáltalán nem tünt fel kívánatos
vőnek, de elég közeli rokon lévén, joga volt egy-
szerűen keresztnevéen szólítani Miss Deringet, s
tánczolhatott vele, amennyit csak kedve tartotta;
hanem általánosságban a társaságban olyan vesze-
delmes farkasnak tekintették Geraldot, kitől vala-
mennyi gondos jó anyának tanácsos távol tartani
ártatlan báránykáit. Legbosszantóbb a dologban az,

hogy igazán csinos kedves fiatal ember lévén, ha bárhol a salonba belépett, mindenkinek az arcza sugárzott az örömtől; így hát Lady Éva is szívesen látta, habár alig lehetett volna alkalmatlanabb időben megérkeznie, mint mikor Honorát először készültek bemutatni a társaságban. Lady Éva, mialatt az ifju kezét megrázta és örömmel mosolygott annak csinos arczára, gyorsan átgondolta a helyzetet. Azt hitte, hogy Honora bizonyosan a saját szobájában pihen, vagy gyönyörködik a nagy álló tükör felett függő remek tiszta fehér tulle báli öltözékben. Attól tartott csupán, hogy minden perczen eszébe juthat a fiatal gyermekleánynak befutni a salonba óh borzalom! . . . talán egy fehér peignoirban hogy keztyüiről vagy virágcsokráról kérdezzen valamit; vagy pedig ösztönszerűleg is oda vonzza őt talán annak a másik fiatal lénynek delejes befolyása. Lady Éva ugyan még soha se hallott a telepathia létezéséről, hanem hát nem hiába volt nagyvilági nő, s jól tudta, milyen ügyesen fel tudja egymást fedezni két fiatal teremtmény. A mosoly tehát még el sem tűnt szemeiből, midőn már elhatározta, hogy Lowther Geraldot kivezeti sétálni a kertbe, azután pedig kikocsizik vele a Borghese-villa felé s visszatérőben szépen leteszi a szállodája előtt s majd éppen csak megemlíti az esti mulatságot, mintegy mentségül azért, hogy ebédre nem hívhatja meg.

Ah, de sajnos, ezt az egész ügyesen kigondolt

tervet megsemmisítette a kerti uton végig lejtő Honorának hirtelen megjelenése. Lady Éva életében talán most haragudott leányára először azért, hogy olyan szép és nem is volt képes egy bosszus felkiáltást visszafojtani.

— Honora! te igazán kiállhatatlan vagy! Azt mondtam neked, maradj a szobádban és pihenj.

Honora arcza még jobban kipirult édes anyja szemrehányásától, de Gerald már akkor előre lépett és feléje nyujtá üdvözlésül kezét.

— Nem emlékszik-e reám, Honora hugom? Én Gerald vagyok! Mind a ketten megváltoztunk, mióta utolszor láttuk egymást.

— Óh, igen, hogy ne emlékezném önre — viszonzá Honora örömmel és egészen megfeledkezve összetépett ruhájáról, sőt arról a furcsa picziny papucsról is, mely pár méternyire feküdt mögötte a porondon.

— Ugy jött most, ugyebár, hogy állandóan itt maradjon? — kérdezé azután s eszébe jutottak az ifjú látogatásai a rég múltban, midőn még atyja életben volt. Anyja rögtön szigorú pillantást vetett rá Gerald válla felett, de ugyanakkor az ifjú derült arcza is elkomolyodott. Honora látta, hogy hibát követett el, miért is sietve ekként beszélt tovább:

— Igen, ön nagyon megváltozott azóta, Gerald; rettenetesen magas lett és megöregedett! De én is megnöttem ám, vagy legalább is ma este nagy leány akarok lenni.

— Hát mi van készülöben ma estére? — kérdezé Gerald, miközben Lady Éva gondosan begombolta a hatodik gombot keztyűjén, lesve az alkalmat, hogy azt az alkalmatlan fiút feltűnés nélkül eltávolithassa.

Honora jóízűen nevetett feleletül Gerald kérdésére.

— Táncmulatságba megyek — mondá. — Ma lesz a legelső tánczestélyem és a legelső hosszú ruhám felavatása! Oh! milyen nagyszerű lesz az!

— Bár elmehetnék én is, habár én nem vehetek fel hosszú ruhát! — szólt sajnálkozva, de tréfásan Gerald. — Nem szerezhetne ön nekem egy meghívót, Éva néni? Hol lesz az a tánczestély?

— Félek, hogy lehetetlenséget kíván — felelé határozottan Lady Éva. — Vald'oro herczegné már legalább hat előkelő egyént visszautasított. Egészen zártkörűnek kívánja mai tánczestélyét. Nagy bálba még el nem vinném Honorát semmi esetben.

— Ah, Vald'oro herczegné? — szólt Gerald. — Nála hagytam a névjegyemet, mielőtt ide jöttem. Hiszen ő régi jó barátnőm nekem Alfonsóval együtt tanultunk Etonban; így tehát remélem, hogy talán már eddig megkönyörült rajtam s mire hazamegyek, a szállóban fogom találni a meghívó jegyét. Ha sikerül oda eljutnom, nem adná-e nekem az első keringőt, Honora cousine?

Ez már igazán sok volt. Lady Éva egy gyors mozdulattal, melyet legnyájasabb mosolya kísért,

karonfogta Geraldot és elvezette őt, még mielőtt Honora feleletre gondolhatott volna, s a fiatal ember maga se tudta, hogyan jutott a Victoriába nagynénje oldala mellé anélkül, hogy csak el is bucsuzhatott volna Honorától, vagy biztosíthatta volna magának azt az esdve kért keringőt és ime most egész sereg kérdésére kellett válaszolnia nagynénjének, miután az mind jobban-jobban látszott érdeklődni a sorsa iránt, minél távolabb jutottak Honorától és annak szép rózsáitól. El kellett beszélnie, milyen szerencsésen esett végre át a keserves vizsgákon, s hogy azért kellett elhagynia Angliát, mivel influenzába esvén, teljes gyógyulása megkívánta a légváltozást; hivatalában pedig biztosították, hogy ő nélküle is elvégezhetik a sok fontos munkát. Erre aztán Lady Éva jóízűen nevetett; de bizony Gerald gondolatai az egész idő alatt másfelé kalandoztak; Honorára gondolt, annak kipirult arcza, csillogó szemei és kecses fiatal alakja lebegett képzelete előtt, a mint a kert ösvényén könnyedén lefelé lejtve megpillantá őt. Azután tekintete nagynénjének sötét peji lovaira esett és azt gondolá magában: »Hiába, istálló dolgában mindig érezni lehet a férfi hiányát. Szegény Charlie bácsi nem szívesen látná ezeket az elhanyagolt gebéket.« Ekkor egyszerre csak majd kiütötte a szemét egy bodros napernyő, azután hirtelen megállott a kocsi s őt szépen letették a szállodája kapuja előtt, nagynénje pedig egyenesen elhajtattott,

anélkül, hogy ideje lett volna abbeli óhajását kifejezni, hogy mielőbb viszontlássa.

A fiatal ember pár perczig utána bámult az elrobogó kocsinak, de aztán megfordult, hogy felmenjen az emeletre. Amint azonban kinyitotta a házba vezető üvegajtót, a hajóskapitány egyenruhájához hasonló öltözékű portás elibe sietett s egy széles nagy boritékot kézbesített neki, rendkívüli előzékenységgel, de desperátusan tört angol nyelven magyarázgatva, hogy ő excellentiája Vald'oro herczegné maga személyesen állott meg kocsijával a kapuban, hogy ott hagyja a Mylord számára a levelet. Ez a körülmény feltünő módon emelhette a fiatal angol tekintélyét a szálloda személyzete előtt, mert legalább is hárman rohantak egyszerre hozzá, hogy neki a dohányzó szobába vezető utat megmutassák. Meglehetősen tágas helyiség volt a pompeji stylben tartott, élénken szinezett freskókkal diszitett dohányzó szoba, mely abban az órában rendesen üres szokott lenni. Ott bontotta fel Gerald ő excellentiája levelét és megtalálta benne a várva-várt meghívó jegyet. Hosszukás betűkkel írott pár szóban értesítették, hogy a herczegné otthon lesz és fogad az nap este kilencz órakor. A kijelentés fölött pedig nagy ákumbákumokkal a Gerald neve volt oda írva.

— Igazán szép ettől a vén herczegnétől — mondá magában Gerald, a korának és társadalmi osztályának megfelelő tréfás modorban. — Szeret-

ném tudni, vajjon miért nem akarta Éva néni megkísérteni, hogy meghívót szerezzen számomra. Ez nagyon kicsinyes tőle. No de most legalább meglátom, hogyan tanították meg táncolni a kis Honorát ebben a papos országban. Hanem most még fordulok előbb egyet az ebéd előtt.

»A kis Honor« pár pillanatig mereven állott egy helyben, midőn anyja eltűnt Geraldal és az elégedetlenség sajátságos érzése támadt benne s az a juniusi nap heve daczára lehütötte egy kicsit. Komolyan megfordult és fél lábon oda ugrált, ahol elvesztett cipője feküdt a földön. Többet azonban már nem tánczolt azután. Felkereste kedvencz ülőhelyét a rózsaszin és fehér virágu oleanderfáknak összefutó lombjai alatt és ott ült sokáig, elmerengve a Sabina hegység nézésébe. Sok mindenféle felett elgondolkozott, mert Gerald hangja sok édes dolgot idézett vissza gyermekkorának homályos emlékeiből, de különösen atyját juttatta az eszébe, atyját, ki annyira szerette ezt a csinos rokonát. Kedves drága apuka! mondá magában Honora s azt hitte, hogy atya tudja, mennyire érzi ő hiányát. Könnyek tolultak a fiatal leányka szemébe, egyszerre azonban egy kis szél támadt, mely az oleander virágait arczába és hajára szórta. Ekkor aztán a fiatalság és a juniusi verőfény ismét felülkerekedett. Honora boldogan mosolyogva felszedte rózsáit és felfutott az ódon palota emeletén levő szobájába.

Ez a szoba képezte a fiatal leány életének egyik gyönyörüségét, mindig örömmel tért oda vissza s azt képzelte, hogy képei, könyvei és virágai mind ujjongva üdvözlik. Még az asztalok és székek is örülni látszottak látásának. Kivüle és komornáján kívül kevesen léptek be abba a kicsiny szentélybe, hol csend és béke uralkodott, az a békés nyugalom, mely csakis olyan helyeken érezhető, hol tiszta, szűzies boldog lények laknak. Három oldalról a tiszta kék égboltra nyíltak a szobának ódon, vasrostélyos ablakai, de ki lehetett látni rajtok a Compagnének legtávolabb eső pontjáig, de az eresz alatti fecskefészkekben is gyönyörködhetett Honora. A nyári szellő odafujta a frissen kaszált széna balzsamos illatát s felhallatszott a kis bárányok csengőinek dallamos hangja, maguk az anyabirkák ott legelésztek a Róma-Vecchia melletti fűvel benőtt dombocskán. Képzelné se lehet szobát, melybe úgy behatoljon a szabad levegő, de azért barátságos és lakályos volt, néhány szép kép is ékesítette, melyeket annyira szeretett Honora, hogy úgy csevegett hozzájuk, mintha megannyi bizalmas jó barát lett volna. A biborbársony palástos öreg pápa például sok mindent tudott a fiatal leány felől és mindig jóindulattal mosolygott reá; de az a fekete szemü szép asszony a falon már nem akarta Honorának titkát elárulni, kinek szánta azt a sötét hajfürtöt, melyet levágni készült, vagy, hogy őt magát mi okból vágják ki egy másik, rég

elveszett nagy képből. A Sixtini Madonna remek képe ott függött a Honora ágya felett és mikor a reményteljes és boldogság után vágyó ábrándos poetikus álmokban élő tapasztalatlan ártatlan sziv megkérdezte a Madonnától a jövőt, a választ mindig ott vélte látni a boldogságos szűz anya és a kis Jézus csodálatos szemeiben. Kicsiny könyvtárát bizonyosan szegényesnek találná egy jelenkori nevelésü fiatal leány. Gondosan válogatták össze azokat a könyveket a nevelőnők és a jó barátok (Lady Éva maga soha se olvasott semmit), de attól tartok, hogy Honora maga se sokat törődött némelyikkel közöttük. Azok a könyvek, melyek leghasznosabbaknak tündek fel és a fiatal leány még ki nem fejlett lelkületére nagy hatást gyakoroltak, a szentek és hősök életéről szóltak.

Kedves, nemeslelkü, egyszerű gyermek volt Honora, ki napsugárban nőtt fel csendesen anélkül, hogy akár önmagában, akár másban kételkedett volna valaha, miként a virág, várva, hogy mit küld le reá az ég. Anyjának világias erkölcsi felületessége még nem bántotta Honorát; mert hiszen még nagyon is keveset voltak ők együtt, mikor pedig a gyanu homályosan felmerült lelkében, hogy anyja nem elég vallásos, se nem teljesen önzetlen lény, erélyesen küzdött a mellett, hogy gyanuja téves és tőle bűn ez a feltevés. Különben azt majd csak az idő s körülmények mutathatják meg, milyen nővé fejleszti az élet azt az ártatlan,

vidám kedélyü gyermekleányt, mikor majd az öröm és bánat felheviti, lehüti és megérleli őt.

Lady Éva maga sokkal kevésbé ismerte Honorát, mint az a biborbársonyos pápa ott a falon, vagy akár a repülő fecskék, melyek a fiatal leány ablakpárkányán szoktak megpihenni, hallgatván, miként imádkozik vagy énekelget magában; de az édes anya teljesen meg volt elégedve a leánnyal és büszke volt arra, hogy még a leggonoszabb kritika se találhatna kifogást neveltetése, modora, vagy megjelenése és külseje ellen. Elég őssel és hozománnyal birt ahhoz, hogy leányának szives fogadtatást biztosithasson csaknem valamennyi előkelő római családnál, miért is érezte Lady Éva, hogy megbocsájthatlan izgaztalanság lenne a gondviselés részéről, ha nem sikerülne neki kis leányát rendkívül fényesen férjhez adni. Lehet-e tehát csodálkozni, ha elfelejtette megkérdezni Geraldtól, mikor látogatja meg őket újból?

II.

Gerald utoljára is elmulasztotta az első keringőt. Az angol követséghez ebédre lévén hivatalos, meg kellett jelennie, de roppant nehezére esett illő figyelmet tanusítani azon két-három befolyásos vén rokkant diplomota unalmas történetei iránt, akik mellé ültették. Gondolatai folyton bájos rokonánál kalandoztak. Vajjon várja-e őt? Fentartotta-e számára az első keringőt? s ha igen, akkor bizonyosan borzasztóan elítélheti, hogy el nem ment a kért tánczért. Valóban annyira szórakozott és komoly volt, hogy a tekintélyes urak meg voltak győződve arról, hogy Gerald egy ambiciózus, túlszorgalmas fiatal ember, ki már is túlerőltette elméjét a sok szellemi munkával. Gerald hirnevét mint emelkedő fiatal emberét, aki általános vélemény szerint még sokra viheti, ugyszólván azon az ebéden alapította meg s az a jó hirnév éppen annyit használt neki, mintha tényleg úgy lett volna, bár sikereit főleg annak a szerencséjének tulajdonithatta, hogy azok az emberek, akik már felemelkedtek,

még ő nálánál is sokkal restebbek és hanyagabbak voltak.

Fél tizenegyre járt már az idő, mikor valahára elszabadulhatott és beléphetett Vald'oro herczegné salonjába, épp jókor ahhoz, hogy lássa Honorát ellejteni a ház úrnőjének legifjabb fiával, egy epedő tekintetű, szőke fiatal emberrel, ki rendkívül jól tánczolt. Honora elfogultnak érezte magát és megijedt a szinpompás előkelő tömegben. Anyja pár perczre ott hagyta őt a nagyterem végén összeverődött leánycsoportban. Sokszor volt már ott abban a nagyteremben Honora azelőtt, nem egyszer futott versenyt egyik végétől a másikig Vald'oro Biancával és annak fivéreivel; de óh, most úgy érzé, hogy egészen más helyzetbe jutott; leánybarátnői mind olyan nagyoknak, olyan fenségeseknek és olyan szépeknek tündek fel ő hozzá képest; Vald'oro Alfonsót pedig megpillantva estélyi öltözékében, egészen megzavarodott és kíváncsi lett, vajjon az a pompás öltözékű csinos fiatal ember vissza fog-e emlékezni arra, hogy ő egyáltalán ismerte valaha. Az igazat megvallva, Honora éppen a felett gondolkozott, hogy miképen lehetne Geraldot is oda varázsolni, midőn a félelmes Alfonso elibe állott és kikérte a kegyet, hogy vele tánczoljon stb. Alfonso tudta, hogy ez az első tánczmulatsága Honorának és egyáltalán nem lévén olyan unalmas, amilyennek látszott, feltette magában, mindent elkövetni, hogy Honora jól érezze magát.

Lady Éva egészen meg volt elégedve Don Alfonsóval és kecsesen mosolygott, midőn a táncz befejeztével Honorát visszavezette hozzá. Egyszerre eltűnt a fiatal leány szivéből minden félnkség, a zene vidám hangjai felpezsdítették és úgy tetszett, mintha a nagy kék szemekben visszatükröződnék a csillogó fény; arczának üde rózsás szine, gyöngéd keblének lihegése a táncz abbahagyása után, midőn anyja mellé állott, csak még jobban fokozta szépségét, ugyannyira, hogy Gerald, midőn üdvözlésére hozzá lépett, pillanatra azon gondolkozott, vajjon milyen halállal szeretné Alfonsót elküldeni ez árnyékvilágból. De azután megfeledkezett minderről és mindenkiről Honora kivételével, mivel az mosolyogva hozzá fordult és kezét feléje nyujtva oda ígérte neki bűnbocsánattal a következő tánczot, még mielőtt Lady Éva magához térhetett volna ámulatából, hogy Geraldot ott látja.

Néhány órával később felzendült a zene a cotillonra. A palazzo Vald'oro történelmi nevezetességű, s tetőtől a padozatig csillogó alabastrommal kirakott báltermében, melyet a családi hagyományhoz hiven kétezer szál viaszgyertya világított s melyek levegőjét a nagyszerű üvegház összes virágainak illata telített, élénk jókedv uralkodott és a tündöklő fiatalság kecsesen lejtette a zene ütemei után a keringőt. Ezt a gyönyörű viruló ifju sereget pillanatig remek szép rózsafüzér fonta össze, melyet a vidáman nevető tánczolóok magasan

feltartottak a középben; e zene változó ütemére egyszerre az egész kis csoport belevegyült lejtve a tömegbe s a rózsafüzér valóságos rózsaesőként hullott szét, a rózsaszirmok ezrével röpködtek a balsamos levegőben, mielőtt hópehelyként ráhullottak a bájos fejekre és a hófehér meztelen vállakra, végre pedig lerepültek a földre, hol a hölgyek uszálya s apró lábai ide s tova seperték.

A cotillon egy virágos anarchia. Tartama alatt a legszigorubb garde de damenak is le kell mondania kormányzatáról és kénytelen, legalább egy időre, minden mama leereszteni kiterjesztett őrködő szárnyait. A szerencsétől meg az előtánczostól függ, kinek milyen tánczos vagy tánczosnő jut s így a kis Honora is legnagyobbbész a szerencsének tulajdonította, hogy a legtöbb fordulót Gerald rokonával tánczolhatta. A túlságos öröm közepette persze gondolkozni se jutott eszébe a véletlen esélye felett. Majd rákerül az elmélkedésre is a sor — gondolá Honora — a kocsiban, midőn majd hazafelé tartanak édes anyjával. Ah, hisz most még olyan korai az idő, de sajnos, egy, két vagy három óra múlva már ismét kitódul majd a nagycsarnokba a most boldogságban úszó atlaszczipős bájos kis sereg.

Egész sor üres terem vezetett át a bálteremből a képcsarnokba, vagyis másik végébe az óriás négyszögü palazzo Vald'oronak, mely több más palotával együtt ugyszólván egész kis várost képez

Róma kellő közepén. Ezen termek egyikében több álmos öreg gentleman morzsolta le a hosszú éjszakát whistjáték mellett, várakozva feleségeikre. Két másik teremben kaczerkódó szerelmes párok vonultak el, míg csak egyik-másik betolakodó fel nem fedezte ottlétüket. A legtávolabb eső kicsiny kerek szobában, mintha a magas kupola tetejéből lehulló csillag lenne, egyetlen remek kis függőlámpa által megvilágítva komoly beszélgetésbe merült, de egymással elégedetlennek látszó fiatal pár ült. A férfi hátra dült az alacsony pamlagon, felbámult a mennyezetre, lábait keresztbe vetve és kezét nadrágzsebébe dugva. A tapasztalt nő rendesen visszavonul, ha a férfi ilyen fesztelen helyzetbe helyezkedik és hallgat. A nő tudja, hogy uralma megszűnik abban a pillanatban, mikor a férfi ilyet merészel és bevárja a jobb időt.

De a pamlag sarkában ülő nő nem igen bírhatott még sok tapasztalattal, mert izgatottan előre hajlott és tovább folytatta érveléseit és szemrehányásait, mi még jobban megerősíteni látszott a férfi fölényét, miután tovább is megmaradt illetlen, fesztelen helyzetében.

Vald'oro Olimpia, amint rendesen nevezték: »Gozzadininé«, legidősebb leánya volt Vald'oro hercegnek, állítólag nagyon fényes házasságot kötött körülbelül öt évvel azelőtt Gozzadini Marchesével, egy ferrarai könnyelmű gentlemannel, ki megengedte nejeének, hogy legtöbb idejét Rómában töltsse

el a családjá körében. Olympia igen szép fiatal nő, magas, széles vállu alak; veres hajával, hófehér bőrével és fekete szemeivel emlékeztetett Tintoretto velencei nőire. Halálosan unatkozott Gozzadininak gyönyörű szép palotájában Ferrarában és nem is titkolta a vidéki társaság iránti megvetését. Gozzadini pedig lenézte az unalmas rómaiakat és kijelentette, hogy fia ugyan soha se fogja meglátni St. Péter templomát, míg férfi korát el nem éri; nem volt tehát más mód, mint hogy a szép asszony egyedül töltse el a telet Rómában, alkalmatlan férjét pedig ott hagyja Ferrarában, hogy azután vele és a gyermekekkel majd valamely fürdőhelyen találkozzanak a nyáron.

Gozzadininé nemcsak előkelő, de rendkívül vonzó és szép nő is volt, nem csoda tehát, ha soha se unatkozott a társaságban, mert ha ő egy salonban megjelent, a leghódítóbb, legcsinosabb fiatal emberek rögtön elpárologtak a leányok társaságából és a szép asszony körül csoportosultak, kitéve őt az által egész estére a rágalmazásnak. A fiatal emberek közül sokan csak keresztnevén szólították s valamennyi szerelmes volt bele, vagy legalább is elhitette magával, hogy szerelmes, vagy az volt valamikor. Annyi tény, hogy szinte chicnek tartották, hogy az ünnepelt szép Gozzadininé körében lássák őket. Bocsánat a »chic« szónak gyakori használatáért, de szóljon mentségemül az, hogy korlátolt felfogásu egyéneket irok le.

Olympia csakúgy szerette a mulatságot, mint azt a fiatalabb és szendébb hölgyek is kedvelik és ugyancsak hatalmasnak kellett lenni annak, a mi őt a saját házában a cotillon elmulasztására készítette. Rendesen ő volt központja, a lelke az érdekes szép füzértáncznak és olyan önfeledt hévvel, oly kecsés könnyedséggel és szilaj tüzzel lejtette végig a változatos bonyolult figurákat, hogy az még egy szenvedélyes Bachansnőt is zavarba hozott volna.

A jelen pillanatban azonban egyáltalán nem látszott vidámnak, szemeiből esdeklő kifejezést lehetett kiolvasni, hangja pedig inkább bánatosnak volt mondható, midőn udvarlójához beszélve esdve kérte őt: emlékezzék vissza, gondolkozzék és mentse fel őt a kínos megbizástól.

De vajjon mi lehetett az?

— Ön azt nem kívánhatja komolyan, Orazio — mondá — gondolkozzék csak egy pillanatig, milyen kellemetlen lenne az énnekem! Ön végre is gentleman!

A fiatal ember nem indult meg, hanem pár pillanatig szótlánul a fiatal nőre függeszté tekintetét, azután megszólalt rokonszenves gyöngéd rezgésű halk hangján.

— Mindez igen szép és kedves öntől, Olympia. De lesz-e szives mindjárt holnap megkezdeni az én ügyem elintézését, vagy inkább várna vele szombatig? Tudja, hogy a szombat szerencsés napja a Porsennáknak.

A fiatal hölgy a harag fellobbanásával takarta el kezével füleit.

— Soha se fogok én arra vállalkozni — kiáltá.

A férfi még egyszer ráfordítá mélázó szemeit. Fényes, mandula metszésű szemek voltak azok és úgy villogtak, mint az elégült állatok szemei az erdőben. Szabályos vonásu arcza üde és szép volt. Világosbarna hajához jól állott a csaknem gesztenyeszínű barna, fényes göndör szakáll, mely telt fehér állát eltakarta.

A szép asszony ölébe ejtette kezeit és megkísérlé arczát félre fordítani a férfi tekintete elől; de szemei akarata ellenére is megint csak annak arczára tévedtek. Szemei egy perczig megpihentek a férfias szép arczon, egészen kimeredtek a félelemtől; a halánték táján képződő verejtékcseppek pedig lemosták a rizsport dús hajának apró hajfürtei alól.

— Megteszem, a mikor önnek tetszik — mondá végre vontatva tompa hangon és utána borzongani látszott.

— Akkor hát holnap — felelé a férfi; — mert ha szombatig elhalasztanák, ön megfeledkezhetnék ígéretéről, Olympia. Tudja, hogy ön némely dologban meglehetősen feledékeny. Akkor pedig megtörténhetnék, hogy hajósom esetleg összetalálkozhatnék Gozzadini emberével Genuában és beszélni találna neki arról a gyönyörteljes hétről, melyet mi együtt a yachton eltöltöttünk a múlt évben a

jóniai szigetek közt. Ne legyen feledékeny, Olympia : mert az most nem volna jó önre nézve.

A nő még folyton rá nézett és zokogását visszafojtva iparkodott uralkodni felindulásán. A férfi pedig lassan készülődni kezdett, felállt, kiegyengeté felöltője lebbenyeit és leverte az Olympia közelében lévő válláról a rizsport. Azután bal kezét kinyújtá kalapja és keztyüi után és mialatt egyik kezével keztyüit keresgélte a pamlag párnái alatt, jobb kezét hanyagul rátette mintegy engesztelésül a nőnek összekulcsolt kezeire. Olympia pedig lassan felemelte kezeit az ifju kezével együtt, mig csak egészen oda nem ért üde piros ajkához, akkor azután olyan mélyen beleharapott az eleven húsba, hogy a fiatal ember felkiálltott fájdalmában. Olympia megriadva futott végig a hosszú termeken, megijesztve a szerelmes párokat, kik azt hitték, hogy magukban vannak; s a whist mellett ülő öreg gentlemaneket is megzavarván, pár percz mulva már a legszilajabban tánczolt a cotillon figurájában hódolói egyikével, ki már másfél órája várakozott az ajtó közelében arra a kitüntetésre, tudva, hogy majd rá kerül a sor, mihelyt a szép Olympia bevégezte vitatkozását Porsennával. Minden este meg szokott az történni.

Olympia távozása után Porsenna Orazio még pár pillanatig szájához tartotta sebesült kezét és selyem zsebkendőjével bekötözve, szidta magában a kegyetlent. Akkor aztán kinyitotta a kicsiny szobá-

nak a mellékajtóját és eltűnt a sötét lépcsőn, mely a ház fiainak lakosztályához vezetett. Megakartam mosni a kezét Alfonso dolgozó-szobájában, mielőtt Olympia után menne a bálterembe. Belevetette magát egy mély karosszékbe és szivarra gyujtván elgondolkozott az Olympiával folytatott párbeszéd tárgya felett. Vajjon nem hagyott-e ki vagy egyet a nevezetesebb pontok közül? És nem elég gyenge-e ahhoz, hogy valamiben igazat adjon Olympiának? Nem. Utoljára is Olympia soha se bilincselte le őt egészen; most pedig, midőn már nem is szórakoztatta többé, jó, hogy legalább felhasználhatja a saját érdekében. A házasságtól ugyan borzadt, de ha már anyja annyira súlyt fektet rá, tekintettel arra, hogy ha nem adna örököszt a családnak, az ősi vagyon rászállana és ferrarai rokonaira, kiknek kétségbeejtő helyzetükben olyan nagy szükségük volna arra és akik olyan nagyon áhitoznak rá, szinte megbocsájthatlan lenne, ha meg nem házasodnék, hogy a rokonok várakozásait meghiusítsa. Igen, meg fog nőszülni; de a nőt magának kell kiválasztani; semmiféle családi beavatkozást nem tűr; abban még Olympia se akadályozhatja meg. Jól ismerte Orazio vajjon ki, ha nem ő a római leányok jellemének minden vonását; ismerte azoknak csekély előnyeit és sok-sok gyengeségét, miért is teljesen ráunt a hazájabeli nőkre.

Az ájtatos anyja által elibe tárt névsor minden egyes jelöltjére nemmel felelt, míg végre anyja

kétségbeesésében azt kérdezte tőle: nem tünt-e fel neki soha egy csinos kis leány, ki reggelenként leeresztett hosszú hajfonatokkal szokott sétálni a Pinción, anyja kíséretében, nyomon követve egy hintótól, melyet zöld libériás kocsis szokott hajtani. Az a fiatal leány ritka gondos nevelésben részesült és Porsenna herczegné még azt is erősítette, hogy tekintélyes hozománnyal bír. Vajjon nem kocsizna-e ki Orazio szintén egyik reggel, hogy lássa és meggyőződjék nem-e tetszene meg neki? Orazio beleegyezett vagy legalább is nem mondott ellent; elbúcsuzott anyjától és felsietett a lakosztályába, hogy gondolkozzék a dolog felett.

A Porsenna-palota egy téres utcán áll, mely a Corsótól a Tiberhez vezet és csaknem egyenesen nyugat és keletnek fekszik úgy, hogy a nap alig vet árnyékot szürke falaira. Magas négyszögletes épület az, minő igen sok létezik Rómában, nemes és egyszerű izlésben tartva körvonaláiban, de elék-telenítve a barok díszletekkel és modern boltozatával, mely mintegy áthidalja a jelent a multtal. Az oszlopos négyszögletű udvar körül egymás fölött emelkedő erkélysorokkal, melyek a tetőzet alatt verandákban végződnek, semmi se modern; a verandák napsugárban úsznak a kék égboltozat alatt; dézsákba ültetett narancs- és oleanderfák diszítik, melyeknek galyai az alacsony vasráczozaton keresztül lekandikálnak a szédítő magasságból. A kövek már mindenütt feketék és horpadtak és sirokkós

napokon századok nedvességét izzadják ki. A felső emeletekbe felvezető rövid kanyarulatu széles lépcső el van lepve sikamlós foltokkal, a magas lépcsőzet falai pedig a földtől vagy három lábnyira kellemetlen kigőzölgésű párától átnedvesültek. A kőkoporsókat mindenkor megfelelő diszleteknek tartották Rómában, egy »Scala nobilenek«, de a Porsennákat kivéve egyetlen család se állította oda Etruszk őseik képmásait palotáik kijáratához, hogy ott pihenjenek elavult rútságukban. Itt azonban megtaláljuk a rég eltemetett férfiak és nők veres agyagból mintázott képmásait végig fekvő üres koporsóik födelén. Valamennyi jobb kezére támasztja fejét és haragos arcot vet jelenkorunk szülőtteire, a kik arra járnak. Félhomályban, vagy az olajlámpák homályos fényében, melylyel még ma is világítani szokták az ódon palotát, azok a hideg kőalakok kísérteties, komor kinézést adnak a lépcsőknek.

Minden emeleten nehéz ajtók nyílnak a család és hozzátartozóik által elfoglalt különféle lakosztályokba; mert azokban az óriási épületekben tizenkét lakosztály is könnyen el lehet helyezve, anélkül hogy bármelyikben is tudomást vegyenek a másik létezéséről.

A Porsenna család jelenleg csupán két élő tagból állott, az öreg herczegnéből, a ki visszavonultan élt az első emeleten, meg a fiából, Orazióból, a ki örömelebb lakott egy kisebb lakosztályban az anyjái fölött.

A herczegné régi korbéli római nő volt, kinek a jelleme egyetlen törzsből látszott alkotva lenni és ha a fatörzs helyenként keménynek bizonyult is, kellően biztosítva és edzve volt minden viszontagság ellen.

Saját jellemszilárdsága megnehezítette azonban azt, hogy felfogja az olyan komplikált ingatag temperamentumot, minő a fiáé volt, kiben minden tulajdonság harcban látszott lenni egymással, kiben a test küzdött a lélek ellen és az ész kicsúfolta mind a kettőt; kiben az öröklött természet néha diadalmaskodott az elsajátított szokások felett, de azon az úton volt, hogy lenyügözze azt egyénisége rendkívüli hatalmával, mert elég erősnek képzelte magát, hogy akarata legyőzze a benne viaskodó összes ellentétes hajlamokat.

Orazio önkénytelen tisztelettel viseltetett anyjának éleselműsége iránt, megtörtént tehát, hogy midőn Honora anyja mellett lépdelt egy verőfényes tavaszi reggelen, egy kocsi többször megkerülte már őket, s a kocsiban azon egyéniségek egyike ült, kiket meglátnia neki nem volt szabad. Lady Évának tapasztalt szemei azonban felismerték ugy a kocsit, mint tulajdonosát; s azonnal felfogta jelentőségét is az érdeklődő óvatos pillantásoknak, melyeket a herczeg Honorára vetett; és ez talán nyugtalanította volna aggódó anyai szivét azon meggyőződés nélkül, hogy Honora ruhája csodálatosan jól állott és ugy az, mint a reggeli üde lég igazán ígöző szépnek tüntette fel leányát.

Porsennának mult heti megjelenése a Pinción nagy befolyást gyakorolt az anya azon elhatározására, hogy Honorát elvigye Vald'oroék tánczestélyére, habár a fiatal leány maga nem is keresett erre más okot, mint édesanyja kedvességét, ki örömmel látja őt mulatni. De lady Éva az estélyen nagyon bosszankodott csalódásán, mert noha már két óra mult és Porsenna herczeg már régebben jelen volt, még nem vett magának annyi fáradságot, hogy bemutatassa magát neki és nem is látszott tudomást venni se az ő, se a leánya ottlétéről. Lady Éva éles szemei látták őt eltűnni a rettenetes »Gozzadininével« és minden pillanat, a mig ketten együtt maradtak, egész örökkévalóságnak tünt fel neki. Az ő szempontjából tekintve a dolgot, Honorára nézve a házasság Porsenna Orazióval fejedelmi szerencse lett volna. Rómában valamennyi jó anya iparkodott azt a boldogságot megszerezni leányai számára. Most kínálkozott a jó alkalom, már csaknem biztosra vette, hogy vágya teljesül és ime ismét elfordítja tőle a ritka szerencsét az a kaczer Olympia. Borzasztó, hogy egy ledér teremtés elcsábit hat egy olyan szeretetreméltó szép fiatal embert!

Az a szeretetreméltó szép ifjú pedig ismerte becsét a higgadt visszatartásnak minden efféle kaland kezdetén, hanem azért nem szándékozott egészen elszalasztani a kínálkozó jó alkalmat. Észrevette ő, mikor Honora belépett és mialatt másokkal társalgott, folyton csendesen figyelte őt.

Látta Vald'oro Alfonso testvéries előzékenységeit; feltűnt neki, hogy sok régi játszótársra talált a fiatalabb vendégek között; sőt az a derült, sugárzó tekintet sem kerülte el figyelmét, melylyel Geraldot üdvözlé. Jól ismerte ő Gerald körülményeit s legkevésbé se félt tőle mint vetélytárstól. Tudta, hogy Lady Éva nem adná nőül egy kiváló állás és vagyon nélküli emberhez. Azonkívül ama különös szeszélyes pillanatok egyikében, melyeket alkalmilag megengedett magának, elhatározta, hogy Miss Deringnek Porsenna herczegnővé kell lennie, azt a feltevést pedig, hogy őt bárki is akadályozhatná kitűzött célja keresztülvitelében, képtelenségnek tartotta.

Az a nyugodt biztonság, hogy annak, a mit óhajtott, be kell következnie, s hogy ha ő egyszer valamit feltett magában, annak útját semmi nem állhatja, megszerezte számára azt a tiszteletet, melylyel a világ az erőnek és hatalomnak meghódol, minden tekintet nélkül annak erkölcsiségére. »Pompás Porsennának« nevezték mert hát minden rómainak megvan a maga gúnyneve, és Orazio fejedelmi életmódja igazolni látszott az elnevezést. Szive mélyében tudta, hogy ő nem erős; hogy bizonyos tulajdonságok, minő például a nagy testi bátorság, hiányzottak nála; tudta azt is, hogy az ő lelkülete valóságos karavánok szállodája, mely lakhelyül szolgál sok, igen sok olyan alkalmatlan, háborgó vendégnek, kiket már talán ősei is dédel-

gettek ivadékai szerencsétlenségére s a kiknek jelentkezése újra meg újra romlással fenyegette azt a szép hüvelyt, melyet hajlékul választottak; kik azonban, ha a nemesebb és lelkéből még ki nem halt magasabb énjével jöttek összeütközésbe, seregestől vonultak vissza a semmiségbe, hogy aztán újra meg-rohanják, mint a sakálok a vergődő gyarló embert.

De az élet közönséges dolgaiban biztos volt a sikerről, annyira biztos, hogy még mulatott is a mód felett, melylyel céljait elérte, ezért utasította Gozzadini Olympiát is, hogy eljegyzésének utait egyengesse, sőt talán még azzal is őt bizta meg, hogy ajánlatát tegye meg a gyermek-leány anyjának. Igazi chic-et talált (ezt a szót épp akkor fedezték fel) a heves szerelem felhasználásában, mely oly sokszor untatta őt, aztán meg valóságos gyönyörűség volt neki látni Olympia kinos vergődéseit. Most is azon gondolkozott, hogy le megy a bálterembe és felszólítja őt, mutassa be a mamának és leányának. Az éjszaka már előre haladt s azokat az egészen fiatal serdülő leánykákat nem igen engedték a tánczestély végéig ott maradni, mivel attól tartottak, hogy a hőség, a por, meg a pezsgő megárt gyöngé testalkatuknak és megrontja arczbőrüket.

Tíz perczczel azután Olympia elvezette Oraziót egy magasabb emelvényhez, honnan Lady Éva több más fáradt garde de dames társaságában nézte a tánczot. Lady Éva talán nem volt annyira fáradt,

mint némelyek közöttük, mert meglehetősen vidáman társalgott egyik régi ismerősével, egy indiai tábornokkal, aki hazautaztában pár napra megszállott Rómában.

Sir Maxwell Lindhurst nem szidalmazta a Babut, se Kipling Rudyardot, miután az a szókimondó író akkoriban még nem kezdett írni és a Babut még nem fedezték fel; hanem egy általa érdekesnek tartott történetet beszélt el éppen, midőn társnője egyszerre siket és néma lett, legalább is vele szemben, mert csak pár szót mormolt hozzá, hogy Donna Olympia szertartásos és erőltetett mosolylyal kísért bemutatására figyelhessen.

— Lady Éva, ha nem csalódom, édes anyámnak van szerencséje önt ismerni, — szólalt meg Porsenna, dallamos halk hangján. — Gyakran hallottam tőle önöket emlegetni.

Az a pillantás, mely eme szavakat kísérte, éppen elegendő tiszteletteljes elragadtatást foglalt magában ahhoz, hogy Lady Éva felmelegedjék és elégült legyen. Donna Olympia helyet foglalt mellette a pamlagon.

— Én holnap kirándulásra készülök Tivoliba — mondá nyájasan. — Nem tartana-e ön is velünk kedves Lady Éva, Honorával együtt! Milyen gyönyörűség látni az ilyen gyermekleányka multságát, nemde?

Honora abban a pillanatban tért vissza örömtől sugárzó kipirult arczczal helyére az alatt lévő

bájos kis körbe. Gerald őrizte meg azt a helyet számára, egész sereg csokrot gondozva azalatt, míg a fiatal leány tánczolt.

— Nagyon köszönöm — szólt Lady Éva kíváncsian, vajjon Porsenna fog-e csatlakozni a társasághoz. — Örömmel részt veszünk, ha kis leányom nem lesz fáradt a mai éjjelezés után. De nini, hiszen már fél három az óra! Most már igazán haza kell őt vinnem.

— Oh, ne vigye még el, — tiltakozék Olympia, — hiszen most kezdődik a legszebb figura. Nekem is vissza kell térnem a tánczosomhoz. Majd találkozunk tizenegy órakor a Porta Pia-nál — mondá a fiatal hölgy és karját a Porsennáéba fűzván, pillanat alatt eltűnt vele a mozgó tömegben.

— Vezessen most engem a leányhoz — szólt hozzá susogva a herczeg — és mutasson kérem szivélyes arcot; nem szeretném őt elijeszteni.

Lady Éva egy pillanat alatt újból csupa mosoly és figyelem lett sir Maxwell Lindhurst történetének meghallgatására; hanem amellet mély megelégedéssel nézte végig Porsenna szertartásos bemutatását Honorával. Gerald látszott csupán elégületlennek, mialatt utána nézett a termen a herczeg karján végig lejtő szép kis rokonának.

— Miféle morfondi ember lehet az, aki így tud tánczolni — gondolá magában. De mikor Honora mellette ellejtve tánczosa vállán keresztül reá mosolygott, úgy érzé Gerald, hogy mindent

megtudna bocsájtani az egész világnak. Annyira vakmerő lett, hogy meg akarta hivatni magát nagynénjével másnap villásreggelire, mikor bucsuzáskor mindannyian jó éjt kívántak egymásnak és ő egyenként adogatta a virágcsokrokat Honorának a kocsi ablakán át, miáltal magára vonta a hátul várakozó kocsik kocsisainak szidalmait.

— Holnapra nem lehet meghivnom, édes fiam — mondá neki Lady Éva, — holnap nem leszünk otthon. A vidékre rándulunk ki egész napra Donna Olympiával. Jó éjszakát.

Az ablakot felhúzták s a hintó elrobogott a sötétségben. Valaki megérintette Gerald vállát. A tábornok volt.

— Ne sétáljunk-e együtt haza, Lowther? — szólt. — Én azt hiszem ugyanazon szállodában vagyunk megszállva.

Mikor aztán hátuk mögött hagyták a tömeget és szivarra gyujtottak, a vén indiai iparkodott ráterelni a beszélgetést a fiatal ember nagynénjére és annak szép leányára.

— Én jól ismertem a szegény megboldogult Deringet — kezdé egyszerre, — igen derék ember volt. De nem hiszem, hogy neki kedvére lenne az, hogy kedves kis leányát itt nevelték fel idegen országban. Lady Éva különben rendkívül el volt ragadtatva, amint észrevettem, mikor Porsenna herceget bemutatták neki. Nem gondolja-e ön, Lowther, hogy a hiú mama szeretné kis leányát vala-

melyik herczeghez férjhez adni? Ha tudnám, hogy erre a herczegre gondol, hitemre, inkább magam lépnék fel mint kérő! Ne engedje azt megtörténni, Lowther!

Lowther némán intett, jelezni akarva, hogy biz ő nem is engedné azt meg, ha hatalmában állana valamit tenni ellene, de ő igazi modern angol volt, aki megtanulta már, hogy le kell számolni a lehetőségekkel épp úgy, mint a lehetetlenségekkel is.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

III.

Donna Olympia nagyon szerette volna meghívni Geraldot az általa rögtönzött kirándulásra, már csak Orazio bosszantása végett is; de nem volt elég bátorsága dacolni parancsolójával. Ő rendelet szerint járt el. Az a férfi, akit felváltva majd bálványozott, majd gyűlölt, de akitől mindig rettegett, kifejezte abbeli óhaját, hogy egy kellemes kirándulást rendezzenek együtt, melyben ő fel s alá sétálhasson a Villa d'Este zöld boltzatai alatt azzal a szép kis leánynyal, akit nőül szándékszik venni. Olympia a rabnő, kénytelen volt tehát mosolyogva engedelmeskedni. Így történt, hogy a bál utáni reggelen vidám társaság hajtatott ki Vald'oro Alfonso hintóján a Porta Pián. Honora, Vald'oro Bianca meg még néhány fiatal leány csak úgy sugárzottak az örömtől és a duzzadó egészségtől; meg se látszott rajtuk az elmúlt éjjeli táncz hatása; Donna Olympia és Lady Éva már kissé lehangoltabbak voltak. Hiába, túlságosan korán keltek fel. Nem csekélység, kilencz órakor felkelni, mikor négy

órákor fekszik le valaki! Alfonso elég számos fiatal embert válogatott ki hajnalban a dohányzó szobából és habár azok kezdetben kissé elczigázottaknak látszottak, a friss levegő meg a fiatal leányok által suggerált jó kedv, no meg az a pohár pezsgő is, melyről felpezsdítésükre a háziur gondoskodott, csakhamar felvillanyozta őket s így felöltötték azt a kihívó mosolyt, melyre a latin faj egyedei megszólván kötelezve érzik magukat mindannyiszor, ha lóra ülnek s mely természetesen még nélkülözhetlenebbé válik, ha négy ló vágat el velük.

Orazio a kocsiban Honora átellenében ült, hol vigyázhatott napernyőjére és ruhájára, Olympia azonban itt minden esetleg kedélyes csevegésüket meghallhatta volna. Orazio rendkívül szép volt az nap, szemei tiszták, fényesek valának és olyan rettenthetlen kifejezéssel birtak, akár a bátor gyermekéi. Még Olympia maga is csodálkozott, miképen sugározhat ki annyi átszellemült boldogság az olyan világfi tekintetéből. Hát semmi se bántja őt, — gondolá a szép asszony — nincs egyetlen sebhető gyenge pont abban a pánczélozott szivben, hová egy mélyen megsértett lény beledöfhesse törét? Olympia az nap sokat szenvedett néha, különösen dél felé. Mindig azt várta, hogy abból a fehér ruhás kicsapongó kedvű kis leányból egyszerre csak kitör valami ördögi természet! Milyen tréfa lenne látni, hogy Orazio megijed valakitől. Vagy milyen örömet érezne akkor, ha Gerald véletlenül ott

teremne a Villa d'Estében, persze nem tőle tudta meg a kirándulási tervet, hanem Alfonso mondta meg neki, hogy ott szándékoznak tölteni a napot, s így egészen természetes lenne, hogy Alfonso meghívja őt a villásreggelihez. Óh, ha eljönne, akkor még neki is jutna egy kis tréfa azon a napon.

A kristálytisza, derült, verőfényes nap sugarai melegen sütöttek; fülemilék énekeltek a fák galyain, a lovak lábai alatt pedig virultak a tarka mezei virágok; igen, a lovak lábai alatt, mert Alfonso ráhajtott most a zöld gyepre.

A nyári reggel meleg levegőjét balzsamos illat telíté és az egész táj fényárban uszott.

A talaj göröngyös volt az egész tájékon tiz mértföldnyire a várostól és Alfonso nagyon kényelmetlennek találta a kocsizást a hőségtől kiégett csúcsos halmokon. Miért is elhatározta, hogy visszatér az útra, midőn egyszerre megállott, mert nem tudta, mit jelentsen mögöttük a leányok meglepetést eláruló felkiáltása. A hintó éppen egy nagyobb magasztat került meg, mikor egyszerre mintegy az álmok országából jött egy leirhatatlanul pompás diszmenet.

A juniusi ég tündöklő kék boltozata alatt nesztelenül, hat szép tiszta fehér ökör által vontatva arany kerekeken óriási egyiptomi szekérből álló csoport vonul arra a hegyen felfelé. Büszkén, csendes pompával szelid szemü, bronzbőrü néma fejedelmeket vittek, kiknek lélegzését csakis a mellükön

csörtető ékszeralakzatokból lehetett sejteni. Minden király feje felett magas nubiai rabszolgák aranyos legyezőket tartottak, melyek minden pillanatban meg-meglebbentek a lassan vontató fehér ökrök megkoszoruzott s a napfényben csillogó aranyos szarvaik mozgása szerint.

Az egész jármű tündöklött az aranytól és virult a rózsáktól; a fejedelmek lábai előtt pedig a különféle országokból magukkal hozott szép rabszolganők feküdtek fekete haju szépségek, kiknek onyx szemei bele merengtek a napba, továbbá fehérarczu aranszőkéek, kik hosszú hajukkal eltakarták a fejedelem lábait.

Mind jobban jobban közeledtek és a Campagna mystikus hullámaiból látszék kibontakozni a szivárvány színeit játszó, ékszerektől és aranytól csillogó pompás dizszenet.

A rabszolganők egyike hirtelen felült a helyén és egy csomó rózsát dobott nevetve Alfonsóra. Ekkor egyszerre megtört a varázs és mindenki megtalálta szavát.

— Mi ez? — kérdezé Honora Oraziótól a zürzavar közepette.

— Az ugynevezett Cervara-ünnepély, Miss Dering. A művészek minden évben találnak ki valami csodás látványosságot, de ennél szebbet még soha se mutattak be. Nagyon megvan ön lepetve?

— Megvagyok büvölve — felelé nevetve Honora.
— Még soha se láttam ilyen szépet egész életem-

ben. Nem mehetnénk-e utánuk? — kérdezé és mélázva nézett a fehér ökrök és a lengő aranylegyezők után.

— Nem tetszenék a látvány önnek, ha megtennénk, — magyarázta kitérőleg Orazio. — Később nagyon is neki fognak melegedni, sok sört isznak majd és estére bizonyosan meglehetősen beszámíthatlan állapotban fognak haza kerülni. Biztosíthatom, Miss Dering, hogy a villa d'Estében sokkal jobban fogja magát érezni.

— Igen, azt magam is hiszem, — szólt Honora kissé lehangoltan és magában azon gondolkozott, vajjon miért nem hívták meg Geraldot mikor őt is nagyon mulattatta volna mindez.

Ki ne ismerné a Villa d'Estét szökőkutas terrasze-aival, hosszú virányos sétányaival, cypruslombjaival és nyiló virágaival? Képzelní se lehetne ennél szebb mulató területet; de talán még soha se tűnt az fel szebbnek a Campagna verőfényétől elkáprázott szemnek, mint ama derült meleg dél-előtt. Ugy tetszék, mintha örök időktől léteznék a természetnek ez a remek műve. Minden csendes volt ott a századok nyugalmával és a zuhogó forrásokból felszökő minden egyes vizsugár megannyi gyémántesőként tündöklött a napsugárban, mint egy-egy láncszeme annak a drágaköves láncznak, melyet a források kristálytiszta vizének és az aranyos napsugárnak szinpompája egyesülve megteremt.

Az egész hosszú út csupa gyermekjátékhoz hasonló

vizesésekből áll, melyek apró, soha nagyobbra nem növő páfránycsemeték felett zuhognak. Honora és Vald'oro Bianca ott játszottak gyermekes kaczagás, locsolás és ujjongások között, keresztül-kasulátugrálva az apró forrásokot, miközben Orazio lassu léptekben sétált mellettük végig a biztos fövenyes ösvényen, készen tartva magát kimenteni őket az esetleg bekövetkező vizbeeséstől, vagyis a vizbefulástól, amint nevetve mondá. Habár Honora gyermekként játszott leánybarátnőjével, mégis azt lehetne mondani, hogy tiz évvel lett idősebb, mióta Gerald előtte való napon meglepte őt ódon kastélyuk kertjében. Se az indiai mango-fa indája, se virág, se gyümölcs nem fejlődik olyan csodálatos gyorsasággal, mint a fiatal leány tapasztalata első belépésekor a világba.

Vald'oro herczegné tánczestélye megmutatta Honorának, mily kellemes, élvezetes a világ és milyen pompásan lehet benne mulatni. Megtetszett neki a társaság és most már arról is meg volt győződve, hogy őt is megszerették. Egészen új gyönyört izlelt meg azzal a tudattal, hogy ő igazán szép s hogy mások is bájosnak találják; csoda-e tehát, ha a bűvös hatást bizonyos mérvü mámor követte és a mai Honora, az önérzetben, szerelemben és napsugárban úszó Honora néha bizonyos nemével a kicsinylésnek gondolt vissza a tegnapi szerény, remegő, félénk és még Biancától is tartózkodó Honorára, mivel az annyira elmaradt a mai tapasztalt lénytől.

Orazio észrevéve a leányok jókedvét, nem zavarta meg örömeiket s maga is velük mulatott. Az ő egyszerű logikus módja, melylyel az efféle tünetek végeredményét kiszámította, megkönnyítette a taktikáját. Ami nem ő reá vonatkozott, azon soha se törte a fejét. Honora nem értette meg mindjárt, mit akart jelezni Orazio előzékeny viselkedésével és szerelmes pillantásaival, mert mindezt ismét csak azon hódolatok egyik változatának vette, melylyel az nap mindenki kitüntette, de midőn egyszerre megbotlott a csúszós kövön és Orazio hévvel megragadta kezeit, hogy megakadályozza az elesésben, sajtóságos ösztönszerű belső sugallat óvatosságra intette és az ellenszenvvel párosult félelemnek fagyos borzongása megdermeszté egy pillanatra.

Attól fogva iparkodott is folyton szorosán Bianca mellett maradni, s tündértánczukat a vizések között abbahagyva, komolyan visszasétáltak az árnyas lombok alá, hol a társaság többi része már összegyült a villásreggelihez.

Távollétük ideje alatt két új vendég csatlakozott a csoporthoz. Alfonso szívélyesen kezét szorított Lowther Geraldal, Sir Maxwel Lindhurst pedig az ő lármás, hévteljes hangján azt magyarázta Lady Évának, hogy azért tévesztették el a kirándulókat, mert nem a meghatározott kapun lovagoltak ki a városból.

— Hogy a manóba történhetett az? — kérdezé Alfonso. — Bizonyosan az én hibám okozta

a tévedést. Alkalmasint elfelejtettem megmondani, hogy a Porta Pia a találkozási pont.

— Ez hasonlít a férfiakhoz — jegyzé meg Olympia hévvel, bebizonyítandó Porsennának, hogy neki semmi része se volt az angolok meghívásában. — Alfonso rendesen mindent bevégzett ténynek vesz. Még azt se közölte velem, hogy önöket meghívta. Attól tartottam, hogy már haza is mentek, mielőtt a mult éjjel elhatároztuk a kirándulást.

Habozni kezdett Olympia, miáltal zavarba jött, mert érezte, hogy Porsenna elégületlenül függeszti rá tekintetét.

— Ugyis történt, — szólt Gerald, — hanem az ön bátyja szives volt egy levélkét küldeni utánunk, melyet ma reggel kaptunk meg a kávénál. Szégyenkezve vallom be, hogy én borzasztóan álmos voltam, de a tábornok erélyesen kijelentette, hogy ma éppen lovaglásra való az idő, és ime most itt vagyunk. De már azt se tudom merre hoztak a lovaink.

— Bizonyosan nagyon kimelegedtek és szomjasak is lehetnek — mondá Donna Olympia. — Jöjjenek s igyanak egy kis pezsgőt.

A villásreggelit rárakták a puszpánggal és magyallal bekerített hely közepén levő nagy márványasztalra, mely bekerített helyről három nyíláson át kitekinthetett a szem a zöld pázsitos területen keresztül a messze távolságba, hol már a lát-határ beolvadni látszik az ég boltozatába. A körön kívül minden verőfényben uszott és égető hőség

volt, de odabent a lombsátorban árnyékos és hűvös volt a lég, a vizesések zuhogása pedig olyan kellemes zeneként hallatszott be, amilyent csak nyáron déltájban kívánni lehet. Gyümölcs és virág voltak felhalmozva a fehér márványasztalon s ahol egy piczinyke napsugár átszűrődhetett a sűrű zöld lombokon, mindmegannyi rubinná és topázzá változtatta át a gyöngyöző pezsgő bort.

A sok zürzavar se maradt el, ami rendesen előfordulni szokott az étkezésnél az elhelyezkedés alatt és Gerald fel is használta az alkalmat, hogy egy üres helyet elfoglaljon Honora oldala mellett. A tábornok oly kellemesen mulattatta a mamát épp abban a pillanatban, hogy az nem látta mi történt, mindaddig, míg mulattatója el nem helyezte őt egy helyre az asztal tulsó oldalán. A vén stratégista szántsándékkal, tervszerűen járt el és magában örült az eredménynek.

Lady Éva meg akarta kísérleni, hogy változtasson a dolgon.

— Jer ide, Honora — kiáltá. — Ott lég-huzamban vagy vagyis inkább nagyon erősen rád süt a nap.

— Kedves néni — szólalt meg Gerald — hiszen az egyedüli napsugár az egész területen csakis az ön fejére süt ebben a pillanatban. — Parancsol egy kis tengeri rákot, Honora?

— Igen, kérek — felelé Honora halk hangon, gondosan kerülve anyja tekintetét, mintha csak a

tányérja mellé helyezett virágcsokorban gyönyörködnek. Első ellenkezési kísérlete volt ez és még nem tudta biztosan, miként fog az fogadtatni. Most már igazán egyszerre felnőtt leánygyá lett. Gerald szeretetteljes szemei és kedves hangja bátorságot adtak neki ahhoz, hogy egyszer a saját kedve szerint cselekedjék.

Donna Olympiát kezdetben mulattatta a helyzet. De azután látta, hogy Orazio nyugodtan helyet foglal Honora bal oldalán, sőt felfogta azt a meglepett gyors pillantást is, melyet két közelben álló férfi, Carlo Spina meg Livio Agreschi váltottak egymással, mire szívében újból feltámadt a féltékenység égető, maró fájdalma. Carlo Spina levetette magát a mellette levő üres székbe, mihelyt látta hogy Orazio nem szándékszik azt elfoglalni. Ő volt az, aki az elmúlt éjszakán olyan sokáig várakozott azért, hogy vele tánczolhasson. Az első pohár pezsgőre megeredtek a nyelvek és a tábornok csevegésének fedezete alatt halk hangon Spina így szólt szép szomszédnőjéhez.

— Rá se nézzen ön, Donna Olympia! Milyen barom! Ha akarja, belefojtom őt a vizesésbe a villásreggeli után!

Olympia felkaczagott.

— Ugyan minek kívánnám én őt a vízbe fojtatni? — szólt. — Ugyancsak eltorzultan húznák ki onnan. Inkább fojtana bele engem. Milyen fel-tűnést keltene az. Akkor aztán legalább igazán

kiélvezném minden tréfás bohóságát ennek az életnek.

— Nagyon helyesen — felelé Spina. — Magam se bánnám, ha hozzá jutnék. Majd kiválasztok egy csinos mély helyet és ön megigéri, hogy nem sikoltoz, mikor lebuktatom a szép fejét? Milyen elragadó és bájos lenne ön, ha előbb leeresztené a haját! De igazán nem szabad ám viaskodni velem, mert ön sokkal erősebb, mint én vagyok!

— Elképzelem milyen cikket hozna holnap a »Fanfulla!« — nevetett Olympia — »Szenzációs kettős öngyilkosság!« A társaságot egészen megrázkódtatná! Gozzadini megkísérlené a szomorkodást, az ön édes anyja pedig ötszáz misét mondatna bűnös kis lelkéért! No majd gondolkozunk felette, Carlo, ha az élet már nagyon unalmas lesz; de ma még nem.

— Bizonyosan nagy dobozt vár ön Worth-tól. Ez a tudat pedig tudom egy hétig is életben tartaná étlen és szomjan. Mit rendelt ezuttal? Báli öltözéket? Ugyan mondja el nekem!

Carlo kellemes csinos kis emberke volt, aki élénken érdeklődött hölgybarátnőinek ruhái iránt; s azok szerették azért.

A villásreggeli, mint már az efféle multság szokott, zajosan folyt le. Sir Maxwell Lindhurst regényes emlékeket idézett fel és egészen meghatotta Lady Évát a gyöngéd hang által, melyet bele öntött heves, parancsoláshoz szokott hangjába. Lady Éva

mindjobban belémélyedt a társalgásba s így sikerült a tábornok célja, hogy lekösse figyelmét, mert olyan bűvös bájos lénynek festette őt az akkori időből, mikor először meglátta husz évvel azelőtt — habár a furfangos vén katona óvakodott megnevezni az időpontot, hogy csak akkor vette észre az asztal tulsó oldalán előforduló mozgalmat, mikor már késő volt.

Orazio érkezettnek gondolva az időt, hogy Honora és Gerald között félbe szakítsa a halkan folytatott párbeszédet, azt az indítványt tette Vald'oro Biancának, hogy keljenek fel és kerüljék meg a vizeséseket.

— Csak mi magunk? — kérdezé Bianca gyönyörrel párosult megdöbbenéssel.

— Elhozhatja Miss Deringet is, ha nem kíván egyedül jönni velem — felelé Orazio. — Donna Olympiát fárasztani szokta az efféle séta, Lady Éva pedig még nem fejezte be villásreggelijét. Közel vannak a vizesések, egyáltalán feleslegesek oda a garde de dames-ok.

— Honora — szólalt meg Orazió áthajolva Bianca, — menjünk le a vizeséshez.

— Én is elmehetek? — kérdezé esdeklően Gerald, midőn Honora felállott helyéből.

— Igen, mindenesetre — sietett mondani Honora. És így még mielőtt Lady Éva megtudhatta volna mi történik, a társaság fiatalabb része eltűnt szem elől a sötét árnyas boltozatok alatt, melyek a lugastól a terrassera vezettek. Láttá azon-

ban, hogy Orazio is eltűnt a leányával s ez a tudat balzsamul szolgált anyai szívére.

Habár Lady Éva hosszú évek sora óta élt már Olaszországban, gondolkozása még mindig elég angolos maradt azt elképzelni, hogy a regényes környezet majd úgy felmelegítendi Oraziot, hogy elragadtatásában talán még nyilatkozatra, sőt nyílt megkérésre is vezeti. Véghetetlenül meglepte volna Lady Évát az a tudat, hogy bármilyen tökéletlen volt is Orazio, határtalanul vesztett volna önbecsülésében, ha rajta kapná magát, hogy komolyan szerelmet vall egy saját osztálybeli fiatal leánynak. Az ő kicsiny, de meglehetősen romlott világában a férjes Olympiák igen szép zsákmányok... mivel azok tudnak vigyázni magukra; hanem azt, hogy egy férfi társaságbeli fiatal leányhoz közeledjék az idő elérkezése előtt, mikor kezét a szüleitől is megkérheti, a legelvetemültebb férfi is izléstelen, helytelen lépésnek tartaná.

Orazio tehát egyebet még nem is akart elérni, mint jó benyomást tehetni Miss Deringre; és hogy olyan szeretetreméltó kellemes világitásban tüntesse fel magát, hogy a fiatal leány kénytelen legyen rá nézni; tényleg központtá akart lenni szemei előtt és kissé komolyabb kitüntetésben, figyelemben kívánta részesíteni Honorát, de nem annyira, hogy csökkentse előtte általa a drága kincs becsét. Rendkívül bosszantotta Alfonso ostoba vendégszeretete, de hát neki nem szólhatott előzetesen, most meg

már jó arcot kellett mutatni hozzá. Olympiának kellett volna ügyesebben elintézni a dolgot, s Orazio meg is fogadta, hogy ugyancsak kellemetlen lesz, ha alkalma nyilik leszámolni vele.

Kiérték a verőfényes napba, hol még egy kis ideig kellett sétálniok, mielőtt a tekervényes ösvényhez jutottak, mely több kanyarulaton át a vizes völgyéhez vezetett. Az a szép kis tájkép egyáltalán nem volt olyan közel, mint ahogyan Orazio kijelentette Biancának. A fiatal hölgyet kissé idegessé is tette az, hogy olyan messzire eljött nővére felügyelete alól, de megnyugvást talált abban a körülményben, hogy a társaságnak két tagja angol, kik nem vesznek ilyesmit túlszigorun, és hogy utoljára is Olympia az oka, miért nem jött utána. Egy kicsiny kaput kellett kinyitni, mielőtt lefelé haladhattak és Honora azt gondolta magában, milyen kedves jó ember lehet az a Porsenna herczeg, mikor jóságosan beszélni hallotta őt azzal a paraszt emberrel, akit előszólított, hogy kinyissa. Orazio kérdősködött a paraszt körülményeiről, a gyermekeiről és érdeklődött az iránt is, nem uralkodik-e náluk a láz, mivel foglalkozik, végre pedig örömet és meglepetést szerzett neki egy darab ezüstpénz ajándékozásával fáradságáért.

— Nagyon örült ez a szegény ember — mondá Honora Orazionak, midőn átmentek a rácskapun. — Milyen nyájasan beszélt ön vele! — szólt és szép szemei sugárzottak, midőn elismeréssel nézett fel reá.

— Ugyan ki ne lenne szivélyes az ilyen szegény éhenhaló teremtményhez? — felelé szerényen a herczeg. — »Poveraccio!« Nagyon megsajnáltam, Siniscalchis-ék embereihez tartozik s azok soha semmit se tesznek a népért.

— Ön gondoskodik az embereiről ugy-e, Olive-toban? — kérdezé Honora. A nagy Porsenna birtokok ismeretesek valának és a fiatal leány is sokat hallott már az említett helységről.

Orazio megfordult és komolyan ránézett egy pillanatig, mielőtt válaszolt.

— Szeretnék róluk gondoskodni — mondá végre, — ha valaki megmutatná, hogyan lehetne. De hát mit tudok én? Női sziv kell ahhoz, hogy megértse és megvigasztalja a szenvedő népet, a kicsiny gyermekeket és a szegény vén asszonyokat.

— Hát az édesanyja? — kockkázattatta meg Honora, hirtelen ráemelve villogó szemeit; — óh milyen boldog lehet ő, hogy tehetségében áll rajtuk segíteni.

A vágyakozás rezgése nyilvánult hangjában. Orazio érezte, hogy véletlenül olyan hűrt érintett meg a fiatal leány lelkében, mi által jellemét vezetni és felette uralkodni lehet.

— Elég tenni való volna még ott — szóltszeliden és lehajolt, hogy Honora ruháját kiszabadítsa egy tüskéből; midőn felemelkedett, egy pillanatig rajta felejté csodálatos szemeit a fiatal leány arcán és nem is vette le róla merő tekintetét

addig, míg nem látta, hogy mélyen kipirul tekintete alatt.

Honora azután előre sietett és pár pillanat alatt utólérték Garaldot és Biancát, kik az út kanyarulata feletti szikla kicsiny magaslatán vártak reájuk. Geraldnak eszébe se volt, hogy Oraziot az egész úton rokonával engedje lefelé sétálni, habár olyan ponthoz érkeztek, ahol a zuhogó viz zúgása lehetetlenné tett minden beszélgetést.

Fél város fekszik eltemetve azon rettenetes sziklák alatt és ott, ahol az áruló folyam a férfiakra, asszonyokra és gyermekekre, mint egy sivalkodó tömegre rázúditotta a veszedelmet, a levegő folyton olyan jajveszékelő sikoltozáshoz és nyögéshez hasonló morajtól visszhangzik, amilyen zuhogást egyetlen zuhatag se hallat az egész világon; és az utazókat a zuhataghoz kísérő vezetők azt beszélik nekik, hogy az a moraj nem egyéb, mint azon szegény elkárhozott lelkeknek a kiáltozása és sirása, akiknek nem volt idejük imádkozni, mielőtt elpusztultak. Látni is lehet a szegény kísérteteket a vad cserje ágain, midőn ott kinlódnak, forgolódnak azon sötét feneketlen örvény felett, hol a sebes folyam belezakad a föld gyomrába és üvöltve eltűnik a mélységben, hogy messze, sokkal alantabb kibukkanjon a sikságon, mint csillámló tiszta csendes folyó megöntözve a búzát és szőlőket, boldogan csörgedezve utjában, elfelejtve a halálhörgéseket a hegyek üregeiben.

A víz háborgása megrendítette a talajt lábaik alatt s a fiatal leányok arcza elhalványult egy kicsit, amint lejebb és közelébb jutottak a sötét örvényhez, ahol a sötét mély ár eltűnt. Végre egy lapos sziklán állottak meg, mely ágak közé ékelve, túlságosan közel volt az örvényhez, hogy biztos helynek lehessen mondani. Bianca Gerald karjára támaszkodva, visszahökken, de Honora északi vére pezsegni kezdett a veszély érzetére és mélyen kihajolt a gyenge korlátón, melyet inkább intelmül, mint a veszély elhárításául helyeztek oda a kő szélére. Biz' az nagyon gyenge kis alkotmány volt és még Honora könnyü fiatal alakjának súlya alatt is meghajlott, aki ezt mind a két karjával átfonva, lehajolt felette és hallgatta a zuhogó viznek sajátságos moráját. Orazio mellette állott s összekulcsolt kezeit háta mögött levő botjára támasztotta.

Geraldnak feltűnt a fesztelen magatartás s az a látszólagos közöny, melylyel a fiatal leánynak megengedte kitenni magát a veszélynek, mialatt sóvárgó szemeit annak haján, nyakán és üde arcának szép vonásain legettette.

Geraldot elfutotta a hőség, és hirtelen haragjában ökleit önkénytelenül összeszorította. Levette karjáról Bianca kezét és oda rohant Honora mellé.

— Jöjjön innen, Honora — mondá karját megérintve, csaknem nyersen. Azután a következő

kérdéssel fordult Porsennához: — Hogyan engedheti őt ennyire áthajolni a korláton? Tudhatná, hogy mennyire bizonytalan az.

Honora kiegyenesedett az érintésre és nevetve rázta meg a rácsot mind a két kezével, hogy megmutassa milyen erős az?

— Nézze — kiáltá leányos bohósággal — milyen erős ah!

Amint hátrafelé dült rajta, a korhadtt korlát recsegve dült le és Honora pillanatnyi iszonyu, kimondhatlan rémülettel érezte, hogy lábai az örvény felé siklanak. De még nem ütött utolsó órája, mert midőn már az összeroncsolt korlát darabjai ott kavarogtak a zuhogó víz felett, hogy bele sodorja a mélységbe, Gerald átkarolta Honora derekát és kimentette őt a biztos halál torkából. Az ifju arcza halálsáppadt volt a borzalomtól, de visszafojtotta heves kifakadását most, midőn már a fiatal leány ott állott mellette biztonságban, szintén halványan és jobban megrémülve attól, a mit Gerald szemeiből kiolvasott, mint a haláltól, melytől megmenekült.

— Honorám, édes Honorám! — e szavak lebegtek az ifju ajkain. A fiatal leány legalább megértette és azt olvasta ki szemeiből, noha egyetlen hangot se ejtett ki.

Orazio meg se mozdult. Egyszerre tudomására jutott és pedig nem először életében, hogy egy második lény is lakozik benne egy teremtmény,

mely pillanat alatt felülkerekedik és egészen betölti hüvelyét és az Porsenna Orazio. Az a belső lény egyszerre feleledt benne és örömmel ujjongott annak látásakor, hogy két emberi lény, egy életteljes fiatal ember és egy mélyen érző fiatal leány úgy rohan alá a mélységes örvénybe, bele a halál torkába, mint ama töredezett korhadtt roncok.

Gerald szavai hallatára eltűntek azok a neroi gyönyörök és Orazio hirtelen felfogta, hogy gyorsan dologhoz kell látnia, hogy Honorát kiengesztelje. Biztosra vette, hogy fel lesz háborodva apáthiája felett, mivel nem ragadta meg ruháját és nem tette kockára megmentéseért életét, hogy darabokra törjön, mint ahogyan az az ördögös angol megcselekedte.

Pedig hát Orazio olyan távol állott abban a pillanatban Honora gondolatától, hogy az szinte megfeledkezett létezéséről. Egy magasztos néma pillanatban megértette a szerelem hívó szavát és viszonzta azt. Érezte, hogy érkezett számára a legmagasztosabb boldogság és rögtönösen átalakult. lelke néma elragadtatással engedte át magát az éltető napsugár gyönyörteljes melegének.

Egy ideig elkáprázva és szótlanul lépdeltek előre Geraldal, egymást kézen fogva, mint két gyermek. Sok idő telhetik el, míg ujjabb, ahhoz hasonló boldog órát eltölthetnek együtt, ne kövessük hát őket nagyon közelből.

Orazio a rokonszenves kedves Bianca közvetítésével értésére adta és megmagyarázta barátainak, hogy Miss Dering olyan mély tiszteletet keltett benne, hogy képtelen volt őt avatatlan kézzel megérinteni még azért sem, hogy életét megmentse. Egyedül csakis őrangyala lehetett méltó arra, hogy megérintse őt és megoltalmazza.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

IV.

— Lehetek-e az ön nejévé, Gerald, mikor azt mondják, hogy bűn volna? Óh! anyám, anyám, miért engedte, hogy lássam őt?

E fájdalmas szavak után hevesen elfordult Honora és fejét kezére hajtva, oda támaszkodott a kandalló párkányához.

Lady Éva szalonjában voltak, melynek ablakai a hegyekre nyíltak. A leeresztett zöld redőnyök felfogták az égető nap hevét, de a léget virágok illata telíté.

Lady Éva alacsony pamlagon ült a kandalló túlsó végén és megdöbbenve nézett Geraldra, ki hozzá hajolva összetett kezekkel, esdeklő hangon könyörgött.

A fiatal ember fájdalmasan fordult azután egyszerre Honorához.

— Ön túloz, drága Honora — szólt elkeseredetten, bár a fiatal leány nevének kiejtésénél hangja megszelidült. — Ne féljen, elintézem én ezt az ügyet édes anyjával. Önök kedves lények mind a

ketten, olyan sokáig éltek itt a külföldön, míg végre elfelejtették, mi a helyes és mi a helytelen Angliában, már pedig az az ország a bennünket megillető hely és az szab nekünk irányt és törvényt.

— Ugyan ne beszéljen ilyen hóbortosan Gerald — mondá Lady Éva idegesen legyezve magát óriási nagy legyezőjével. — Ön Rómában is csak úgy unokafivére Honorának, mint Angliában s az egyház tiltja a vérrokonok közötti házasságot. Mit szólnának ahoz itteni barátaink?

Honora felemelte fejét és felvillogó haragot eláruló sötét szemeivel pillantott anyjára. Ő tudta már, hogy ügye elveszett, legalább is annyiban, amennyiben anyjának beleegyezésétől függött az; de Gerald még mindig könyörgött.

— Minden nap előfordul ilyesmi, nemcsak itt, de más országokban is, Éva néni. De itt Rómában is megszokták adni az engedélyt, ha komoly ok van rá. Aztán végre is közöttünk csak az egyik fél katolikus, e szerint csupán félig volna e házasság helyteleníthető.

Honora elmosolyodott keserűsége közepette is, ez eredeti okoskodás felett.

De Lady Éva még jobban megbotránkozott. Illőnek találta elhallgattatni Geraldot, de tényleg nem tudott mit felelni erre az érvelésre. Az érvek alaposak voltak, kivéve talán az utolsót, de azt nem akarta Honora előtt beismerni. Jól tudta ő, hogy az egyház habár tiltja a közel vérrokonok

közötti házasság kötését, tesz néha kivételt, különösen, ha mindkét család óhajtja, hogy létre jöjjön az ilyen házasság.

Az a körülmény, hogy ez a két gyermek egymásba szeretett és kölcsönös szerelmüket huszonnégy óra leforgása alatt meg is vallották egymásnak, rendkívül megdöbbenette Lady Évát. Annyira lesújtotta ez a felfedezés, hogy betegnek, szinte öregnek érezte magát. Leánya felől biztos volt azonban, mert tudta, hogyha meggyőzheti őt és elhitetheti vele, hogy az ilyen közel rokonok közötti házasság mennyire helytelen, sőt bűn, akkor a lelkiismeretes fiatal leány, bármilyen szenvedést okozzon is neki a lemondás, kész lesz Geraldot örökre eltávolítani köréből. Tudta ő, hogy Honora leghősiesebb erénye abban rejlik, hogy kötelességérzetből képes megtörni a tulajdon szivét.

— Nem lenne rajtunk Isten áldása, Gerald — mondá kétségbeesetten. — Ha helytelen az ilyen házasság, akkor bűn is és én nem gondolhatok

Gerald felszökött helyéből és oda lépett a fiatal leányhoz. Szemei villogtak a szerelem és harag fellobbanásától és úgy megragadta Honorának mind a két kezét, mintha örökre a magáéban akarná azokat megtartani.

— Nem gondolhat én reám, Honora? Nem akar arra gondolni, mily forrón szeretem önt és hogy ön is szeret engem, Honóra óh igen,

szeret, viszontszeret engem! Itt csupán egy bűn létezhet, de azokat terhelné, akik bennünket egymástól el akarnának választani.

Honora kiegyenesedett és hősiesen szemébe nézett Geraldnak. Volt valami a tekintetében, mi Geraldot arra készíteté, hogy elereszsze kezét. A fiatal leány visszavonta kezét és két nagy könnycsepp pergett végig arczán, miközben így szólt:

— Én azt hiszem, hogy örökké gondolni fogok önre, Gerald. De ha azt mondják, hogy bűn lenne összekelésünk, akkor soha se szabad többé egymást viszontlátnunk. Lehetséges azonban, hogy a mama tévedt

Most felállott Lady Éva és leánya mellé helyezkedett.

— Itt nem lehet tévedésről szó, édes leányom — mondá meglehetősen bizonytalan hangon. Szive megdobbant e fiatal ember hévteljes esdeklésének hangjától és érezte, hogy véget kell vetnie a kinos jelenetnek, ha meg akar maradni elfoglalt szigorú álláspontján. Ismétlé tehát szavait.

— A tévedés ki van zárva az ilyen komoly, ünnepélyes életkérdésben, minő ez, Honora. Elképzelheted, mit szólna ahhoz Padre Damiano.

Gerald e pillanatban közbeszólt.

— Jól van, Éva néni, meg kell tudnunk, mit szól hozzá Padre mi is a neve annak a szent atyának vagy mi a véleménye Róma valamennyi Padréjának. Elfogok menni magához a pápá-

hoz sőt irok a Times-hoz. Hiszen ez gyalázat volna és annak nem szabad megtörténni!

— Elmegyek magam holnap reggel Padre Damianohoz — mondá Honora. — Olyan jó ő és igazságos tudom, hogy hiven el fog követni mindent érettünk.

Azután egy kis királyné méltóságával kezét nyujtá Geraldnak és kérte, hogy távozzék most, de másnap délben jöjjön el a határozatért. Saját-ságos módon erősnek érezte magát az életnek ama komoly pillanatában és nem fordult többé támogatásért vagy engedelemért anyjához, amint azt csak egy héttel azelőtt is megcselekedte volna.

Gerald megfogta az oda nyujtott kezét és hevében akaratlanul olyan erősen megszorította, hogy a vékony gyöngéd ujjak megfájdultak tőle. Honora azonban nem jajdult fel, hanem reá mosolygott; Lady Éva pedig rögtön megrendelte a teát, mihelyt Gerald eltávozott.

Mikor aztán a thea lecsillapította a keblében támadó lelkifurdalást, ismét bátorságot talált a szigorúsághoz leányával szemben. Honora képtelen helyzetbe sodorta mindannyiukat. Kérdőre is vonta, hogy vajjon mit gondolt, mikor kimutatta szerelmét rokona iránt? Vajjon képzelheti-e, hogy barátnői közül bármelyik például Bianca képes lett volna-e olyan meggondolatlan, illetlen, elhamarkodott viseletet tanusítani? Mit gondolt, mit szőtt volna mindahhoz szegény édes atyja?

Erre aztán Honora könnyei megeredtek és zokogva futott fel kicsiny toronyszobájába, hogy bánatát elrejtse.

Lehetséges, hogy Lady Éva éppen ezt óhajtotta elérni abban a pillanatban, mert tény, hogy mihelyt Honora betette maga után az ajtót, Lady Éva hirtelen felállott, félre tolt a teás készletet és hevesen megrántá a csengetyüt.

— Rendelje meg a hintót azonnal — parancsolá a belépő inasnak.

Félórával később pedig, mialatt a kis Honora még mindig keservesen sirt az ágyán, Lady Éva pompás fogata megállott egy kőfalba ékelt nagy zöld kapu előtt. Az inas csengetésére lassan kinyílt befelé a kapu. Lady Éva kiszállt kocsijából és suhogó csipkés selyem ruhájában bement egyedül. A nehéz ajtó becsapódott utána és Lady Éva kicsiny udvarban találta magát, szegényes, elhagyott udvarban, melyből keskeny meredek kőlépcsőzet vezetett fel a felfutó zöld repkény közé, részben elrejtett s ezáltal a déli nap égető hevétől megvédett ódon épületbe.

Szegényes öltözékű aggastyán állott a lépcső bejáratánál. Az öreg ember közönyösen nézte a lépcsőn felfelé haladó látogatót; hiszen csupán azon számos előkelő hölgyek egyikét látta benne, akik sokszor háborgatták a szegény »Padre Damianót.«

— Igenis itthon van — felelé a vén ember Lady Éva kérdezősködésére; — hanem igen sok

irni valója van a püspök számára és azt mondta, nem szabad őt háborgatnom, kivéve, ha elkerülhetetlen szükséges volna.

Lady Éva előre látta ezt a fogadtatást és már előre felfegyverkezett egy levélkével, melyet látszólag a legnagyobb kétségbeesés gyötrelmei közegette irt. Tudta ő, mivel lehet hatni a jó padréra és nem riadt vissza némi kis túlzástól azért, hogy célját elérhesse. Mialatt a portás felment a levéllel, Lady Éva leült a zárda földszinti szobájában, hogy bevárja ott az eredményt. Rettenetesen nedves, zordon hely volt az, hol vétek eltölteni azt a derült szép napot. A napsugár be nem hatolhatott a helyiség alacsony ablakain; a falak kékre festett mintázatait nedves foltok homályosították el. A nedves foltos szőnyeg nem takarta be egészen mindenütt a padlózat téglakoczkáit. Néhány szenteltviz tartó a falon, meg a boldogságos szent szűznek egy kicsiny gipszszobra képezték a szobának egyetlen ékességét, rettenetesen kemény székek pedig a butorzatát.

Az urhölgy nyugtalankodni kezdett, fel s alá járkált, kinyitotta az ablakot, majd pedig illatszeres üvegét szagolgatta. Halálos félelmet állott ki, hogy esetleg megkaphatja a római lázt abban a nedves klastromi barlangban.

Nem kellett azonban sokáig várakoznia, mert néhány percz múlva sebes léptek hallatszottak le a folyosóról, aztán egy csuklyás szerzetes lépett a szobába és szertartásosan meghajolt előtte. Körül-

belül ötvenéves lehetett a szerzetes, rendkívül sápadt arczát mélyen fekvő csillogó szemek élénkítették, homloka széles és egész magatartása komoly, éber és méltóságos volt.

— Igen sajnálom, Asszonyom, hogy bánata van — kezdé. — Legyen szives azt velem közölni.

Lady Éva nem várta ezt az egyenes bevezetést, amely feleslegessé tette a kétségbeesésnek előre ki-gondolt csinos ecsetelését. A lelki atya még mindig állott, ezzel is jelezvén, hogy látogatója is siessen végezni.

— A leányomról van szó — felelé az utóbbi kissé félénken. — Atyám, ön ismeri a leányomat, Dering Honorát. Nagy gondot és bánatot okoz ő nekem, miért is kérem önt, lelki atyám, érvényesítse előtte magas tekintélyét és legyen segítségemre.

A szerzetes gyors pillantást vetett látogatója arczára, azután így válaszolt:

— Nagyon rosszul esik ezt hallanom. Dering kisasszony mindig engedelmes, szelid, gyöngéd lelkü-letü fiatal hölgynek tünt fel nekem.

— Ah, mi nagyon csalatkoztunk benne — szólt a bánatos mama. — De kérem foglaljon helyet, szent atyám nem beszélhetek nyugodtan, ha ön áll.

Damiano atya láthatólag vonakodva bár, de engedelmeskedett, miután Lady Éva hozzá kez-dett szomorú esetének vázolásához. Keserves volt azt elbeszélni és csalódottan érezte, hogy nem

tette a kivánt hatást hallgatójára. A legelső szünet alkalmával hirtelen felpillantott a szerzetes és közbeszólt:

— Asszonyom, ön szomorú és különös dolgokat beszélt nekem a leánya felől. Bocsásson meg, ha nehéz elhinnem, hogy Miss Dering minden áron férjhez akarjon menni olyan fiatal emberhez, akit még csak két nap óta ismer.

— Ah, hát én csak két napot mondtam? Hiszen igaz, hogy már gyermekkorában ismerte őt; de hát ez nem számít.

Az a komoly szerzetes a leplezetlen igazságot kívánta tudni és Lady Éva megtudta volna őt verni azért az erőszakoskodásért.

— Bocsánat, de én ezt a körülményt felettleényegesnek tartom. Mi ellenvetése van önnek tulajdonképpen a házasság ellen? — kérdezte a szerzetes figyelmesen nézve a Ladyt, miközben beszélt, mert érezte, hogy Lady Éva tőle várja ugyan a segítséget, de azért el akarja titkolni előle a valódi tényállást s a célt, amit elérni óhajt. De Lady Évának ezerféle oka volt elhallgatni a valódi fő okot, melyről nem volt szabad beszélnie.

— Minő ellenvetéseim vannak! — kiáltott fel csaknem ingerülten. — Hiszen őszintén és határozottan megmondtam önnek, hogy az a fiatal ember unokatestvér és protestáns! Nem elég ok-e ez arra, hogy kifogásom legyen a házasság ellen?

— Elég ok volna, ha ön Del Sasso Marchesa

vagy Coramboni herczegné lenne — válaszolá a szerzetes, két igen ájtatos és szigoru vallásos hölgyet említve Lady Éva ismerősei közül; — de bocsásson meg, asszonyom, ha meglep, hogy ön, aki egyáltalán nem túlbuzgó vallása gyakorlatában és olyan merészen szokott dacolni azokkal a törvényekkel, melyeknek enyhítését néha maga az egyház is okosnak tartja; mondom, meglep, hogy éppen ön ilyen túlszigoru a jelen esetben. Önnek bizonyosan más oka lehet. Szegény talán az a fiatal ember?

— Oh nem éppen — szólta Lady Éva, nyugtalanul nézegetve a falakon függő festett képekre, a homályos ablaküvegekre szóval mindenfelé, csak nem azokba a szelid szemekbe, melyek reá függesztve az igazat akarták kiolvasni az ő lelkéből. Damiano atya durva csuháját, meztelen lábait és rettenetesen üres barlangját látva, hogyan mondhatta volna azt, hogy két-háromezer font sterling évi jövedelmet sajnálatosan csekélynek talál egy olyan fiatal házaspár számára, kik a nagyvilágban élnek? Ugyan hogyan közölhette volna Damiano atyával, aki egy történelmi név és rang viseléséről mondott le, hogy meztelábos barát lehessen, miszerint megesküdött Honora bölcsője felett, hogy ő egy herczegnek akar az anyósává lenni? Pedig tudta, ha rá nem birhatja Damiano atyát, hogy határozottan lelkére beszéljen Honorának és őt Gerald ellen hangolja, nagyon sok

gondot fog okozni neki a megszabadulás attól az alkalmatlan fiatal embertől. Félt, hogy Gerald elriaszthatná a pompás Porsennát, aki pedig (mint valaki besugta neki) egész komolyan gondolkozik. Ha tehát valaha ki lehetett menteni egy aggódó édes anyát egy mentő hazugságért, úgy Lady Évát sem lehetett azért elítélni.

Lady Éva habozni látszott, finom keztyűs ujjai a gyűrött asztalterítő szélével voltak elfoglalva. Egyszerre azonban felpillantott olyan tekintettel, mintha valami kinos elhatározásra szánta volna el magát.

— Közölni akarom önnek az igazi okot — szólt bámulatosan vonakodó hangon. — Ártatlan leányomnak nem mondhatnám meg, de miután ön kívánja hát kimondom, hogy vannak még más okaim is. Az én unokaöcsém ugyanis tékozló, erkölestelen fiatal ember, boldogtalanná tenné Honorát; szóval nem méltó arra, hogy leányom nőül menjen hozzá!

Lady Éva szinte elhitette magával abban a pillanatban, hogy a valót mondta és szive telve volt az anyai szeretetből kifolyó felháborodással. Damiano atya azonban még mindig kételkedett.

— Különös, hogy ezt nem mondta nekem azonnal — szólt fagyosan. Valami valótlan­ ságot érzett a levegőben és tudta, hogy Lady Éva hazudott neki, még pedig szándékosan. Valami határozottabb felvilágosítást kívánt ő, mint a felületes nőnek meddő meséjét, mielőtt ítéletét kimondaná.

— Sajnálom, hogy egyáltalán elmondtam — felelé Lady Éva odavetőleg. Azután esdeklő hangon beszélt tovább:

— Belátja, szent atyám, ugy-e, mennyire lehetetlen ez a házasság? Ha leányom eljön önhöz, kérem, beszéljen a lelkére, és tanácsolja neki, hogy mondjon le arról a fiatal emberről. Minden öntől függ, mert Honora mindent megtesz, amit ön tanácsol neki.

Damiano atya pár pillanatig elgondolkozott, azután a kezében tartott szerzetesi bőrvön zsinórjára nézve megszólalt:

— Asszonyom, én szeretnék beszélni mind a kettővel, úgy az ön leányával, mint ama gonosz jellemű fiatal gentlemannel. Ha nem bizonyul elsőfoku unokatestvérnek és ha reményleni lehetne, hogy áttér a mi anyaszentegyházunk kebelébe és töredelmes megbánást tanusít a fiatal hölgy iránti mély vonzalma folytán, akkor lehetséges, hogy dispensatiot nyerhetne, noha általában az ilyen vegyes házasságok tiltva vannak. Méltányolni akarom én mindenesetre az ön ellenvetéseit. Ha aggályai alaposak, akkor felette komolyak az okok. De szeretnék mégis beszélni magukkal a fiatalokkal, mielőtt teljesen és végleg az ön pártjára állanék. Remélem, hogy az illető gentleman beszél francziául? Holnap egész nap található leszek. Most azonban bocsánatot kérek, vissza kell vonulnom, miután igen sok a dolgom:

Azzal felállott és kinyitotta az ajtót, miből

Lady Éva megtudván, hogy el kell távoznia, ki-sietett a napfénybe. A barát, miután lefelé látta lépdelni a lépcsőkön, befordult a házba.

— Isten bocsásson meg — mondá magában, mialatt fapapucsainak kopogása visszhangzott a repedezett téglákon; — de egyetlen szavát se hiszem ennek a szegény asszonynak. Az a fiatal ember lehet buzgó katolikus is és talán olyan távoli rokona a leányának, mint jó magam vagyok. »Domine illuminatio mea!«

Azon rettenetes félóra után, melyet Lady Éva a zárda társalgó szobájában Damiano atyának reá függesztett rosszaló tekintete alatt átszenvedett, szabad levegő és rokonszenvesebb elem után vágyódva, a pincio felé hajtatott és kocsija néhány perc múlva már a zenekar állványa mellett robogott felfelé. A szálló napfényben enyhe szellő lengette meg a virágokat, hogy balzsamos illatuk felszálljon a levegőbe. Egy keringőnek szép dallama hangzott el a fogatokban csevegő közönség feje felett. A zenekar közelében és legközelebb a Lady Éva hintójához a Donna Olympia fogata állott. Három-négy férfi is volt mellette különféle észrevételeket váltva az ünnepelt szépséggel. Olympia kicsapongó jó kedvben volt, mert tudta, hogy a nap sugarai még jobban kiüntetik gyönyörű hajának és hófehér bőrének szépségét a koci oldalához támaszkodó Orazio pedig még egyetlen udvariatlan szóval se okozott neki az nap kellemetlenséget.

Egyszerre azonban elhallgatott Orazio egy mondat közepén és egyetlen bucsuzó szó nélkül arra felé lépett, ahol Lady Évát magányosan megpillantotta; miután rendkívül mély tisztelettel köszönté a mamát, Miss Dering után kérdezősködött és kifejezte abbéli reményét, hogy nem fárasztotta ki tulságosan a kirándulás.

Lady Éva érezte, hogy a kényszerült hazugságnak meg kell hozni jutalmát.

— Oh dehogy! Honora sohase fáradt, — felelé, tudva, hogy egy világhi nem szenvedheti a gyöngé alkotásu feleséget. — Sok tanulni valója volt még és azért maradt otthon, hogy olvasmányát befejezhesse. Ő még olyan fiatal! Szinte szemrehányást teszek magamnak, hogy elvittem a tegnapelőtti bálba.

Ebben igazat mondott, mivel ott szerettek egymásba Gerald és Honora.

— Én pedig nagyon örülök, hogy elhozta őt oda — mondá Orazio, iparkodván mélyebb jelentőséget adni hangjának. — Most már, miután egyszer láthattuk Miss Deringet, remélem, nem fogja őt többé elzárva őrizni a kísértetek rejtekében.

Lady Éva önelégülten nevetett. Az eredmény oly gyorsan állott be, hogy szinte megijesztette. Orazio tovább beszélt.

— Önök angolok soha se lehetnek kísértetek nélkül! Én azt hiszem azokat már hazájukból hozzák magukkal. Mi ostoba rómaiak azonban csak akkor tudjuk meg, hogy házunkban kísértetek jár-

nak, mikor idegennek engedünk át egy-egy lakosztályt, mert akkor a kísértet rögtön megjelenik!

— No én még soha se láttam a mi kísértetünket — szólt Lady Éva, — és biztos vagyok benne, hogy a leányom se látta. Csak rebesgetik, hogy a kertben megszokott jelenni éjjel, de hát olyankor természetesen mi soha se vagyunk ott.

— Hol fogják tölteni az idei nyarat? — kérdezé egyszerre Orazio.

Általános kérdés ez Rómában júniusban, de Lady Éva figyelő füleiben igen jelentőségteljesen hängzött az most.

— Még nem határoztam egészen — felelé óvatosan; pedig már holmijának felét el is küldte Sienába egy villába, melyet sok fontolgatás után kibérelt már két hónappal azelőtt.

— Miért nem jönnek önök Vallombrosába? — kérdezé a herczeg. — Édes anyám oda költözik a saját birtokunkra és tudom, hogy nagyon örülne, ha ott fogadhatná önöket. Nos, beleegyezik? Az nagyon szép öntől, asszonyom. Azonnal beszélni fogok anyámmal s ő majd ír önnek és meg fogja hívni. Kérem fejezze ki hódolatomat Miss Deringnek. A viszontlátásra!

A herczeg megemelte kalapját s a nap sugára rávetődött aranyszőke hajára, boldogságtól csillogó szemekre és szép arcvonásaira. Lady Éva elrebegett valami szivélyes búcsúszót, mire a herczeg eltávozott, és lefelé lépdelve a Piazzára vezető

hosszu márványlépcsőkön, jóízűen nevetett magában. Jól volt ő értesülve már a Sienabeli villáról és mulattatta Lady Évának áldozatkészsége, mellyel a saját terveiről kész volt lemondani azért, hogy az ő óhajlásának eleget tegyen. — Milyen ideálisan engedékeny anyós válnék belőle! — gondoló Orazio.

Carlo Spina, mint rendesen, most is elfoglalta az Orazio által üresen hagyott helyet Olympia mellett. Ugy látszott, mintha életmódját egészen a Porsennáé után akarná irányítani.

— Mit jelentsen ez? — kérdé őszinte meglepetéssel, midőn a pompás herceg Lady Évához tért át.

Olympia vállat vont és bele mosolygott Carlo rövidlátó szemeibe. Utoljára is miért ne kárpótolná ő magát. Igaz, hogy Carlo kicsiny és rút, de tagadhatlanul chic-kes, okos fiatal ember és elmulattatja őt.

— Mit tudom én? — veté oda könnyedén. — A herceg már olyan unalmas és kiállhatatlan lett, hogy azt hiszem kész volna még egy angol nőt is feleségül venni. Nem tudja ön elképzelni Oraziót tea mellett bibliát olvasva, mialatt kedélyesen ringat egy veres haju kis babát? Milyen idylli látvány volna az!

— Azt hiszem kordában fogja tartani a felesége — szólt Carlo szemüvegét leejtve. — Az angol hölgyek állítólag nagyon szigoruak férjeikkel szem-

ben. No de Lady Éva nem látszik olyannak, aki megtudna verni valakit olyan kedves és szelid

— A szelidségből sokat elvon ám a főkötő — jegyzé meg Olympia; — de nézze csak milyen csodálatosan elégültnek látszik Lady Éva e pillanatban. A herczeg eltávozott. Ugyan menjen és iparkodjék kipuhatolni, mit mondott neki!

Carlo engedelmesen eltipeggett magas sarku czipőiben a Lady Éva fogatához és pár percz alatt sikerült megtudnia, amit akart, mert Lady Éva túlságosan boldog volt abban a pillanatban ahhoz, hogy zárkózott lehessen.

— Nos hát mi az? — kérdezé Olympia, amint Carlo mosolyogva, sugárzó arczczal visszatért fogatához, miután sikerült kitudnia azt, amit a szép asszony megtudni kívánt. El volt ragadtatva.

— Orazio meghivta őket a nyárra Vallombrosoba — susogta Olympia napernyője mögött. A szép asszony mindakét kezével tartotta az ernyőnek drága teknőczbéka nyelét és a szél által lengetett csipkefodor árnyas háttérül szolgált ragyogó szépségének.

Carlo soha se foghatta meg, hogyan történhetett, hogy az aranyfogantyú hirtelen lezuhant, a földre esett és darabokra tört. Ez a baleset látzólag egészen elrontotta Olympia jó kedvét, mert azonnal haza kocsizott és még azt se akarta megmondani Carlonak, hogy meglátogathatja-e és beszélhet-e vele azon az estén.

A kellemes kocsizás a Pincion, meg az Orazio meghívása feletti elragadtatás jótékonyan s üdítőleg hatott Lady Évának túlfeszített idegeire. Most már képesnek érezte magát az elhatározásra, hogy kiszolgáltassa Honorát a szerencsésének és megmentse őt egy elhirtelenkedett házasság veszélyeitől.

Igy tehát, midőn Honora kisirt szemekkel lejött szobájából a nyolcz órai ebédhez, Lady Éva kecsesen megcsókolta hideg arczát és azt mondta neki, hogy nagy sajnálatára, arról kellett a zárdában értesülnie, hogy Damiano atya bizonytalan időre Nápolyba utazott.

Honora beleesett a törbe és hálásan köszönte anyjának, hogy fáradtságot vett a kérdezősködésre, azután érezvén, hogy könnyei újból megerednek, ha esetleg a történektekről kezdenek beszélni, kinézett a zöld virányos mezőre és azon gondolkozott, vajjon létezik-e a tenger, meg ama magas hegységek között még egy olyan boldogtalan szegény teremtmény mint ő. El volt előle zárva egyetlen reménye, egyetlen tanácsadója, miután nem beszélhetett Damiano atyával, kinek bölcsességébe és jóindulatába feltétlen bizalmat helyezett. Honora abban a korban volt, midőn a türelmes várakozás gondolata s az események szabad lefolyásába való megnyugvás sokkal rosszabbnak tünik fel a fiatal sziv kétségbeesésének legkinosabb gyötrelménél is.

Egyetlen remény kecsegtette már csak, és az Gerald maga volt. Tudta, hogy ő eget-földet meg

fog mozgatni az igazság kipuhatólására azért, hogy az övé lehessen, ha csak nem létezik olyan egyházi törvény, mely őket szétválasztsza egymástól. Tudta, hogy Gerald holnap vissza fog térni hozzá és ha ő nem is mondhat jó hirt Geraldnak, Gerald bizonyosan talált valami megnyugtatót azalatt. Jellemző Honora neveltetésére az a körülmény, hogy a gondolat, anyja tudta nélkül más lelkiatyához fordulni tanácsért mint a gyóntatójához, pillanatra se jutott eszébe. De nem is sokat használt volna neki az az elhatározás, mert egyetlen cselédjük se kísérte volna el Lady Éva parancsa nélkül; azzal az illetlenséggel pedig, hogy egyedül lássák őt az utcán, soha se mert volna szembeszállani Honora.

Kimondhatatlan megkönnyebbülést okozott neki, midőn fél tizkor édes anyja kijelenté előtte, hogy elmegy valamely előkelő Lady »prima sera« elfogadására. A rómaiak az estét mindig kétfelé osztják, »prima« és »seconda será-ra«, az első azt jelenti, hogy jöhetnek a vendégek korán és nem kell nagyon későig maradniok. Lady Éva egy pár ismerősével óhajtott találkozni azon az estén, elszánta tehát magát, hogy egy unalmas órát eltölt valamely unalmas házban, ahol remélte, hogy az illetők is jelen lesznek.

Rendkívül szeretetreméltó, kedves és szép volt, midőn távozása előtt Honorát megölelte; de leánya fájó neheztelést érzett szívében, azt látva, hogy anyja annyi gondot képes fordítani öltözékére, gyé-

mántjaira és rózsáira, mikor őt olyan keserű gondolatok között hagyja otthon.

De azért nem voltak gondolatai egészen elke-
seredettek, mert enyhülést talált az egyedüllétben.
Mialatt Honora a nyitott ablaknál ülve elmélázott
a ragyogó csillagok nézésébe, a csendes éjszaka
szépsége kimondhatatlan megnyugvással töltötte el
lelkét és annak tudatára ébredt, hogy nem gyermek
többé és akár öröm vagy szomorúság várjon is reá
a jövőben, érezte, hogy életének magasztosabb cél
felé kell ezentul irányulni. Aztán meg olyan nemes,
olyan szent volt előtte ez a szép új érzelem
a szerelem hogy lehajtá fejét és hálát adott
Istennek a legnagyobb boldogságért, amelylyel eddig
megáldotta.

Mert hiszen tiszta szüizes szerelmének még
bánata is gyönyörűség volt és minden eddigi más
öröme eltörpült mellette.

Midőn végre felkelt és végig sétált a szobán,
öntudatlanul oly királynői méltósággal emelte
magasra fejét, mint egy megkoronázására büszke
bájos királyleány.

V.

Gerald a Vald'oro családon kívül igen kevés embert ismert Rómában, és meghitt viszonya azzal a családnál is onnan eredt, hogy egyik fiuk, az ábrándos Alfonso Etonban nevelkedett és Gerald ott sok szivességet tanusított iránta. Nagy zavarában Gerald nem gondolhatott tehát másra, akitől tanácsot kérjen, mint Alfonso anyjára, az öreg herczegnére, amint őt nevezték, megkülönböztetésül legidősebb fiának a feleségétől. Kedves francziás tájszólással és kifejezéssel pár sort irt tehát Gerald az öreg urnőnek s engedelmet kért tőle, hogy másnap délelőtt pár perczre tisztelkedhessen nála »egy sürgős és fontos ügyben«, miben tőle remél szives és bölcs tanácsot nyerhetni. A herczegné mosolyogva olvasta el a kérelmet és szokása szerint két szóban, de sok tintafolttal válaszolt rá. Másnap reggel tizenegy órára várta magához Geraldot, mielőtt Honorával kellett értekeznie.

Pontban tizenegy órakor megjelent Gerald a herczegné palotájában, és bevezették a márvány-

padozatu salonba, hol a butorok még mind le voltak takarva a hollandi vászontakarókkal, a belső ablakok be voltak téve s a függönyök leeresztve, hogy a reggeli forró nap be ne süthessen. Üde, hűvös volt a lég; mindenféle csend és ünnepélyes hangulat uralkodott. Gerald elfogult lett és kezdte elveszteni bátorságát, úgy hogy szinte szeretett volna visszavonulni.

Abban a pillanatban azonban hirtelen kitérült az ajtó és Vald'oro hercegné belépett. Magas, őszhaju matróna volt, rövidlátó szemekkel, melyek egy nagyon hosszú nyelű szemüveg használatát tették szükségessé, ismerőseinek elrémítésére. A legedzettebb egyén se állhatott ellent az ő méltóságos, de vizsga tekintetének, mikor lassan szeméhez emelte azt a lorgnettet és pár pillanatig nyugodtan nézett rá, míg végre szemléje befejeztével újra leereszté és elfordulván az illetőtől, lassan tokjába visszahelyezte a szemüveget.

Gerald külföldi modorban mélyen lehajolt a hercegné kezére, ő pedig némán intett neki, hogy foglaljon mellette helyet.

— Nos, édes barátom, mi az, amit velem közölni kíván? — kérdezé nyájasan.

— Reméllem nem fogja a hercegné nagyon különösnek találni, ha egy kérdést bátorkodom hozzá intézni — válaszolá a fiatal ember. — Ön olyan kegyes volt irántam, hogy azt gondoltam fel fog világosítani segítségemre lesz.

— Megteszem, ha tehetségemben áll, — szolt a hercegné, — hanem hát önök fiatal emberek olyan furcsa dolgokat kívánnak némelykor.

Gerald szive hevesen dobogott kényszerhelyzetében; bántotta, hogy kénytelen bevallani Honora iránti érzelmeit. Meg kellett azonban lenni és mégis, bármilyen különös legyen is, bárhová inkább kívánta volna az agg úrnőt, mint oda, ahol volt. Hiába, át kellett esnie feladatán. A szemüveg lassan elvándorolt a hercegné orrára s az még nagyobb zavarba hozta Geraldot.

— Lássá hercegné — rebegte végre, nőül szeretném venni rokonomat Miss Deringet, de bár azt hiszem ő szívesen beleegyeznék anyja azt állítja, hogy házasságunkat tiltja az önök egyháza. Honora pedig kijelentette, hogy ha az tényleg igaz, akkor nem szabad engem többé viszontlátnia Én tehát legjobbnak véltem önhöz fordulni, hogy felvilágosítást tanácsot kérjek. A hercegné bizonyosan sokkal többet tud erről a törvényről, mint Éva néni. Nem neheztel reám azért, ugy-e?

A hercegné elfordítá arcát Geraldtól s az utóbbi szinte megijedt, hogy talán megsértette őt. Tudta, hogy valami hibát követett el azokkal a külföldiekkel szemben soha se tudja egy angol, mikor esik valami tévedésbe. Honnan tudhatta volna persze Gerald azt, hogy egész sorozata az ő óhajtására nézve kedvezőtlen okoskodásoknak vonult át

hirtelen az agg urnó elméjén? A gondolat esztelelenül gyors szokott lenni. Ha azonban le lehetne írni Vald'oro hercegné gondolatmenetét, azt körülbelül így lehetne vissza adni: »Ha Honora, amint rebesgetik, Orazio nejévé lenne . . . akkor a nős Oraziot távol lehetne tartani az én könnyelmű kaczer Olympiámtól . . . de ha Honorát Mr. Lowther vezeti oltárhoz . . . az esetben Orazio még tiz esztendőn át fogja nyiltan és szabadon compromittálni Olympiát . . . nem, ezt meg nem engedhetem!«

Lowther Gerald szivélyes tanácsadója most egyszerre meglepetéssel párosult sajnálkozó arczczal fordult a várakozó fiatal emberhez és a következő szavakkal sujtotta le:

— Szegény barátom, bizony ez az összeköttetés csakugyan lehetetlen. Nem is szabad arra gondolnia. Az ön nagynénjének tökéletesen igaza van.

— De hát miért? mi tekintetben? — zaklatta a hercegnét Gerald magára erőszakolt higgadtsággal. — A spanyol király is unokatestvérét vette nőül. Miért léteznék az ő számára más törvény, mint ami reám kötelező? Aztán Honora az Isten kegyelméből nekem csak másodfoku unokatestvérem.

Vald'oro hercegné szükségesnek látta most visszaemlékezni egy olyan esetre, mely soha sem fordult elő. Még többet is megtett volna ő annál azért, hogy leányát kiszabadítsa Orazio hálójából; habár igazságot kell szolgáltatni az agg urnónek

is, noha ő még csak nagyon csekély részét sejtette a szegény szenvedélyes Olympia gyötrelmeinek és megaláztatásának.

— A spanyol király házassága több évvel ezelőtt ment véghez, — mondá nyomatékosan. — Azóta tanácsosnak vélték egyszer s mindenkorra véget vetni az ilyen házasságok kötésének. Ön soha se nyerhetné el az ahhoz szükséges engedélyt.

Ebben teljesen igaza volt a hercegnének, miután Lady Éva, Vald'oro hercegné és Orazio cselszövényei soha se engedték volna meg, hogy Gerald hozzáférhessen olyan egyénekhez, akik kiegyengették volna az utat boldogságához.

Gerald hirtelen felszökött helyéből és elkeseredett felháborodásában heves káromkodást fojtott el. Annyit hallott még, hogy a hercegné többször ismételte mennyire sajnálja, nagyon, de nagyon sajnálja őt stb., de azt már maga se tudta, hogyan jutott ki a bolthajtásos nagy szobából, ahol ugy érzé, mintha a rég elavult hagyományok súlya reá akart volna szakadni, hogy élve eltemesse örökre.

Mire azonban kiért újból a szabad levegőre, reménye visszatért. Nem akarta elhinni, hogy az a boldogság, mely a gyönyör mámorát ismertette meg vele, visszavonassék tőle örökre nem tudott belenyugodni abba, hogy elválaszthassák bájos szerelmétől olyan indokolatlan semmiség miatt, minővel Vald'oro hercegné le akarta rombolni bűvös szép reményeit. Oly eszeveszetten rohant előre, hogy

csaknem feldöntötte az ajtóban Alfonsot. Alfonso nem haragudott meg reá, sőt megfordult, hogy végig kísérje a corsón, mi ugyan nem valami nagy örömeire szolgált Geraldnak. Nem beszélhetett a szivében duló keserüségről s így vágyott a magány után. Alig hallgatott barátja csevegésére, míg nem egyszerre Honora nevének említése felkeltette érdeklődését, és azután már sóvárogva leste Alfonso szavait, ki akkor hozta elő Honorát, mikor Porsennát az ut árnyékos oldalán a clubja felé tartva megpillantá.

— Ugyan mit gondolsz, Lowther — kérdezé egyszerre Alfonso — igaz-e, hogy Miss Dering nejévé lesz a Ah, Carlo, jóestét. Honnan jösz ilyenkor? Azt hittem még alszol!

Spina gróf a keskeny utca végén csatlakozott hozzájuk, hol mindenki elszokott menekülni a melegből az árnyékos oldalra. Általános tréfa tárgya volt, hogy Spina gróf soha se ébredt fel korábban, mint mikor mások már a villásreggelijüket is bevégezték, s állítólag ő a hajnali három órát nevezte »prima serának«.

Carlo soha se haragudott a tréfázkodásért, s így most is Alfonso karjába füzte az övét.

— Mit akartál mondani az imént? — kérdezé Gerald, mihelyt a kis ember elhelyezkedett.

— Én? — nevetett Alfonso. — Igazán magam se tudom már. Spina megpillantása ebben az órában egyszerre kivert a fejemből minden más gondolatot.

— Ez igazán szép tőled! — kiáltott fel Carlo.

— Rokonom Miss Deringről beszéltél — szólt Gerald higgadt angolos modorában.

Alfonso egyszerre elkomolyodott.

— Az ám! — mondá. — Bocsáss meg, Lowther, hogy nem fejeztem be mondatomat. Valakitől hallottam tegnap este Coramboniéknál, hogy a szép Honora nőül fog menni Porsenna Oraziohoz. Édes anyja is jelen volt és nem igen tiltakozott az állítás ellen. De nini, mi lelt téged, Gerald?

Elfojtott feljajduláshoz hasonló hang lebbent el Gerald ajkáról, miközben arca halálsáppadt lett. De egy pillanat alatt leküzdte belső felindulását.

— Lady Éva bizonyosan megczáfolta volna, ha előtte mondják — rebegte. — A mende-monda nem igaz. De én azt hiszem, a nap igen égető itt nekem, Vald'oro, miért is visszavonulok a szállodámba.

— Végy be egy adag quinint — ajánlá Carlo — és

De a jó tanács elhangzott a levegőben, mert Gerald már akkor beugrott egy bérkocsiba, mely berobogott vele egy mellékutczába.

A két férfi utána nézett pár perczig, azután Alfonso megszólalt.

— Ugy tetszik, mintha rosszul esnék neki a hallott hir; szegény ördög! Képzelhettem-e, hogy Gerald ne tudjon felőle! Hiszen széltiben beszélük

a városban. Menjünk és igyunk egy kis cognacot, Carlo.

— Igen előnyös lesz Orazióra nézve, ha megházasodik — szólalt meg Carlo, megcsóválva rút fejét. — Valamennyien rátérünk majd arra mi is annak idején, de Orazio határozottan veszedelmes a társaságra mint nőtlen ember.

— Nem csodálom, ha te így vélekedel — jegyzé meg Alfonso szárazan. Ő sohase nézte jó szemmel, hogy Carlo és Orazio udvaroltak Olympiának, kire nagyon haragudott kaczerkodásáért és meg nem foghatta, miért nem veszik inkább figyelembe fiatalabb hugát, Biankát, ki véleménye szerint ötvenszer többet ért Olympiánál.

— Ugyan mikor sikerül már téged is megházasítani, Carlo? — kérdezé. — Anyád évek óta beszél róla.

— Ne emlegess kellemetlen dolgokat jókor reggel — szólt Carlo; — habár legalább vissza fog tartani attól, hogy máskor ilyen korán felkeljek, de nem is teszem többé.

— — — — —

Gerald haza érve, Sir Maxwell Lindhursttal találkozott össze. A tábornok ott állott a szálloda előcsarnokában zsebbe tett kezekkel és különben vidám tekintetét ünnepélyes komolysággal függeszté egy vastag szivarra.

— Jó napot, Lowther — szólalt meg; és a szivart ugyan kivette szájából, de a komolyság

megmaradt arczán. — Éppen azon gondolkoztam, vajjon itthon van-e ön; — mondá, majd halkabban utána tevé: — Nem jönne be velem a dohányzó-terembe vagy öt perczre?

Gerald nyugtalanul és lehangoltan követte.

— Miben lehetek rendelkezésére, Sir? — kérdezé előzékeny tisztelettel. Tudta már, hogy miről lesz szó és újabb rázkódásra aczélozta meg idegeit.

— Bocsánatot kellene kérnem, — kezdé a tábornok, — amiért az ön ügyeibe avatkozom, édes fiam mert igen hálátlan és csúnya dolog, ha egy férfi beleszól valamibe anélkül, hogy arra felszólítanak; de hát valakinek el kell mondani a keringő hireket s így azt gondoltam, jobb ha általam értesül. Azt hallottam ugyanis a mult este valakitől, hogy férjhez akarják adni azt a bájos szép kis rokonát, Lowther, valami jött-ment herczeghez, pedig a Honora apja olyan derék ember és testestől-lelkestől igazi angol volt. Van-e önnek tudomása erről az éretlen házassági tervről?

— Meg nem foghatom, hogyan kelt szárnyra ez a hir — felelé Gerald. — De biztosithatom önt, tábornok ur, hogy egyetlen szó se igaz az egész mendemondából.

— Annál jobb, — szólt a tábornok; — de nem haragszik ugy-e, ha valamit kérdezek? Mi a manóért mosolyog a kis leány anyja és miért látszik olyan elégtlennek, ha előtte a tervezett házasság

ságról beszélnek? Lady Éva mellett ültem tegnap este a legunalmasabb társaságban, minőben valaha megfordultam s melyre ő volt szives számomra meghívót küldeni, és hallottam, mikor egy-két matróna faggatni kezdte, mikor gratulálhatnak már a leányának és még több efféle kérdezősködéssel ostromolták, mire Lady Éva csak önelégülten mosolygott, és titokzatos arczzal annyit válaszolt, hogy *még* semmi sincs megállapítva ezt azonban olyan hangon mondta, miből mindenki azt következtethette, hogy már az egész befejezett tény. Milyen nagyszerű ügyes képmutató lehet az az asszony! Bocsánat, megfeledkeztem, hogy a nagynénjéről beszéltem.

— De hiszen unokatestvérem soha rá se nézett arra az emberre — szolt Gerald. — Éva néninek valósággal meg kellett örülnie. De mindegy, azonnal elmegyek és meg kell tudnom, mit jelentsen ez a dolog. Tábornok ur mindenestre nagyon lekötöztet engem, hogy szives volt ezt a körülményt velem közölni.

— Semmi lekötöztetés — tiltakozott a vén katona. — Tudtam, hogy érdeklődik mint unokatestvér de szivemből óhajtom, hogy önnek igaza legyen s az egész csak légből kapott koholmánynak bizonyuljon.

A mondat utolsó része aligha Geraldnak volt szánva, mert az akkor már elrohant. A déli harangszó eszébe juttattá, hogy Honora várja abban

az órában és habár semmi jó hirt nem vihetett számára, legalább meg akarta szerezni önmagának azt az örömet, hogy pár perczig láthassa. A fiatal leány szügies ártatlansága feletti elragadtatásában alig merte átengedni magát annak a gyönyörűségnek, hogy szépségét maga elé varázsolja. Tudta, hogy Honora szereti őt, szereti önzetlenül önnön-magáért és ez a gondolat boldoggá tette Geraldot.

A villa felé kocsizása közben elgondolkozott a fölött, milyen bájos, mily elragadó szép és kedves urnője lesz majd Honora Angliában az ősi háznak. Elképzelte, milyen szívesen fogadja majd atyja, a kedves szép kis angol leányt, mint az ő menyasszonyát. Már előre örült Gerald, hogy Honora külföldi neveltetése daczára is mennyire fog majd gyönyörködni a park magas árnyas fáiban, és óh, milyen élvezettel fogja őt lovagolni megtanítani . . . hiszen egészen rátermett a Belinda hátára. Annyira elmerült álmodozásaiba Gerald, hogy észre se vette, mikor Honora ajtajához ért. Ott egyszerre szétfoszlottak szép ábrándjai; mert a nagy és sötét márványlépcsőzet megpillantásakor a fájdalom és az esetleges elválástól való rémület újból erőt vett rajta. Vajjon lesz-e Honorának elég bátorsága szakítani anyjával és olasz barátnőivel, valamint egyháza kegyetlen törvényeivel azért, hogy vele menjen, egyedül ő vele, s az övé legyen?

— Mindenben bátor az angyali jó lélek, kivéve azt, amit helytelennek képzél — gondolá magában

Gerald. — De az lehetetlenség, az képtelenség, hogy másnak esküdjék örök hűséget Azzal, hogy Éva néni mit mond, nem törődöm.

Lady Éva megvárakoztatta a fiatal embert egy ideig. Minden áron szerette volna kikerülni a viszont találkozást Geraldal, s azzal érvelt Honora előtt, hogy az csak felesleges szenvedést okozna mindkettőjüknek. De Honora csaknem el-
rémitette anyját aznap reggel csodálatosan erélyes fellépésével.

— El kell őt fogadnia, anyám, mert én is beszélni akarok vele. Gerald rokonunkat nem szabad kiutasítani atyám házából.

— Ez az én házam, édesem és ha én találok okosnak

— Arról itt most nincs szó — felelé higgadtan a fiatal leány, mert megfogadta magában, hogy nem fogja magát ezuttal megadni. — Mi azt mondtuk Geraldnak, jöjjön el és ő eljött. Magam megyek ki hozzá, ha esetleg anyám azt parancsolná a cselédnek, hogy küldjék el.

Honora büszkén kiegyenesedett, mialatt nyugtalanító tűz villogott szemeiben.

Lady Éva legjobbnak látta engedni. Meg voltak okai azt hinni, hogy Gerald nem maradhat már sokáig Rómában az ő nyugalma háborgatni. Voltak ugyanis befolyásos barátai a magas körökben s így remélte, hogy azok majd rábirják a fiatal ember feljebbvalóit, hogy jelenlétét lehető legrövidebb idő

alatt nélkülözhetlennek találják Londonban. Lady Éva nem szenvedhette a jeleneteket. Kimondhatatlanul bosszantó és kellemetlen volt neki ez az egész dolog. Szerencsére nagyszerűbb kilátások kecsegtették őt a jövőben; és az általa megígért látogatás Vallombrosában fényes kilátásaival szintén nagy megnyugvásra szolgált.

Még egy ártatlan füllentésen át kell esnie az nap délelőtt, gondolá, azután hála Istennek, megint minden rendben lesz. Sajnálkozott önmaga felett, hogy kénytelen az ő egyenes természetével (amint magáról képzelte) hazugságokra vetemedni; de miután már e tekintetben feláldozta magát a leányáért, ettől az egy és utolsó alakoskodástól nem volt szabad visszamaradnia.

Mikor arról értesítették, hogy Gerald a salonban van, elküldött Honoráért és gyöngéd szelidséggel azt mondta neki, hogy szerencsés volt előtte való este a Coramboni palotában találkozni a bibornoki helyettessel és természetesen azonnal elibe terjesztette az esetet.

— Nos és mit mondott? — kérdezé hévvel Honora. Szive már a szomszéd szobában reá várakozó Geraldhoz repült ugyan, de anyja szavai hirtelen felkeltették érdeklődését.

— Azt, a mitől előre féltünk, — mondá Lady Éva érzelmösen. — Az unokatestvérek közötti házasság jogérvénytelen. Lehetetlenség volna összekelnetek.

Honora haja tövéig elpirult és a kiméletlen kijelentés nem tévesztette hatását.

Elfordult anyjától és lassan végig lépdelt a szobán.

— Hová mégy, Honora? — kiáltott rá Lady Éva.
— Beszélni fogok Geraldal. Neked be se kell jönnöd.

— Majd megmondom én magam Geraldnak. Kérem, édes anyám, maradjon itt és hagyjon bennünket magunkra. Anyám nem szereti őt; örül.... nem szabad tehát látnia az ő szenvedését. Azt hiszem bizhatik én bennem.

Honora az ajtóból fordult vissza, hogy ezt megmondja; azután fejét magasra emelve, halvány arczczal és villogó szemekkel kiment.

Lady Éva lihegve hanyatlott vissza székébe.

— Utoljára is borzasztó, kellemetlen jelenet lett volna — mondá magában. — És hiába, Gerald nem olasz.

Az a féltő érzés, melyet leánya kezdett benne ébreszteni, rendkívül kellemetlenül érinté Lady Évát, ki újból sajnálni kezdte önmagát, hogy egyedül kell kormányoznia egy olyan akaratos gyermekeket. Óh, bár ott volna mellette Honora apja, hogy támogatná őt! Hanem hát Honora az utóbbi időben nagyon kezdett hasonlítani atyjához.... a kétségbeesett özvegy pedig visszaemlékezett, hogy férje is nagyon megfélemlítette őt hajthatatlanságával néha. — De végre is megnyugodott abban, hogy a Gondviselés majd elintéz

mindent és minden jóra fordul még, ha Honorát férjhez adhatja a herceghez.

Ezen elmesuttatás alatt viharos jelenet folyt le a salonban. Gerald szerelmétől, s a fájdalomtól elragadtatva elkeseredetten beszélt.

— Ez határozottan pokoli kegyetlenség, gyalázat és ha ezt vallásnak tartják.... akkor szavamra mondom, kitérek mohamedánná. Ha ön csak egy morzsányi szerelmet érezne irántam, Honora, nem utasítana el ilyen együgyü ostoba előítélet miatt!

— Mit tudja ön, szeretem-e vagy nem — tört ki az ir Honora. Azután sirás és nevetés között esdeklően beszélt tovább. — Ne iparkodjék engem bűnre csábitani, édes Gerald. Hát nem látja be, hogy a világon csak ez az egyetlen dolog, amit meg nem tennék önért?

— Akkor hát ne ingadozzék, tegye meg, óh tegye meg egyetlenem, bizzék bennem és higgye el nekem, hogy a bűnnek, a gonoszságnak még árnyéka se férhet ahhoz. Hát hiheti-e komolyan, hogy megengedném, hogy kedvemért bünt kövessen el, ön, az áldott jóságú kis angyal? Készebb volnék magamat darabokra apríttatni, hogy aztán olaszszá legyek, mintsem önt bűnre csábitsam?

— De ön nem tudja, mit tartok én bűnnek és mi válik kárhozatomra — érvelt önönmaga ellen Honora. — Hogyan is tudhatná? Hiszen egészen más irányban, más hitelvekben nevelkedett fel.

— Hála Istennek, ebben igaza van — kiáltott

fel Gerald. — Ami pedig azt illeti, hogy nem tudom mi a bűn és mi a rossz Óh Istenem, félek, hogy nagyon is tudom. Hiszen minden nap találkozom újabb gonoszsággal. És amint már mondtam önnek, kedves angyali kis leány, a közvetlen közelben is készülnek egy hatalmas égbekiáltó bűnt elkövetni de sem ön, sem én nem vagyunk vétkesek. Azokat az embereket terheli a bűn súlya, akik nem törődnek azzal, mi lesz velünk, de minden áron el akarnak választani bennünket egymástól, felállítva egy nem létező bűnt, amelylyel elrémitsék önt, kedves ártatlan nemes lélek, önt, aki soha se vétkezett és még ha bűnt követne is el, akkor se tenné öntudatosan, mert fogalma sincs róla és a legnagyobb gonoszságban is csak a szépet és jót keresi, mint egy tapasztalatlan ártatlan kis bárány! Oh, Honora, Honora! a világ el van árasztva bűnökkel, égbekiáltó bűnökkel. Jöjjön velem, óh jöjjön velem kedves egyetlen szerelmem és majd megmutatjuk, mire képes a szerelem, a jog és szivjóság! Én képesnek érzem magam mindenre, megküzdök az egész világgal, ha ön mellettem van.

— Egyedül kell megküzdenie, Gerald és most az Isten áldja meg. Én nem megyek önrel. Örökrebúcsút kell vennünk egymástól.

A harag eltünt Gerald arczáról és szemeit újabb kétségbeeséssel függeszté a fiatal leányra.

— Ön nem értheti ezt komolyan, kedves Honora nem komolyan mondja ezt, úgy-e?

Hangjából a megtört szív kimondhatatlan fájdalma tünt ki és Honora szívében is visszhangra talált az minden tekintetben. De azért szemei nem fejeztek ki ingadozást és egy pillanat múlva újból megtalálta szavát.

— Gerald, én nem ismertem a szerelmet, se az életet, se a mennyei boldogságot, mielőtt önt láttam. És soha se képzeltem volna, hogy valaha képes legyek arra a rettenetes cselekedetre, hogy önt elutasítsam. De én én nem lehetek az ön neje. Azok, akik megtanítottak a helyes és helytelen ismeretére azok az emberek, akik mostanáig egész életemen át szeretettel támogatva vezettek, azt mondják nem szabad hitvesévé lennem és én hiszek nekik. Isten önnel tehát az Isten áldja meg önt kedves drága Gerald!

Honora most végre megtört, eltakarta arczát kezeivel és keservesen sirt.

Gerald odalépett mellé. A fiatal leány egy pamlag szögletébe roskadt és ráborult fejével összekulcsolt kezeire. Gerald szótlánul állott mellette pár pillanatig merőn nézve le rá; azután a fiatal leány fejére tette kezét.

— Isten önnel, kicsikém — mondá. — Talán igaza van. Ne keseregjen. Az Isten oltalmazza! Én elmegyek.

Honora nem volt képes rá tekinteni, de keze után nyúlt és azt pillanatra oda szorítá bájos nedves arczához. A kéz reszketett az érintéstől, de

azután hirtelen visszahúzatott és Honora éppen jókor emelte fel fejét, hogy lássa Geraldot az ajtó felé indulni és még egy utolsó hosszú, kimondhatlan gyöngéd pillantását felfoghatta. Azután eltűnt Gerald és Honora érezte, hogy most már egyedül kell viselnie a szenvedés keresztjét.

Geraldot a szállodája bejáratánál távsürgöny-nyel várta a portás. Olyan lázasan bontotta fel a sürgönyt, hogy ketté repszette, de egy szó megkapta figyelmét s azonnal összeillesztette a darabot, melyről a következőket olvasá:

»Apa veszélyesen megbetegedett; jöjj vissza haladéktalanul. May.«

Háromszor-négyszer is átolvasta Gerald, mielőtt egészen megértette, mert még mindig kábult és magánkívül volt a válás benyomása alatt; de pár pillanat alatt világos lett előtte a szomorú való, hogy otthon nagy bánat vár reá, és hogy testvérhuga hazaszólitja. Bizzuk azokra, akik hasonló tapasztalaton mentek át, annak megítélését, vajjon miért enyhítette egy kicsit ez a második csapás az elsőnek maró fájdalmát. Megkönnyebbülést okozott neki a tudat, hogy valahol vágyódnak utána; enyhülést talált abban, hogy összecsomagolhatja holmiját, készülődhet az utra és elindulhat a legutolsó éjjeli vonattal.

Sir Maxwell Lindhurst vele maradt az utolsó pillanatig és megtette mindazt, amit egy idősebb ember megtehet egy lelki bánatban sinylődő fiatalabb

emberért. A tábornok durva darócz kabátja alatt gyöngéd szivet rejtegetett, mely fájt az ifju szenvedése miatt. Már várakozott reá a csarnokban, egy óriási szivarból eregetve a füstkarikákat és rögtön leolvasta Gerald arcának minden egyes vonásáról a kétségbeesést, még mielőtt az Angliából érkező rossz hirt kézbesítették neki. Egyetlen szót se szólt és úgy mutatta, mintha semmi más szomorúságot nem sejtene, mint azt, mit a távsürgöny tartalma okozott. Bensőleg azonban meg volt győződve, hogy igaznak bizonyult Gerald előtt a Honora és Porsenna herczeg között kötendő házasság hire és fel is tette magában, hogy egy heves félórát fog szerezni Lady Evának az első alkalommal, mihelyt találkozik vele; habár egyéb joga nem igen lehetett beleavatkozni Lady Éva ügyeibe, minthogy benső baráti viszony füzte őt egykor a megboldogult Dering Károlyhoz.

Sir Maxwell Lindhurst jelenléte határozottan nagy jótétemény volt Geraldra nézve ama rettenetes délután, mert minden tekintetben segítségére iparkodott lenni, sőt még husz fontot is kölcsönzött neki a hazautazásra miután valamennyi bank zárva volt.

Öt perczcel mielőtt, a vonat kirobogott az állomásról, Sir Maxwell Lindhurst ott állott a hálókocsi felhágóján, kedélyesen csevegve, hogy megkimélje az ifjut a hálálkodástól.

— Azt hiszem most már minden rendben van

— mondá — és holnapután Londonba érkezik. Bizonyosan jobb egészségben fogja találni Sir Geraldot Mindenesetre igen jól tette a testvére, hogy sürgönyözött; de hát tudjuk, hogy a legokosabb nő is érzelgőssé lesz és ijedtségében túlzásba esik hirtelen megbetegedés esetében. No de én sürgönyöztem nekik, adjanak hirt önnök Turinba és Párisba legalább nyugodtabban folytathatja majd utját abban a tudatban, hogy nincs nagy baj otthon. Isten áldja, édes fiam; legyen erős és (itt a vonat mozogni kezdett s a tábornok hirtelen leugrott akár egy suhancz) és ha a legrosszabb bekövetkeznék, vagy a legnagyobb megpróbáltatás és szenvedés állna előtte, meg vagyok győződve, tudni fogja hol és kinél keressen lelki erőt a csapás elviseléséhez. Az Isten oltalmazza önt!

Szivélyes kézszeritása, öreg kék szemeinek jószágos tekintete, valamint a mondott fennkölt szavak, jótékonyan hatottak Geraldra, ki szívében olyan sajátságos érzéssel tünt el a sötét éjszakában mely aligha mondható ugyan reménynek, de azért kétségbeesés sem volt.

— — — — —

Damiano atya egész nap hiába várta Miss Deringet és a rokonát. És nagyon sajnálta, mikor megkondult az Ave Maria harangja, hogy egyikük sem jött el vele értekezni.

VI.

Porsenna Orazio nem volt féltékeny természetű ember. Vagyis csak világos csilhatlan bizonyítékkal lehetett volna őt meggyőzni arról, hogy olyan pompás, tökéletes egyéniségnek, minő ő, akadhatna tekintetbe vehető vetélytársa a társadalom bármely osztályában.

Ha kicsapongó rövid élete folyamán mégis előfordult ilyen képtelen eset, inkább sajnálkozott az illető hölgy rossz izlése felett, ki olyan tévedésbe eshetett, semhogy haragudott volna a szegény gyarló áldozatra. Hanem azért, midőn az utóbbi események lefolyása után pár nappal Gozzadini Olympia salonjában ült, egy pillanatban mégis úgy tapasztalta, hogy kellemetlen nyugtalansággal párosult haragos érzés vett rajta erőt, melyet talán annyira lehetett volna szittani, hogy még tragikussá is válhatott volna valakire nézve.

Donna Olympia olyan pontossággal teljesítette az ő rendeleteit, amint csak az ő helyzetében lehetséges volt. Vagy tizenhat jó ismerősének ügyesen

odavetett titokzatos szavai értésére adták az elámult Rómának, hogy Porsenna bizonyosan nőül veendi Miss Deringet és hogy Donna Olympia el volt ragadtatva a választás által. Ő susogta először a »delej-házasság« szót a boldog Lady Éva füleibe is. Annak a kérdésnek megoldása persze már nem tartozott Olympiára, hogy vajjon miért volt az egész város állítólag legjobb partijának szüksége éppen az ő segítségére a feleségválasztás egyszerű feladatában. Olympia épp olyan határozottan hitte, amint Orazio maga is meg volt győződve, hogy neki csak válaszítani kell mert hiszen ugyan ki gondolna arra, hogy *öt*, a pompás herceget visszautasítsa? Miután azonban Orazio megbizta, tehát hiven beszélt az érdekében, habár ezer kigyó mardosta szívét és sokkal több gyűlölet fejlődött ki abban, mintsem azt a hiúságában elvakult férfi képzelhette volna.

Igazi kárörömmel, sőt gyönyörüséggel jelenté Orazionak a következőket:

— Komornám, ki el szokott néha látogatni Lady Éva komornájához, azt beszéli, hogy kinos jelenetek folytak ott le a legutóbbi napokban.

— Igazán? — szólt Orazio szemöldökét felhúзва, de minden további kérdezősködés nélkül. Nagyon melege volt.

— Igen; komornám azt mondja, hogy a kis leány véresre kisirta szemeit csinos rokona miatt.

Orazio dühösen fordult Olympia felé, szemei villámokat szórtak.

— Mit akar ezzel mondani? — kérdezé.

— Ah, hát ön ezt nem tudta? Azt hittem ez is belevágott a terveibe. Istenem, mennyire sajnálom!

— Miféle tervbe? Miért a sajnálkozás? Szikrázó élczeskedéseinek egyike akar ez lenni talán? Ugyan kérem, feleljen nekem őszintén.

— Szent Isten, Orazio, hát én talán mindig tréfálok az ön társaságában? Valóban, ön még a mosolygást is meggyülölteti velem. Tudja-e, — mondá elfojtott fohászszal, — hogy kimondhatatlanul fogok örülni, ha már megnősül. Soha se láttam még férfit, akinek a házaselet fegyelmére nagyobb szüksége lett volna, mint önnek.

— Kérem, ne bölcselkedjék felettem. Még nem válaszolt előbbi kérdésemre.

— Tegyük fel

— Lássa, Olympia, ön bosszant engem. Gúnyolódó tréfái esetlenek. Senki se fog többé önre nézni, ha egyszer szépségét elveszti és le nem szokik erről a kiállhatatlan modoráról. Miért sir Miss Dering és miféle terveimre czélzott az imént?

Olympia felszökött helyéből és olyan pillantást vetett körül a szobában, mintha keresne valamit, amivel meggyilkolja kedvesét.

Orazio elnevette magát.

— Tudtam, hogy ez kihozza sodrából — mondá. — Visszavonom hát szépsége elvesztésének eshetőségét. Hiszen akkor a legszebb, mikor indulatba jön.

Ekkor Orazio hangja hirtelen megváltozott és rövid fagyos hangon így szólt:

— Elég volt ebből a gyerekjátékból. Most már beszéljünk komolyan. Feleljen!

Olympia még hallgatott egy pillanatig; azután hirtelen hátat fordítva neki, duzzogva mondá:

— Szerették egymást és Lady Éva ellenezte házasságukat; ennyi az egész. Azt gondoltam, hogy vigasztalóként akart ön szerepelni. Milyen sok hühó azért az ostoba kis leányért!

— Ki beszélte mindezt?

Szavai közben Orazio felkelt és egyenesen oda ment, ahol Olympia állott, hogy láthassa az arcát.

— Az ő komornájuk beszélte az én Lujzámnak. A leány látta a szerelmest elutazása előtti napon . . . a gyöngéd bucsuzás alkalmával, midőn természetesen nem volt hiány se ölelésben . . . se könnyekben . . . eh! és mit tudom én még mi mindenben?

— Ön hazudik, Olympia.

— Nem, én nem hazudok; de ha azt tenném is . . . ki tanított arra?

— Édesem, nem volt önnek oktatásra szüksége. Ha valaha arra született nő, hogy a sátán gonoszságával birjon . . .

— Nem! — kiáltá Olympia és kitörő heves haragjában Orazio szájára ütött. — Ezerszer is nem! Ön a gonosz; s én nem leszek többé az ön játékszere se ebben, se a jövő életben! Bár megszabaditana az ég ettől a rabszolgaságtól! Megölhet . . .

de ahhoz nincs elég bátorsága; tönkre teheti jó hirnevem foszlányait . . . és azt bizonyosan meg is fogja cselekedni! De nem bánom! nem törődöm vele! Én többé nem beszélek önnel és örülök, hogy megmondhattam, hogy bájos angol menyasszonya más férfiba szerelmes, ajka más férfi ajkát érinté . . . és az ön oldala mellett is más férfiről fog ábrándozni. Örülök, hogy gonosz ördögi szivét örök időközön át a düh, a féltékenység és kétségbeesés fogja marczangolni. Sőt kívánom, hogy a pokol tüze emészsze gonosz lelkét! Szálljon rá a szentek átka egytől-egyig, végül pedig fogadja be a pokol elkárhozott lelkét!

Olympia pillanatig kiegyenesedve és megsértett női méltóságában büszkén állott Orazio előtt; egyszerre azonban köd homályosítá el villogó szemeinek fényét, megtántorodott, küzdeni látszott a szédülés ellen, de végre is elvesztette eszméletét és ájultan roskadt le Orazio lábai elé, hol élettelenül feküdt mint egy halott s egy kicsiny véres sáv pirosra festé a márványt feje alatt.

Orazio megállott mellette és merőn nézett le rá pár pillanatig; azután egész nyugalommal felvette kalapját és lement a földszintre.

Porsenna hercegné sokáig habozott, mielőtt fia kivánságát teljesítette és meghívta Miss Deringet az édes anyjával Vallombrosoba. A hercegné mindig előre örült már annak a jól kiérdemelt két-három

havi pihenésnek, mikor Rómából elutazhatott. Ő sokkal műveltebb lelkü és szellemü nő volt, mint a legtöbb kortársa; szeretett olvasni, korán kelni s élvezni a magányt, ha szünideje elérkezett. És ime, most Orazio egyszerre két vendéget erőszakolt reá, két egészen más nemzetbeli hölgyet, kik, (különösen az idősebbik), bizonyosan francziául akarnak majd társalogni és alkalmasint beefsteaket kívánnak reggelire, öt órakor teáznak . . . szóval olyan kiállhatatlan angol szokásokat akarnak majd nála meghonosítani, miket ő soha sem türt meg ősi lakában.

Nagyon lehangolta a herczegnét, hogy fia nem tudott megnősülni a bevett rendes mód szerint. Másoknál két-három látogatás után következik a megkérés a szülők részéről, azt követi a jegyváltás, a házassági szerződés megkötése . . . s végre a hozomány meg a kelengye megállapítása; minden olyan egyszerű dolog szokott lenni a társaságban.

De hát Orazio soha se volt alkalmazkodó fiú és már kora gyermekségétől meg voltak érthetetlen szeszélyei; ha valamely esztelen vágy vett rajta erőt, akkor nem nyugodott soha, míg azt keresztül nem vihette, sőt addig nem is volt más gondolata, csak az, amit elérni óhajtott. Édes anyja elszomorodva emlékezett vissza, hogy fia pillanatig se habozott mindazok feláldozásában, akik hozzá tartoztak és akiknek kedveseknek kellett volna lenni előtte, ha esetleg az ő önkényes vágyainak vagy kedvteléseit

nek útjában állottak. Bármit kívánt is Orazio, az nagyszerű, roppant fontos volt az ő szemeiben, még ha csak egy gomblyukba való virágszál forgott is kérdésben, s egyformán hajthatatlan maradt, ha valami kiváló új pezsgő, egy háttas ló, vagy egy megtörni való sziv volt az, aminek szeszélyét ki kellett elégíteni; de tökéletesen mindegy is volt az, mert családja egyformán szenvedett miatta, míg csak czéljait el nem érte. Azután Isten mentsen meg az ő tréfáitól, az ő szeszélyeitől! Madonna mia! Vajjon elfelejthetné-e édes anyja valaha azt a rettenetes napot, melyen a vegyész leánya, Orazio-nak egyik játékszere, megmérgezte magát az ő ajtójuk előtt. Hiszen az a szerencsétlen eset ölte meg szegény apját. Vagy elfelejtheti-e a hercegné azt az időt Olivetoban, midőn de minek volna azt felidézni! Most már hetek óta nem szerzett aggodalmat Orazio az édes anyjának. Azt azonban gyanitá alattomban, hogy valaki megkeserülheti azt a kis nyugalmat, mert otthon igen mosolygó volt és kitünő étvágygyal evett. De hát az nem tartozott ő reá; és hozzá most már igazán és komolyan beleegyezett, hogy meg fog nőszülni, már pedig ha végre papucs alá kerül, remélte a hercegné, hogy egészen meg fog változni. Annyi bizonyos, hogy legalább más nőnek kell majd eltűnni azután fia rossz természetének rohamait, s már az is többet ért a semminél.

Egy kicsit keserves lesz ugyan a feleség élete,

gondolá az anya, de nem olyan nagy a veszedelem, ha csakugyan az angol leányt vezeti oltárhoz. Az angolok nem rajongó természetűek, nem érzékenyek, higgadt, flegmatikus és természettől komoly teremtmények, kiknél, ha már egy kis boldogtalanság fenforog, nem sokat határoz, hogy az kisebb, vagy nagyobb-e. De ugyan mi jutott eszébe Orazionak, hogy három unalmas hosszú hétre Vallombrosoba kívánja őket meghívni?

A herczegné megpróbálta lebeszélni fiát arról a tervéről, azzal érvelve, hogy milyen unalmas hely Vallombroso, nincs rajta semmi olyan, ami egy fiatal leánynak tetszenék és hogy Honora épp úgy mint Lady Éva, halálra fognak ott unatkozni. Orazio azonban jóízűn nevetett és azt mondta, hogy Lady Éva kész lenne három hónapot eltölteni akár a Vezuv tetején, ha őt ott találná. Különb-
ben is miután kedves anyja maga tanácsolta neki, hogy Miss Deringet válaszsza hitveséül, el kellene ragadtatva lenni, hogy alkalmat nyujthat nekik az együttlétre és a közelebbi megismerkedésre. Azután, tevé hozzá érvelése után Orazio azon a fagyos dermesztő hangon, melyet anyja nagyon is jól ismert — ők most már minden esetben el fognak jönni, miért is kéri az édes anyját, hívja meg őket.

Ennek folytán történt tehát, hogy midőn Porsenna herczegné egy délutáni látogatás alkalmával találkozott Lady Évával, kiválóan szeretetreméltó szivélyességgel meghívta őt, hogy Honorával együtt

szerencsétlensége hosszabb tartózkodásra Vallombrosában. Elképzelhető, hogy Lady Éva milyen izgatottan repült a meghívás után haza, elragadtatva ölelte meg leányát és rendkívül sértve érezte magát, hogy a hallgatag, bánatos tekintetű Honora nem érdeklődött az ő boldogságban úszó jó kedvének oka iránt.

Meg kell említeni, hogy Lady Éva addig a perczig még soha se említette Honorának fellengős reményeit. A legutóbbi kínos és kellemetlen eset után Geraldal, óvakodott a legkisebb gondolattal is elárulni leánya előtt, hogy egy egészen más kérőt óhajt vele elfogadtatni. Valami sajátságos érzés, bizonyos kiolthatatlan visszaemlékezés arra, hogy miként doboghat egy tizenhét esztendőszív, mostanáig hallgatásra készteté. Attól is tartott, hogy a daczot felkeltve, örök időkre megszilárdíthatná a Gerald iránti ábrándos szerelmet Honora fogékony szívében. Az említett este azonban diadalmas felhevülésében csaknem elárulta magát. Meg volt győződve, hogy Porsenna herceg szándékához többé legkisebb kétség se férhet. Legnehezebb, de legfontosabb feladat most már csak az lehetett, hogy Honora kezének ünnepélyes megkérését elodázza mindaddig, míg a fiatal leány belefárad a Gerald utáni búsulásba, akkor aztán természetesen egész sorozata az új érdekeltségnek, új ábrándoknak és új, eddig ismeretlen ambícióknak fogja betölteni az ürt. A fiatalság és jólét, a pompa és ünnepeltetés s az irigyelt elsőség kilátásának dagálya magá-

val fogja ragadni az ábrándok kis hajóját a magas, fényes révbe és akkor ki fog visszaemlékezni az Óceán zátonyaira, melyen az első szerelem szép álmai hajótörést szenvedtek?

Mikor Honora előtt kijelenté Lady Éva, hogy a nyár első hónapját Vallombrosában fogják tölteni Porsenna herczegnőnél, a fiatal leány ámultan nézett anyjára, majd felkiáltott:

— De hiszen, anyám, a villa már készen vár bennünket Sienában! És mama meghivta oda Sir Maxwell Lindhurstot is!

— Ah, eljöhet ő majd később; — felelé Lady Éva, — attól félek különben, hogy nagyon meleg hely lenne az neki; aztán meg azok az emberek, akik megszoktak a Keleten élni, fürdőhelyen rettenetesen unalmasak is. Megvallom, egyáltalán nem fogom sajnálni, ha elmarad.

— De anyám, az borzasztó lesz — szólt Honora. — Ott nincsenek leányok s a herczegnő olyan rettenetesen tudományos könyveket olvas. Mindig félni fogok, hogy szememre veti, milyen együgyü liba vagyok én. Egy cseppet se vágyom oda menni. Kérem, mondjunk le róla, ha csak lehet.

— Mit gondolsz, Honora? — szólt Lady Éva szörnyüködve. — Bizonyosan nagyon érdekes lesz az ott tartózkodás; azonkívül már el is fogadtam a meghívást, — mondá, majd leányára pillantva odavetőleg utána tevé: — Természetesen Don Orazio s ott lesz.

— Sokkal szebb lenne, ha meghivnák Vald'oro Biancát. Legalább volna, akivel beszéljek. Én nem nagyon rokonszenvezem Don Orazioval. Felényire se olyan szép és olyan kedves ő, mint Alfonso, aztán meg olyan nagyon önhitt. De hiszen — tevő hirtelen utána — már valamennyi ruhám is Sienában van. Oh, kedves mamácskám, menjünk inkább oda! Teljesen megelégettem Don Orazio látását minden nap a corsón és tudom, hogy nagyon szerencsétlennek fogom magamat érezni Vallombrosában.

Magától értetődik, hogy Lady Évának eszébe se jutott eltökélt szándékát megváltoztatni, Honora pedig annyira lehangolt és bánatos volt az utóbbi napokban, hogy nem sokat törődött semmivel.

Természetesen Geraldról se hallott semmit; de a hírlapokból megtudta, hogy atyja még mindig veszélyesen beteg. Honora nem sirt többé Gerald elutazása után, hanem halványan, gondolatokba mélyedve üldögélt magányosan szobájában s az idő nagy részét a szegények számára való kézimunkával, a durva anyagból készített ruhanemű varrásával töltötte, melyekből minden évben egész készletet szokott az apáczáknak küldeni árváik számára. Se ő, se anyja nem említették soha beszélgetésük közben Geraldot.

Lady Éva úgy intézkedett, hogy nem volt otthon, midőn Sir Maxwell Lindhurst tisztelkedni kívánt nála, azután a legszivélyesebb levélben megírta neki, mennyire sajnálja, hogy nem találta ott-

hon, végül pedig mentegetőzve kérte, halaszsa el sienai látogatását ez idő szerint egyelőre. A tábornok megsejté, hogy Lady Éva nem kíván vele találkozni, újból felkereste tehát, de szándékosan olyankor, mikor tudta, hogy a ház urnője nincs otthon s a cselédség csodálkozására azt kívánta, vigyék fel névjegyét a Signorinának.

Honora örült, hogy láthatja őt. Az utóbbi időben ösztönszerűleg érezte, hogy sajtószerűen megváltoztak azok az emberek, akik az ő életéhez legszorosabban legközelebb állottak. A fiatal leány nagyon is igazelmű lévén akkor, hogy bárkiről rosszat tételezzen fel, nem volt képes nevet adni új nyugtalanságának, de önkénytelenül érezte a cselszövések és fortélyos ámitások sirokkójának hatását és az fájt neki, szenvedett a tiszta őszinteség hiánya miatt a nyomasztó légkörben. Mint a homályban tapogatózó érzékeny lény megsejti, ha akadály gördült elibe, úgy Honora is tudta, hogy mély bánat lebeg felette, talán még annál is nagyobb, lesújtóbb bánat, mint amilyen a Geraldttól való elválás okozott szívének.

A tábornok jelenlétének tiszta igazelmű légköre valóságos napsugár és üde szellőként hatott reá a tikkasztó nyomasztó légkörben, és megjelenése valóságos ellenmérgeként tünt fel neki az egészségtelen sirokkói kedélyhangulatban. Honora derült mosolylyal fogadta tehát őt, nagy karoszéket tolt elibe és megkérte, foglaljon helyet,

miközben elmondta milyen nagyon fogja sajnálni édes anyja az elmulasztott kedves látogatást.

— Óh, dehogy, a legkevésbé se . . . ne is emlitsen ilyesmit — tiltakozott határozottan a tábornok, azon tűnődve, mi uton-módon puhatolja ki, amit megtudni ohajtott, anélkül, hogy kíváncsi-nak, vagy vallató birónak tűnjék fel.

Honora ámultan nézett rá s a tábornok azt gondolta, legjobb lesz a teljes őszinteség. Az ő egykori régi barátjának leánya nem neheztelhet azért.

— Kedves fiatal hölgy — kezdé az öreg úr — ugyan nem mondhatná-e meg nekem, vajjon miért . . . hm . . . mi okból kért engem Lady Éva arra, hogy látogatásom halaszszam el? Lássá, én abból azt a kívánságát következtethetem, hogy végleg lemondjak a látogatásról, mivel ebben az évben már nem térek vissza Olaszországba.

— Azt igazán nagyon sajnálom — sietett mondani Honora. — A való az, hogy anyám . . . vagyis Porsenna hercegné nagyon óhajtja, hogy őt meglátogassuk Vallombrosában, s azt hiszem, anyám nem örömet utasitaná vissza a meghívást.

Honora mélyen elpirult szavai közben, mert nem találta az indokolást elég mentségnek egy régi jó barát megsértésére. A tábornok átértette az egészet. De csupán annyit mondott:

— Óh! . . . óh!

Hanem e két szó hosszas hangsúlyozásában egy egész világ jelentősége nyilvánult. Azután mély

csend lett a komor szobában, csakis a szökőkút pocsogása hallatszott be a kertből.

— És örömetst megy ön Vallombrosába, kedves gyermekem? — kérdezé a tábornok jóindulattal, miközben merőn a fiatal leányka szemébe nézett.

— Nem, egy cseppet se örülök — felelé lehangoltan. — Nagyon unalmas kirándulás lesz az. Don Orazion meg az öreg herczegnén kívül senki se lesz ott óh, bár ne kellene mennünk.

Hangja nem remegett, se szemeit nem sütötte le Orazio nevének kiejtésénél és az megnyugtatta látogatóját egy kicsit. Egyetlen fiatal leány se beszélhet oly közönyösen arról a férfiről, akiről tudja, hogy vőlegénye lesz. Hanem azért Sir Maxwell Lindhurst még nem volt egészen megelégedve. Pillanatig elgondolkozott, mialatt áttekinté a helyzetet és körülményeket.

— Ugy látszik, az anyja érdemesnek se találta őt megkérdezni, — gondolá magában. — Szegény gyermek! szegény kis leány! Kiszolgáltatják annak az átkozott mesterkéltnő önhitt bábnak, annak a kéjencz Porsennának, mint valami áruczikket.

El is határozta magában a tábornok, hogy nem hallgat el egy kis figyelmeztetést; vagy legalább csak annyit fog neki mondani, hogy óvatossá tegye.

— Én azt gondolom — kezdé, — igazán komoly okom van azt hinni, hogy de reméllem nem neheztel reám beavatkozásomért, mert igazán egész komolyan azt hiszem

— Mit? — kérdezé ijedten Honora, mert a tábornoknak intő szava különös módon a torkán akadt.

— Nos tehát édesem óh, de ne ijedjen meg, arra nincs ok, de lássa én azt hiszem hogy ha már mindenki elmulasztja, nekem meg kell mondanom, noha a mamájának bizonyosan nem lesz kedvére, de nem tehetek róla, fel kell önt világositanom az iránt, édes anyja azt reméli, miszerint idővel majd bele fog egyezni az ő óhajlásának teljesítésébe és elfogadja férjül Porsenna herczeget. Oh, Istenem, félek, hogy megrémitettem önt, édes gyermekem!

A tábornok figyelmeztető pár szavának az lett ugyanis az eredménye, hogy Honora felszökött helyéről, kezeit összekulcsolta, arcza elhalványult és szemeiben a harag kifejezése felülmulta még a rémületet is.

— Soha! — kiáltott fel lábával dobbantva. — Anyám soha se merne tőlem ilyesmit kívánni! Ő tudja, hogy arra képtelen volnék. Inkább meghalnék! ezerszer inkább választanám a halált!

— Kérem, ne izgassa fel magát, kedves gyermekem — nyugtatta a tábornok, megdőbbenve nyugodt, jóindulatu szavainak hatásától. — Talán tévedett. Hanem hát azt gondoltam, mégis csak kötelességem, mint az ön szegény megboldogult édes atyja egykori régi barátjának, figyelmeztetni és felvilágositani arról, mit várnak öntől. Mert őszintén és komolyan meg vagyok győződve, hogy

az a házasság nem válnék az ön javára! — mondá az öreg gentleman nagyon elkomolyodott hangon. — Ne tegye meg azt a lépést Honora! az az ember nem jó ember és életének minden napján boldogtalanná tenné megtörné a szivét.

Honora ismét visszanyerte fiatal méltóságát és most már egész higgadtan válaszolt:

— Valóban nagyon szép öntől, hogy engem figyelmeztet, Sir Maxwell, de higgye el, legkisebb veszély se fenyeget, hogy olyasmi bekövetkezessen.

— Óhajtom, hogy ugy legyen, — szólt a tábornok, — szivemből óhajtom, de nem remélem. Hanem hát ön legjobban tudja. Ime, átadom ott-honi lakczimemet és kérem, hogy ha bármi kisebb vagy nagyobb ok adná elő magát, amikor azt gondolná, hogy segítségére lehetek, forduljon hozzám és higgye el, örülni fogok, ha önért már csak édes atyja emlékéért is de mindenekfelett, ha önért magáért tehetek valamit. Most pedig Isten velünk!

Igy hagyta el Honorát utolsó szövetségese. Azok között, akikkel a következő hat hónapban érintkeznie kellett, egyetlen egy sem volt, akiben megbizhatott és akinek érdekében ne lett volna előtte elhallgatni valamit. Büszke kicsiny fejét magasra emelve, a csillagok között járt képzeletében, lábai azonban már-már beleakadtak a hálóba, melyből nem volt szabadulási mód csupán egy.

VII.

— A házasság — mondá kenetteljesen Orazio — két keresztény lélek egyesülése a világ boldogítására.

— Igazán? — szólt Honora; — én pedig azt hittem, hogy egymás boldogítása a cél.

— Ah, és mennyire! De hagyjuk ezt — mondá Orazio a fiatal leány rózsás ujjainak hegyét tiszteletteljesen megcsókolva, miközben a hajnali tengerhez hasonló vidám csillogó szemekkel rámosolygott — gondolja meg, mennyi jót lehet tenni együtt, egyesült erővel, ami különválva kivihetetlen volna. Nem kívánja-e meg például önnek az a szép terve, hogy Olivetoban iskola és kórház létesüljön, a női szívet s a férfi eszét egyformán?

— Azt nem tudom — szólt Honora. — Nekem úgy tetszik, hogy egy kis könyörületességgel meg egy kevés pénzzel már régen keresztül lehetett volna azt vinni.

— Mit? — kérdezé Porsenna herczegné, könyvébe helyezve szemüvegét és ülésén visszafordulva, ránézett a pamlagon ülő párra.

— Egy jó cselekedetet, mama, melyet a mi bájos Honoránk forgat fejcskájében — magyarázta Orazio, anélkül hogy anyjára tekintene.

Lady Éva végig suhogott a szobán és figyelmeztető nyomással rátette kezét leánya vállára. Honora felpillantott rá és csaknem pajzánul távolítá el a kezét.

— Még nem vagyok a leánya — susogta angol nyelven; — kérem tehát, engedje, hogy legalább még pár hétig őszinte lehessek.

Minden elmúlt. A küzdelem, az esdeklések és a megtört élet feletti sirással eltöltött éjszakák, mind . . . mind hiába való volt. Erélyesen kitartott és ellentállott Honora mindaddig, míg Orazio nem ecsetelte előtte egyrészt azt a nyomort, azt az elhagyatottságot, melyben a népe tengődött, kiknek minden ápolást nélkülözve kellett meghalni, másrészt pedig tudatlanságukat s az abból eredő erkölcsi sülyedésüket, s végül míg ragyogó képet nem festett arról az állapotról, ha majd Honora úgy járhat a szegény nép között, mint egy második szent Erzsébet, oktatta, ápolva és visszaimádkozva, megtérítve őket az Istenhez. Olyan ékesszólással beszélt és bizta népét a fiatal rajongó leány nagylelkűségére, hogy végre sikerült meggyőzni Honorát arról, hogy Oraziót visszautasítva, egy magasztos nemes feladatot odázna el magától, szentekhez méltó magasztos nemes vallásos hivatásról mondana le, mely tettéért felelős lenne alkotójának, stb.

Együtt vagy külön hallva őket beszélni, azt lehetett volna hinni, hogy Lady Évának, valamint Orazionak is, egyetlen legfőbb életcélja ezer meg ezer szegény paraszt jólétének előmozdítása, akiknek sorsuk egyetlen perczig se jutott egyiknek se eszébe mindaddig, míg fel nem fedezték, hogy Honora szeme lelkesülten csillogott annak említésekor, mi mindent lehetne véghez vinni a szegény nép javáért.

Honora előtt, kinek fogalma se volt még a házaselet felől, nemes cselekedetként tünt fel az, ha érette minden óhaját s érzelmeit feláldozza, sőt még abba is belenyugodott, hogy lemondjon a boldogság ama rövid óráinak édes emlékééről, melylyel Gerald szerelme betöltötte lelkét és az öröm és visszaemlékezésnek minden gondolatát számüzve, Isten lábai elé akarta letenni az áldozatot, melyért viszonzásul semmiért nem könyörgött, csupán azért, hogy istápolhassa az Ur szegényeit.

— Gondolatban összehasonlítá egy apáczá életét azzal az étellel, amit Orazio felajánlott neki és higgadtan belátta, hogy Porsenna hercegné sokkal nagyobb jótékonytságot gyakorolhatna, mint Honora testvér. Belesett ő is abba az általános téves felfogásba, hogy pénzzel sokkal több jót lehet véghez vinni, mint a szerény munka és önfeláldozó meleg sziv segítségével és szinte hősies büszkeséggel töltötte el lelkét az áldozat nagysága.

Orazio pedig oly nagyszerűen játszotta szerepét,

hogy Honora nem tapasztalhatott semmi olyast, ami igazolhatta volna a Sir Maxwell Lindhurstnek szigorú véleményét felőle. Azt az ellenszenvét, melyet érzett mindannyiszor, ha Orazio hozzá közeledett, erélyes akarattal legyőzte, mint a nemes nagy terveibe ütköző egyetlen akadályt és úgy tekinté azt, mint önfeláldozása koronájának egy drága ékszerét. Ahányszor visszagondolt a tábornokkal való rövid beszélgetésre, mindig azt mondta magában, hogy alkalmasint azért beszélt olyan előítélettel eltelve Orazio ellen, mivel nem ismerte annak számos szép és jó tulajdonságait.

Orazio viszont minél több ellenállást tapasztalt Honoránál, annál erélyesebben megfogadta, hogy nem fog tőle megszabadulni. Kezdetben kétkedett és Honora büszke idegenkedését a kaczerkodás egy nemének vette, miért is határtalanul meglepte ez a tapasztalat, hogy a fiatal leány őt komolyan el akarja magától távolítani és eszébe se jutott nevéé lenni. Attól a pillanattól aztán érdekelni kezdte a dolog. Jellemző önhittséggel kevés súlyt fektetett a Gerald iránti vonzalom rövid epizódjára és daczára olykori felháborodásának, ahányszor végbucsujukkal illetőleg Olympia szavai eszébe jutottak, meg volt győződve, hogy egyetlen nő se busulhat más férfi után, ha egyszer őt megismerte. A valódi szerelemről kevesebbet tudott, mint amennyit egy vakand ért a csillagászathoz, de Honora szépsége, páratlan viruló üde arcza és fiatalsága feltüzeltelte olasz véré.

Vágyódott Honora után s így annak az övének kellett lennie.

A sok szertartásos értekezés, vitatkozás és hosszas társalgások (mindig az egyik mama jelenlétében) már bosszantani kezdték Oraziót, midőn a fiatal leány végre engedett és megígérte, hogy elfogadja kezét. Porsenna herczegnét is untatta már a sok dőre hódolat és bálványozás, mely annyira ellentétben állott az ő fogalmaival és noha hévvel óhajotta, hogy Orazio megnősüljön, kezdett fellázadni a szeszélyes kis leány ellen, amint ő haragjában magában Honorát nevezte.

— Határozzátok meg a menyegző napját, fiam — mondá Orazionak; — azután hagyjatok engem békén. Engem fáraszt a sok beszéd ebben a hőségben.

Lady Éva is el akarta vinni leányát, mielőtt a szerelmesek közötti esetleges összekocczzanás elrontatná szép kiáltásait vagy mielőtt időt engedne, hogy Orazio rajongása kihüljön.

— Pár nap mulva elutazunk most már Sienába, Honora — mondá leányának egyik reggel, midőn a déli villásreggelihez lemenni készültek. — Már igen meguntam a sok öltözködést ilyen korán.

Honora hetek óta most először vidult fel.

— Óh, mennyire örülök — kiáltott fel; — milyen kellemes lesz, ha egyszer otthon és magunkban lehetünk!

Igy tehát a reggeli után, mialatt a két mama egy sárga selyem pamlagon egymás mellett

ülve szürcsölte a fekete kávé, Lady Éva megszólalt: — Kedves hercegné, ki se mondhatom mily kedves lesz nekem a visszaemlékezés örökké erre a látogatásra.

A hercegné unottan mosolygott.

— Nekem volt az legkellemesebb — felelé. — Aztán lássa, az örömhöz még egy angyali menyet is nyertem általa!

Lady Éva érezte, hogy viszonzásul új bók-kal tartoznék most Orazionak, de egyetlen eredeti bók se jutott eszébe, mert egyedüli határozott érzése vele szemben a megmagyarázhatlan félelem volt, melyet csakis a hideg csodálat mérsékelt. Következésképen nagy bölcsen csupán így szólt:

— Azzal csak az én leányom nyert, hercegné. Hanem hát az élvezet . . . a boldogság nagyon izgató s így azt hiszem, a változás . . . egy kis csendélet, legalább rövid időre jót fog neki tenni.

— Kétségtelenül feltűnt nekem is, hogy kissé halavány — szólt a hercegné.

— Így tehát — beszélt tovább Honora anyja — azt gondoltam, hogy talán a jövő kedden elutazunk Sienába, hogy leányom két hónapi pihe- nést élvezzen, mielőtt . . .

— Igen, a menyegző előtt. Ugy gondolom, hogy október közepére tüzhetnénk ki az esküvőt. Akkora már elmulik a nagy hőség és még se lesz az idő nagyon hűvös ahhoz, hogy egy kis nászutat tehessenek.

— Milyen végtelen jó és gondos ön! — kiáltott fel Lady Éva. — Leányom igazán szerencsés, hogy ilyen második anyára talál.

— Remélem teljesíteni fogom kötelességemet Honora irányában — mondá kissé feszesen a hercegné. Ő nem valami nagyon örült annak a házasságnak, de miután már Orazio annyira nehézkes volt a menyasszony megválasztásában, Honorát is jobbnak vélte, mint senkit.

Honora anyjával megérkezett tehát pár nappal később a sienai villába; és a folytonos feszes társalgásba belefáradván, mindkettőjüknek jól esett megpihenni a freskó festésű csendes szobákban, a zöld virányos czipruszlombok közt, kilátással az olive fákkal ellepett hegyekre és szőlőtőkékkel beültetett völgyekre. Ott nem volt szükség felügyeletre s így a kifáradt duenna átalhatta nyugodtan a meleg órákat, Honora pedig élvezve a teljes szabadságot, befutkoshatta tetszése szerint az árnyas fasorokat, vagy ha kedve tartotta, órákig elüldögélhetett a kicsiny akáczaerdőben, ugyan nem azzal a könnyű szívvvel, melylyel még egy évvel azelőtt odamehetett volna, de telve a fiatal kor örökös reményeivel, nagy terveket szőve, s abban a hitben, hogy jobbnak fogja egykor hátra hagyni a világot, mint amilyennek találta, de mindannyiszor sietett elodázni magától a gondolatot leendő férjére, ha az megjelent képzelete előtt, nehogy valami fellázító ellenszenves érzés megrontsa nemes önfeláldozását.

A saját szívét azzal altatta el, hogy áldásos nagy feladatra vállalkozott és szinte kezdett már valamivel kevesebb bámulattal gondolni ama szent vértanukra, kiknek életét olyan áhitattal szokta olvasni. Ő, a szerény kis Dering Honora végre hát csatlakozni fog az ő nemes seregükhöz, hogy nyomdokaikat kövesse. Vajjon nem nyujtják-e majd kezüket feléje és nem ismerik-e el, hogy ő is középük tartozik? Mi az a kis szenvedés vagy veszteség ahhoz a nagy dicsőséghez mérten?

Egy napon, mialatt kint ült a száraz mohos padon az akáczfák alatt, légvárakat építve, a levélhordó topogott felfelé a házhoz vezető fason végig és levelet hozott Honora címére egy angol bélyeges boritékban. De valamennyi levelet Lady Évának kézbesítettek és ezzel az egygyel se tettek kivételt.

Lady Éva megforgatta kezében egy párszor, s gyanakodva nézett a nagy férfias betűkre, azután sietve felkelt helyéből és becsukta az ajtót. Oda ment öltöző asztalához és belocsolta a boritékot kölni vízzel. A mézga levált egyik oldalon, miáltal ki lehetet olvasni belőle a következő sorokat: »Óh, drága kis Honorám, nem képzeli milyen boldog vagyok! Gondolja meg, hogy egy olyan nagy tekin-tély mint a mi érsekünk, azt mondta nekem, hogy mi sem állhat utjában boldogságunknak. Szeret-tem volna megölelni ő eminenciáját, de jobbnak véltem«

Többet nem lehetett kiolvasni a boriték alól. Lady Éva csupán egy perczig habozott azután bele dobta a levelet mosdótáljába, égő gyufát vetett rá és addig nézte, míg tinta és papiros megsemmisülve fekete hamuvá vált. A művelet után visszadült pamlagára és legyezni kezdte magát, majd megmosogatta halántékait az üditő kölni vízzel, miközben hálát adott magában a gondviselésnek valamiért. Azontúl gyakran megzavarta déli siestáját azzal, hogy a levélhordóra idegesen lesett. A hét folyamán még két hasonló levelet kézbesítettek neki s végre egy táviratot. Ez utóbbi szerencsétlenségre akkor érkezett, midőn asztalnál ültek és Honora ártatlanul megkérdezte tartalmát.

— Csak Pingat sürgönyözött, hogy már elküldte ruhámat, — válaszolá Lady Éva, de sáppadt és zavart volt, s a szabónő kissé szokatlan nyelven irhatott, mert a távirat így hangzott:

»Három levelet irtam már. Minden akadály el van háritva miért nem válaszol? Ha még szeret sürgönyözze, hogy jöhetek G.-ja.«

— Választ küldök, mondja meg a küldöncznek, hogy várjon, — mondá Lady Éva a szolgának.

Mikor aztán Honorát anyja kielégítette füllen-téseivel, kiosont egy pillanatra a hálósobájába és megírta következő válaszát a szabónőnek:

»Most már nem óhajtom. Kérem ne jöjjön. D. H.«

A választ elküldvén, visszatért és Honora mellett helyet foglalván az árnyékos loggiában, igazi művé-

szetet vitt véghez, mert egész délután olyan vidáman csevegett, akár egy csicsergő madár.

Ezután természetesen nem érkezett több levél és Lady Éva délutáni pihenését most már semmi más nem zavarta meg többé, legfeljebb Honora kelengyjének a gondja.

Napokon át folyton eltűnődött a fölött, minő csipkét válaszszon a finom fehérnemük ékitésére és mikor végre a valenciennere határozta el magát, szükségesnek látta összecsomagoltatni, hogy visszatérjenek a megrendelés végett újból a városba.

Honora mély sajnálattal vált meg a szép villától és annak csendes nyugalmától, de hát hiába, ő még nagyon fiatal volt s ezért nem szabad elítélni, ha magasztos aspiráció és nagyszerű tervei mellett más kisebb szerényebb, de kellemesebb, vonzóbb gondolatok is foglalkoztatták. Kecsegtetőnek tünt fel például képzeletében, hogy tizennyolcz éves korban előkelő lady lehet belőle, mindenki hódolni fog neki s egy kicsit irigyelni is fogják, a társaságban szereplő tekintély, a szegényeknek pedig segítője, támasza lehet majd. A kicsinyes hiú gondolatok kissé megrontották magas hivatásában való kedvetelését. Iparkodott is kiirtani azokat és elpirult miattuk. De hiába, belopóztak azok a lelkébe, s ez azt mutatja, hogy Honora talán mégis hibát követett el, mikor Gerald iránt való szerelmét olyan hirtelen halálra ítélte. Az a minden világias hiú önérdektől ment tiszta szügies érzelem, mely oly hirtelen gyul-

ladt lángoló szerelemmé és vele egy szemernyi Honora lelkületének ártatlan tisztaságából látszólag el volt temetve sirjába.

— — — — —

Szeptember végének egyik napján a toscánai szőlőket elhagyva, elutaztak a délszaki vidék kiégett tájékára. Eső nem esett, mely elborítsa a verőfényes égboltot és felüditse a kiégett földet. Az egész vidéket a sirocco fenyegette. Azokon az apró állomásokon, hol a vonat megállott, még a tetők cserépszindelyei s a vasrácsok is olvadozni látszottak a déli nap égető hőségétől. Az utat egy lábnyira fehér por lepte el és az imitt-amott henyélő vagy dolgozó parasztok mind kinyitották zöld ernyőjüket és nyelét leszúrták a földre nyomoruságos ételük felett, nehogy a forró nap tönkre tegye azt. Az állomási hivatal személyzete hűtésül vizet locsolt, mely azonban csak úgy sistergett, amint ráömlött az izzó kövekre; az ólálkodó szomjas kutyák oda rohanva felnyalogatták, azután újra visszaczammogtak az árnyékba, hogy valahogyan kibírják a napot.

Lady Éva legkönnyebb öltözékében kelt útra, a több méter hosszú fehér fátyol előnyösen vette körül széles kalapját. Kitünően állott arcához, úgy hogy a lenge illusioeredőin át nézve alig látszott harmincz esztendősnak. Igaz, hogy az életben minden csak illusio. A hőség türhetetlenné lett, és délután három órakor levetette Lady Éva

kecses kalapját, kényelmesen hátra dült a kocsi szögletébe, hajfürtei kibomlottak, arcza egészen kivetkőzött formájából a sok kölni vizzel való dörzsöléstől; még keztyűjét is lehúzta és kitette szép kezét a nap égető hevének. De bizony abban az állapotban meglátszott rajta, hogy már csak egy szép rom. Honora már előbb félretette a hiúságot, és kalap s keztyü nélkül legyezte magát a másik sarokban. A vonat megállott egy félreeső elhagyott állomáson, de egyik utas se tartotta érdemesnek kitekinteni a vastag barna függönyök mögül.

— Még három állomás — szólalt meg Honora — és beérkezünk Rómába. Mily rettenetes egy nap ez!

Egyszerre nagy robajjal kitárult a kocsi ajtaja, a napfény betódult, látni lehetett a hajlongó tisztviselőket, behallatszottak a búcsúcsókok és Istenhozzádok, azután a római társaságnak egyik előkelősége mászott fel a kocsiba.

Lady Éva felült és sóhajtva nyúlt kalapja, keztyűje, valamint fátyola után, elszántan fel akarva áldozni kellemes kényelmét a látszatnak és sietett csinos holmijához jutni, mielőtt megfordulna üdvözölni az ujonnan érkező utast, aki nem volt más mint Vald'oro herczegné. Az ő vidéki nyaralója azon a tájékon volt, s a véletlen ugyanazon a napon szőlította be Rómába valamely ügy elintézése végett.

Midőn kísérői számos holmiját berakták a kocsi különböző részeibe, azzal a megvetéssel, melyet

az előkelő házak szolgái rendesen tanusítani szoktak mások irányában, az előkelő úrnő végre leereszkedőleg rápillantott utitársaira és kegyesen felismerte Honorát, annak édesanyjával együtt.

— Ah, ön az, kedves Lady Dering — kiáltott fel — és a kedves leánya is itt van? Hogy érzi magát, édes gyermekem? Angliában töltötték a nyarat?

A hercegné szerette Biankája kicsiny barát-nőjét, de Lady Évával nem örömet érintkezett.

Honora anyja azonban nem tűrte, hogy őt ily módon mellőzzék, miért is ő válaszolt leánya helyett.

— Toscánában időztünk pár hétig, hercegnő, de megelőzőleg Porsenna hercegnőnél tettünk igen kellemes látogatást Vallombrosában.

Honora elpirult a név említésénél és hátra dült a poros párnákra. De azután újból előre hajolva hévvel kérdezősködött Bianca felől. Végre pedig elfordítá fejét azzal az ürügygyel, hogy ki néz az ablakon.

A hercegné gyors pillantást vetett rá, majd Lady Évára irányozá tekintetét, mintha annak arczáról akarna valamit leolvasni.

— Nos? — szólt végre kérdőleg, kissé gúnyos mosolylyal.

Lady Éva égett a vágytól, hogy Honora fényes eljegyzését szóba hozhassa, nagy tekintélylyel egyenesedett ki, de hát hiába, még utoljára adóznia kellett a látszatnak, lassan kitárta tehát legyezőjét,

majd újból összezsápta és megint kinyitva legyezni kezdte magát. Végre pedig vontatott modorban s kissé fáradtan megszólalt:

— Októberben lesz a menyegző; de félek, hogy halálomat fogja okozni a válás Honorától. Mi még soha se hagytuk el egymást.

Lehetséges, hogy Vald'oro herczegnének megvolt a saját véleménye a tekintetben, hogy ki lesz eltemetve, ha majd Honora Orazio nejévé lesz; de hát nem az ő kötelessége volt olyan tervbe avatkozni, melynek el kellett távolítani azt a veszedelmes csábitó egyéniséget az ő leánya utjából; sőt magában hálásan fohászzkodott fel, amiért elég bátorsága volt Geraldot olyan erélyesen visszatartatni, mikor ő hozzá folyamodott segítségért. Pedig szerette volna felejtetni azt a körülményt, hogy akkor annyira elferdítette a valóságot, csak hogy céljt érjen. Némely embernek az őrangyala nagyon el lehet foglalva néha.

— Bizonyosan nagyon boldog lesz — volt az egyetlen észrevétel, mit a herczegnő talált Lady Éva számára. — Azután végre is minden nap láthatják majd egymást. Édes gyermekem, engedje, hogy szerencsét kívánjak önnek, — fordult e szavakkal a fiatal leányhoz.

A szegény Honora ekkor már kénytelen volt visszafordulni és alávetni magát az ölelésnek. Nem valami nagyon szivesen tette, mit azonban csak tartózkodó szerénységnek tulajdonítottak. Azután

ujból visszahuzódott a szögletbe, honnan hallotta, hogy anyja Donna Olympia után kérdezősködött, ki az egész nyáron igen sokat szenvedett a nagy hőség miatt Rómában; hallotta a herczegné megnyugtató válaszát is, hogy leánya már sokkal jobban érzi magát, de jó kedélyét még mindig nem nyerte vissza stb.

Végre abba hagyta a két korosabb hölgy udvariaskodó csatározását és komoly, őszinte érdeklődéssel kezdtek beszélgetni a kelengyéről, menyegzői előkészületekről, cselédekről stb.; szóval mindarról az apró részletekről, ami nélkül egy menyegző nem is lehetne menyegző az ő szemeikben.

Mikor végre elváltak Vald'oro herczegnétől a római pályaudvarban, Honora a következő szavakra lett figyelmessé:

— Majd elküldöm tehát önhöz azt a leányt holnap, hogy beszéljen vele. Kitünő komorna, annyit mondhatok és meg vagyok győződve, hogy meg lesznek vele elégedve. Csaknem túlságosan csinos és igazán no de ha szigorú lesz vele az öltözködés tekintetében, akkor az nem baj, ugye? Au revoir!

— Az én számomra akar komornát ajánlani a herczegné, mama? — kérdezé Honora, miután elhelyezkedett a kocsijukban.

— Hát igen, édes leányom — felelé Lady Éva. — Annyira óhajtotta annak a leánynak a megfogadását, hogy nem utasithattam vissza.

— De hiszen ott van nekem Ascenta — sietett mondani Honora. — Én meg akarom őt tartani. Mindig hiven szolgált, mióta csak felnöttem.

— Jó, jó, majd meglátjuk — szólt Lady Éva. De mindhiába, pár nap mulva megfogadták Vald'oro hercegné csinos Virginiáját október elsejére.

Honora igen le volt hangolva azon az estén, midőn a gyertyákat kioltva kinyitotta az ablakokat, hogy a hűvös léget beereszsze s a holdvilág bevilágítsa toronyszobáját.

A Velasquez-pápa ott a falon kétkedően és szemrehányólag nézett le reá, mert bizonyosan nem helyeselte az olyan gyémántokkal felékesített áldozatot, se azokat, a magas eszméket, melylyel megtörrik az igaz sziveket. A szép leány kipuhatolhatlan szemekkel tekintett rá, mintha azt mondaná: »Igen, rá léptem erre az utra . . . erre az életpályára, de levágok egy hajfürtöt szegény szerelmesem számára, mielőtt az emésztő tűz örökre elhamvasztana . . . azután legyen vége örökre mindenek. Ez a jövő . . . ez az én jövőendő életem!«

— Mit tettem? — óh, mit cselekedtem? — zokogta Honora fejét összekulcsolt kezeire hajtva, miközben keserü könnyei az ablak párkányára omlottak: — Eredj, hagyj el engem, Gerald; ne nézz ugy reám, kedves jó atyám, rettenetes az én áldozatom! Leroskadok súlya alatt . . . igazán leroskadok!

VIII.

Honora nem roskadt össze az áldozat súlyától. A hajnalhasadásának csendes megnyugtató hatása alatt, az éjjel hullatott könnyei szinte megvetendőknek tündek fel előtte. Hiszen őt a legmagasztosabb indokok készítették arra, hogy az Orazioval való házasságba beleegyezzen; ezer meg ezer elhagyott szerencsétlen ember jólétének megalapítása birta rá az elhatározásra. Szinte hallani vélte a szegények segélykiáltását a Campagna pusztaságából s a hegyek szirtei között felejtett falvakból.

Honora feltette magában, hogy templomokat, kórházakat fog építtetni a szegény nép számára. Nevét áldani fogják, s az Isten is meg lesz vele elégedve. Vajjon szabad volna-e ezt a nemes feladatot feláldoznia csupán azért, mivel szive hevesen dobogott, háromnapi szerelmére visszagondolva! Eldobja-e magától a kinálkozó gazdagságot, melylyel annyi jótékonytságot lehet árasztani a szenvedőkre azért, mert lelkiismerete egy kis hiúsággal vádolja? Nem; hiszen az csak a gonosz szellem kísértése,

melynek elámitására elhatározta, hogy ékszert soha sem fog viselni, kivéve, ha azt a társadalmi szokás megkövetelné és soha se fog egyetlen fillért se áldozni a saját szeszélyeire, végre pedig imádkozni fog, hogy megszerethesse férjét úgy, amint az a keresztény nőnek kötelessége, hitvesét szeretni. Ezen feltevések után Honora szive megkönnyebbült egy kissé, vagy talán inkább megkeményedett. Nem kívánt sokáig egyedül maradni és miután október elérkeztével esküvőjének napja is közeledett, olyan nyugtalanság vett rajta erőt, mely még az édesanyját is meglepte. Honora minden után maga kívánt látni, maga választotta ki fehérneműit és Lady Éva nagy megbotránkozására azt akarta, hogy legtöbb holmiját egy távoli szegény kolostorban készíttessék, holott a kiváló finom kézimunka semmi tekintetben sem elégitette ki a menyasszony anyját, mivel nem állíttathatta ki a rendkívüli szép kelengyét a corsónak valamely pompás kirakatában. A jó apácák pedig valóságos szentnek tartották fiatal pártfogónőjüket azért, mivel az egy készletet durva, csaknem zsákvászonból rendelt meg náluk alsóruhául, hogy majd azzal sanyargathatja ártatlan ifju testét.

Szegény kis Honora elég fiatal volt még ahhoz, hogy azt képzelje, mikép az önsanyargatás, meg a könyörületesség gyakorlása kigyógyíthatják őt a megbánás gyötrelmeiből és megtaníthatják áldásos bölcsességgel viselkedni a saját akaratóból elfoga-

dott álhelyzetben, szegény kis szívének millió feljajdulása daczára.

Ugy látszott, mintha minden ellene esküdött volna, mert Damiano atya most tényleg távol volt és más senki se volt Honora közelében, aki előtt őszintén kitárhatta volna lelkét.

Hát Gerald? Szomoru nyár volt az ő neki. Megérkezése után atyja még pár napig vivódott a halállal, s végre meghalt, sok elintézetlen zavaros ügyet hagyva hátra; így tehát anyjáról és nővéreiről is gondoskodni kellett, szóval mindmegannyi szomoru feladat Geraldra. Mindaddig, míg mindent el nem intézett Gerald, nem gondolhatott a szívéhez hozzá forrott saját ügyére, mikor pedig mindent elkövetett Honora szerelméért, tudjuk, hogy az minő eredményre vezetett.

Olyan igazelmű volt ő maga, hogy pillanatra se villant meg elméjében Lady Évát árulással gyanusítani, mikor pedig a D. H. aláírásu távsürgönyt megkapta, annyira lesujtotta annak rideg kegyetlensége, hogy képtelen volt további kísérletet tenni arra, hogy szép rokona elhatározását megváltoztassa. Megkeményítette szívét és férfiasan akarta elviselni a súlyos csapást, komolyan a munkának szentelve életét, úgy hogy életében most először volt hálás elfoglaltsága miatt.

Egy napon a hivatalba menet összetalálkozott Sir Maxwel Lindhursttal, aki hirtelen visszafordult, abba hagyta szokásos gyönyörködését a kirakatok-

ban, mely neki szabadságából visszatértekor rendszeren sok élvezetet szerzett.

— Nini! — kiáltott fel Gerald. — Hát On az, Sir? — Bocsánat, ha neki rontottam.

— Szó sincs a nekem rontásról — válaszolá a vén katona, szívélyesen megrázva kezét. — Végtelen örülök, hogy itthon találom. Épp azon gondolkoztam, bárcsak volna valakim, akivel szóba állhatnék ebben az elhagyott városban!

— Van itt elég ember — nevetett Gerald. — Csak tudni kell, hol keresse őket.

Az idén senki sincs távol, kivéve azt a néhány szerencsés embert, aki kiadta a házát.

Hiszen tudja, hogy mi szegények vagyunk és nem tehetünk kirándulásokat.

— De ugyancsak szerencsés szegénynek látszik ön — viszonzá a másik. — Jöjjön és reggelizzen velem a clubban. Éppen odamenőben vagyok.

— Mi se lehetne kellemesebb nekem, — szolt Gerald, — de lássa, egy órára a hivatalban kell lennem. Az én főnököm rettenetesen korán kelő ember! és miután a többiek leginkább csak háromkor mennek le, bosszankodik, ha nincs ott senki, akit megszólítson. De nagyon köszönöm a sziveségét, Sir.

— Különben kellemesen telik az ideje ugy-e? — kérdezé sir Maxwell Lindhurst mosolyogva.

— Óh, igen, lemorzsolom valahogy a napokat. Gerald ránézett és észrevette, hogy a katona

vidám kedves arcza hirtelen elborul, sőt el is fordul, mintha valamit keresne a zsebében, azután hirtelen így szólt:

— Mellesleg szólva ma olvastam, hogy Miss Deringet csakugyan férjhez adják ahhoz az utálatos Porsennához. Ilyen alávalóságot még soha se láttam.

Gerald szemei elhomályosultak egy pillanatra, de nem válaszolt. Azután összeszedve erejét, élesen kérdezé:

— Hol olvasta ön azt a badarságot Sir? Meg vagyok győződve, hogy nem igaz.

— Félek, hogy igaz — szólt a másik szeliden. — Több ujságban láttam, sőt sajnálattal vettem belőlük tudomásul, hogy már legközelebb, e hó huszadikán lesz az esküvő. A leghitványabb embert választották ki, pedig jól ismerhetnék. Én figyelmeztettem, óva intettem őt . . . attól az embertől, de hát persze nem hitt nekem az a szegény gyermek! Habár akkor egészen megharagudott azon feltevésemért, hogy Porsennának nyujthatná kezét.

— Én még most se tudom elhinni — mondá halkán Gerald. — Unokanővéremtől magától eltekintve, nagynénémnek tudnia kell eddig már mindent Porsenna herczeg felől. És így nem óhajthat egyetlen leánya részére ilyen házasságot.

— Édes Lowther, én régebben, talán sokkal régebben ismerem már a nagynénjét mint ön, s így kérem, bocsásson meg azon kijelentésemért, hogy ő

egy hajszálnyi súlyt se helyez Porsenna herczeg jellemére, az ő nyomoruságos olasz rangjával és herczegi koronájával szemben. Némely nő már ilyen. Ez a Lady Éva műve, ő kívánja és ő kényszerítette a szegény kis leányt arra, hogy fogadja el férjül a pompás herczeget. Bárcsak valamely rokonság füzne hozzájuk, mert akkor haladéktalanul oda utaznék és megakadályoznám az egészet. A tábornok merőn nézett Gerald szemeibe e szavak közben.

— Ma tizenhetedike van — szólta Gerald, szórazottan vonalakat húzva pálczájával a homokban.

— Igen . . . de félek, hogy most már semmit se lehet ellene tenni, — viszonzá a másik sóhajtván. Mint a legtöbb magányosan álló koros gentleman, legmelegebben érdeklődött barátainak ügyei iránt.

— Ha már nem reggelizhetünk együtt — beszélt tovább, miután Gerald még mindig hallgatott — ebédeljen legalább velem ma este . . . nyolcz órakor.

— Köszönöm — felelé Lowther — nagyon sajnálom, vagyis nagyon örülök. Igen szép ez a barátság az ön részéről, Sir.

Azzal elváltak.

— — — — —

— Nekem ugy tetszik, hogy ön tulságosan gyakran folyamodik szabadságért, Lowther — mondá Geraldnak főnöke fél órával később. — Nem akarok kellemetlenkedni, de az bizony rosszul eshetik a többieknek és a munkában is mulasztást idéz elő.

Miért nem vár ön karácsonyig? akkor egy egész havi szabadságot kaphatna. Mire való ez a tiz nap?

— Rendkívül sajnálom, Sir és önnek tökéletesen igaza van, de végtelen lekötelezne általa, ha most nélkülözhetnének néhány napra.

Az aktákkal foglalkozó irodafőnök felpillantott és megdöbbenve látta a mély megrendülést az ifju arcán. Geraldnak különben is olyan arcza volt, hogy mindig elérte amit kívánt, ha az emberek rá tekintettek.

— Ah, jól van jól, — volt az elég készséggel megadott engedély — legyen hát tiznap szabadsága. Most pedig kérem küldje fel hozzám Bowlest.

Gerald hálásan távozott és teljesítette a kívánságot. Azután haza sietett, hogy átgondolja a körülményeket, de utközben megállott a Cook irodája előtt s megváltotta uti jegyét Rómáig minden további fontolgtatás nélkül. Mindennél hatalmasabb ok készítette őt az elutazásra. Hirtelen elhatározta, hogy felkeresi unokatestvérét és ha csak lehetséges, megmenti őt attól a végzetes házasságtól. Eleget hallott már Porsenna felől Vald'oro Alfonstól és másoktól, ami meggyőzze, hogy a tábornoknak igaza van azon ember jellemét illetőleg. Carlo Spina rémes dolgokat beszélt el felőle szivarozás közbeni bizalmas pillanatokban. Azt tudta Gerald, hogy az ocsmány kalandok híréből természetesen egy se juthatott el Honora füléhez, de bár mindent tapasztalatlanságának és ártatlanságának tulajdo-

nitott, nem hihette, hogy a fiatal leány szívesen egyezett volna bele abba a házasságba. Ösztönszerű ellenszenvet kellett neki érezni olyan hitvány ember iránt. Vele szemben való bánásmódja fájt Gerald-nak, sokkal jobban fájt az neki és sértette, mint bármi egész életében, hanem azért még se tudta Honorát szívéből száműzni, elhitette magával, hogy gyöngédtelensége is csak valamely félremagyarázott kötelességből eredhet, s hogy egykor majd egészen más színben fog látni mindent, miért is bármi törté-
 ténjék, Honora mindig ugyanaz marad az ő szemei-
 ben . . . a legkedvesebb, legtisztább, legártatlanabb, legbájosabb fiatal leány az egész világon.

De most egészen megváltoztatta a helyzetet az a borzasztó hír, hogy Honora pár nap múlva egy más férfinak, még pedig olyan férfinak fog örök hűséget esküdni, minő Porsenna herczeg. Hiszen még csak négy hónap telt el azóta, midőn hangja, szemei, s bájos arczának minden egyes vonása azt mutatta, hogy őt szereti az első szerelemnek öntu-
 datlan szenvedélyével, szereti hiven és szíve mélyéből.

Négy hónap! És ime néhány nap múlva már mással akar az oltár elé lépni! Honora nem az a leány, aki ezt szabad akaratából megtehetné, ha pedig nem az ő akaratából történik, akkor létezni kell valamely cselszövésnek . . . az esetben pedig Honorának feltétlenül szüksége van egy jó barátira, aki küzdelmeiben támogassa.

Különben bármint legyen is, Gerald el akart

utazni és kipuhatolni, miben állhat az egész dolog. És ha valaki bűnös tévutra vezette, vagy kegyetlen bánatot okozott a kedves Honorának, jaj annak, majd észre téríti ő úgy, hogy többé ne legyen kitéve olyasminek. Herczegek, nászszakoma, kelengye, vagy a mamák, előtte most mind nem számítottak. A fiatal kor nagyszerű önbizalmával pillanatig se kétkedett abban, hogy egy csapással elsodorhat minden akadályt és mindenkit elűzhet Honora utjából, ha ő azt kívánná.

Midőn ebédnél összejött Sir Maxwell Lindhursttal, mindketten egy kissé elfogultak voltak. Gerald kétszer-háromszor is oda kapott kezével belső zsebéhez, hol a »Cook« névvel ellátott kicsiny zöld füzetke használatra várt, a tábornok pedig többször megnézte óráját és türelmetlennek látszott valami késedelem miatt.

— Ebéd utánig nem szólok semmit — gondolá magában a tábornok — sőt az esetben egyáltalán nem hozom elő neki a dolgot, ha elég korán eltávolíthatom anélkül, hogy vendégszeretetlennek tűnjek fel. Szegény fiu! igazán szomorú eset. Hanem még elég hősiezen veszi a dolgot!

A tábornok tehát még mindig vonakodott a kérdezősködéstől, midőn tíz órakor végre vendége felállott és Gerald nagy megkönnyebbüléssel, bár kissé neheztelve tapasztalta, hogy nem valami nagyon marasztalják. Persze azt nem sejtette, mit tervez a tábornok.

Mindenik a Dover felé induló vonat különböző végén szállott fel. A hajón pedig a tapasztalt vén utazó kényelmes alvó kabint biztosított magának, míg az ifjabb utas a fedélzeten ázott az esőben, elhítelve magával, hogy a külső kényelmetlenség enyhíti a lelki bánatot. Calaisban a nagy sietségben ismét el voltak választva egymástól és csak midőn mindenik kávéjára várakozva ült külön más-más asztalnál a Gare du Nord felső emeleti étkezőjében, akkor ismerték fel egymást és felkiáltásukkal, székeik hátra taszításával megzavarták az étkezők elégyült csendes nyugalmát.

A tabárnok elvörösödött, míg Gerald az első pillanatban idegesen felkaczagott, mert a helyzet igazán nevetséges volt. Mindenik iparkodott kimagyarázni, miért nem szólt elutazási tervéről semmit a megelőző estén, de alig akarták méltányolni egymás indokait.

— Hirtelen elhatározás volt, egészen hirtelen — hebegé a tábornok. — On eltávozott a mult este, mielőtt még alkalmam lett volna közölni uti tervemet. Mert hát ugy gondoltam, hogy még se ártana, ha elutaznék Rómába, nos, mit szól hozzá?

De Gerald mit se hallott, mert ő is mentegetőzött.

— Én is azt gondoltam, hogy rokonomnak talán kellemes volna, ha lenne körülötte valaki, akiben megbizhat. Branxholmtól kieszközöltem tiz

napi szabadságot ... nemde szép tőle, hogy megadta azt nekem?

És így mentegetőztek kölcsönösen tovább. Október 18-ika volt már, de azzal biztatták egymást, hogy másnap délután még elég jókor megérkezhetnek Rómába, hogy látogatást tehessenek a villában.

És a régi bizalmas egyetértés nemsokára helyre állott közöttük, úgy hogy egyikük se gondolt többé a furcsa kis incidensre. Az a rettenetes utazás Franciaországon keresztül különben olyan, hogy egy jó barát társasága nagyon becses, Gerald elmékedései pedig nem voltak olyan kellemesek, hogy a magány után vágyódhatott volna. Egyikük se beszélt sietős utazásának igazi céljáról, de azért mindenik tudta, hogy a másik lehetőleg megakarná akadályozni a Honora és Porsenna herczeg közötti házasság létrejöttét. Higgadtan beszélgettek egészen közönyös tárgyakról és úgy viselkedtek, mintha kellemes kéjutazásra indultak volna.

A második éjszakán kimerülten, kifáradva megkisértették pár órát aludni. Az idő, daczára hogy október már nagyon előre haladt, olyan meleg volt, hogy minden ablakot nyitva hagytak. A tábornok felült, megnézte óráját, aztán megint vissza feküdt, majd ismét felkelt és megtörülte homlokát.

— Ezt a hőséget ki nem lehet állani — mormolá.

— Soha életemben nem volt még ilyen melegem — jegyzé meg Gerald, ki ingujjra levetkezett.

De csakugyan nemcsak tikkasztó is volt a levegő, de különös forró gőz töltötte be a kocsit. A tábornok megtapogatta a padlót, de hirtelen visszakarta kezét.

— Valósággal izzó — mondá hirtelen; — ennek nem jó vége lesz.

Gerald kérdőleg tekintett rá.

— Rossz vas sin... a kerekek tűzverések a surlódástól, s ha még tovább így tart, meggyullad a fa. — Hé kalauz — kiáltá ki a tábornok, mert már állomás felé kezdtek közeledni.

— Ide, ide! Ez az átkozott kocsi megsüt bennünket elevenen.

Abban a pillanatban megállott a vonat és hosszas komoly tanácskozás folyt az izzó kerekek felett. Az állomásfőnök, a kalauz, a távirdász meg egy sánta lábu kutya vettek részt abban.

— Nyissák ki az ajtót — kiáltott ki a tábornok vérveres arczczal és parancsoló hangon. Felesleges mondani, hogy az ajtó kívülről volt becsukva.

— Dehogy nyitom ki, uraim, hiszen semmi baj sincs. Nyugodjék meg... veszélyről szó se lehet!

— Az már az én dolgom — szólta a tábornok. — Kérem nyissa ki azt az ajtót.

A nyájas zsarnok elmosolyodott és elfordult; a kerekekre néhány kanál vizet locsoltak, mely sistergett és füstölt a forró tüzes vason; azután a vonat újra neki indult a sötét éjszakának. A leg-

közelebbi állomásig kitart — gondolá a zsarnok kalauz. Azokra az emberekre akarta háritani a késedelem felelősségét, akik majd a jövő állomáson intézkednek.

Ez alatt a kocsi mind izzóbb és türhetetlenebb lett, sőt apró füstgomolyok kezdtek már felszállani a padló repedései közül. A tábornok gondolatban panaszlevelet fogalmazott a Times számára és néma haraggal várta az események kibontakozását. Mindenek előtt megkérte azonban Geraldot, zárja be az ablakot, nehogy a betóduló legáramlat lángra lobbantsa azokat a füstölgő sziporkákat, borzasztóan szenvedtek pedig a hőségtől, mely már szinte elviselhetetlenné vált, mire az állomáshoz értek. Épen ideje volt. Három-négy ember is kirántotta egyszerre az ajtót olyan durván rendelkezve, hogy szálljanak ki, mintha csak az utasok lennének a baleset okozói. A málhákat kidobták utánuk a perronra, a vonatot szétkapcsolták és az akkor már lángba borult kocsit eltávolították azzal a gyorsasággal, melyet a mi latin rokonaink csakis a nagy veszély tudatában képesek kifejtteni.

Jelentékeny késedelemmel járt a vonatnak újból való összeállítása és bizony egy jó óra is eltelt, mire a két angol ismét utnak indulhatott. Midőn azonban arra a helyre értek, ahol át kellett szállaniok, az a kellemetlen meglepetés várt reájuk, hogy elmulasztották az összeköttesést; az a vonat, melynek tovább kellett volna őket szállítani, már el-

ment, s így nem maradt más hátra, mint várakozni, még pedig dühös türelmetlenséggel bevárni a legközelebbi vonatot, mely több óra előtt nem érkezhett oda.

Igy tehát a helyett, hogy a tábornok és Gerald október 19-én délután érkeztek volna Rómába, csakis 20-án reggel nyújtóztathatták ki megmerevedett tagjaikat, hogy leszálljanak a Piazza di Teriminin. A kis Honora lakodalmi vendégei nagyon porosnak és fáradtnak tündek fel a római nap csillogó fényében. Gerald a legkinosabb aggodalmak martaléka volt, s kételylyel párosult félelem vett rajta erőt, midőn megkérte a tábornokot, hogy holmiját szállítsa el a szállodába. Ő maga az ut fáradalmi daczára egyenesen kihajtatott a villába. Azt remélte, hogy valamely irgalmas véletlen elhalasztja talán az esküvőt . . . És . . . és ha Honorának szüksége lenne rá, még jókor érkezik, hogy segítségére legyen. Ha pedig Honora nem érzi hiányát, mit törődnék akkor ugyis bármivel? Az életnek semmi bece nem lenne többé reá nézve. Későn érkezett! Mert midőn Honora otthonának magas boltives kapuja alá akart behajtatni, kopott bérkocsiját visszahátráltatta a portás, hogy előre bocsássa a pompás fogatokat, melyek éppen visszaérkeztek . . . de vajjon honnan?

Gerald kiugrott a kocsijából és keresztül törtetve a bámuló tömegen, éppen jókor érkezett a lépcső aljához, hogy szembe találkozzék kicsiny sze-

relmesével, amint az kilépett a kocsiból csipkés atlasz uszályával, s fején gyémánt diadémmal a myrtus- és narancsvirág koszoru felett, melyhez hasonló ékszer ékesíté nyakát is. De arcza halványabb volt a virágnál, míg sötét szemeiben fájdalom tükröződött vissza.

Az utolsó napok és éjjelek alatt különben Gerald meg volt boszulva, mert Honora fülében folyton ez a szó csengett: »Hűtelen, hűtelen!« és éjjel, nappal, alkonyatkor, mindig mindenütt az »ő« arczát látta és akkor érezte csak Honora, mi volt neki Gerald és hogy Porsenna idegen a szívének; gyötrelme, izgatottsága és kétségeesése több volt, mint amit elviselni képes lehetett. Orazio szégyenei és Isten dicsősége többbe kerültek neki, mintsem képzelte volna és így lesujtva jött vissza a templomból is a még mindig ajkán lebegő esküvel, hidegen huzva ki kezét azon kar alól, melyre most már az egész életen át támaszkodnia kell.

Megérkeztek. Orazio mindenkire mosolygott köröskörül, még pedig ellenállhatatlan szépségének tudatában diadalmasan; Honora azonban megtörtén lépdelt, maga elé bámuló szemekkel, melyek semmit se láttak és olyan ajkakkal, melyekről örökre eltűnni látszék a mosoly.

Gerald előre lépett, Honora érezte heves hangos lélegzetét, egyszerre hallotta a saját nevét, mire megfordult és merőn a szemébe nézett Geraldnak. Ugy tekintettek egymásra, amint egy haldoklóra

szoktunk tekinteni. Ekkor azonban Gerald eltűnt... az álom... aminek Honora tartotta, szétfoslott.... és a bájos ara szive lassu, hangos dobogással újra éledni kezdett. Orazio mit se látott, mivel éppen egy barátjának intett a tulsó oldalra. Szép, ifju hitvesével együtt lassan haladt felfelé a piros szőnyeges pompás lépcsőkön.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

IX.

Gerald nem tért vissza barátjához a szállodába s a tábornok nem is tudta élvezni se fürdőjét, se a nagyon elkésett reggelit, mert folyton az ifjura gondolt s csodálkozott, hová lehetett, vagy hogy mit végezhetett. Azon tűnődött most már, vajjon várjon-e még rá tovább is, vagy elmenjen utána, felkeresni a villába és haladéktalanul beszéljen Lady Évával. Még nem volt tiz óra s ő azt képzelte, hogy [az esküvői szertartás legfeljebb délre vagy még későbbre lehet kitűzve az Angliában végbemenő menyegzők divatja szerint. Ő tehát ahhoz tartotta magát.

Kocsiba ülve érezte, hogy nehéz és hálátlan felelősséget készült magára venni. Szinte bűnnek tűnt fel előtte az a kísérlet, hogy egy házasságot megakadályozzon az esküvő napján. A tábornok jellemes ember volt és rászolgált arra a sok kitüntetésre, melyben fényes pályáján hősies bátorságáért részesült, de most beismerte, hogy csaknem fél Lady Évától, és belátta, hogy a legborzasztóbb harcz is

kellemes lehetett volna ahhoz a rettenetes küzdelemhez képest, melylyel szembe kellene szállania, ha esetleg az utolsó pillanatban sikerülne neki és Geraldnak megmenteni a szegény megboldogult Dering leányát attól az »ördögös hitvány külfölditől«, amint ő nyakás britt felfogásával a nemes Oraziot nevezte magában.

Honnan tudhatta volna a tábornok azt, hogy Porsenna herczeg polgári házassága már a megelőző napon megkötöttet a helyi hatóságnál, mialatt ő meg a szegény Gerald izgatottan mértföldeket utaztak és türelmetlenül várakoztak a nyomoruságos állomás várótermében, s hogy következképen Honora már törvényes felesége volt Orazionak a római törvény szerint, még mielőtt belépett abba a templomba, melyből csak az imént tért vissza?

A villába megérkezve arról értesítették, hogy a fiatal menyasszony és anyja lepihentek egy rövid órára a fárasztó fogadások kezdete előtt; de a tábornok nem beszélvén olaszul, nem értette mit mondott a cseléd. Pillanatig zavarodottan állott, nem tudva mire vélni, hová lehetett Gerald.

A termék el voltak árasztva virágokkal s a lég telítve azok balzsamos illatával. Sajátságos módon emlékeztette az a tábornokot egy szomorú napra számos évvel azelőtt Indiában, midőn valakit eltemettek, akit ő nagyon szeretett. Halotti csend vette körül, illatos volt körülötte minden, de semmi sem emlékeztetett az életre.

Egyszerre egy ajtó csapódott be a hosszú lakosztály végén, éles csengetés hallatszott és Lady Éva halványan s ijedten szólította a komornáját. Aligha vette észre Sir Maxwell Lindhurstot, ki félreállott utjából és midőn Lady Éva eltávozott, úgy rémlett neki, mintha a legközelebb eső két szobából olyan aggodalmas hangokat hallana, hogy szinte azon gondolkozott, ne siessen-e be segítségét felajánlani. Abban a pillanatban megpillantá azonban a fiatal arát, de nem olyan állapotban, aminőben azt a nász reggelén várni lehetett volna.

Ajultan roskadt le a földre egy alacsony karos-zék mellett; feje a zék karjához ütődött; míg a gyémánt diadém alatti halálsápadt arcza a tábornok felé volt fordulva. A napsugár rávetődött és vakító fényben csillogtatta a gyémántokat. Kezei lehanyatlottak hosszú menyasszonyi fátyolának redőzetére s a fehér atlaszruha, a drága ékszerek még szomorubbnak tüntették fel az arcz, valamint a kezek halálsápadtságát. Ugy feküdt ott hófehér pompájában, mint a hullámokból kivetett lilium.

A tábornok lehajolt és fölemelte őt azzal a gyöngédséggel, mit az erő idéz elő. Pillanat alatt lefektette Honorát egy alacsony pamlagra, hol feje hátrahanyatlott s a nehéz diadém lecsuszott kicsiny fejéről. A tábornok dörzsölni kezdé az elalélt kezét, melyen ott tündöklött az uj arany jegygyűrű és éppen körülnézett viz után, midőn a szobaleány belépett. Az uj komorna volt az, ki kezét tördelte

ijedtében, amint halottként látta maga előtt feküdni fiatal urnőjét.

A tábornok menydörögve fordult hozzá e kiáltással:

— Hozz vizet, te bamba!

A komorna megrémült a hangtól, s engedelmeskedve futott ki. Mikor aztán behozta a vizet, a tábornok megmosta vele a hideg halántékokat és picziny kezeket, mire Honora megmozdult és megszólalt:

— Hol van az anyám? — kérdezé bágyadtan.

— A Mylady is beteg és le kellett feküdnie: ő küldött engem ide — válaszolá a komorna. — Ah! Excellenza! mi történt?

— Menjen . . . mondja, hogy már jobban vagyok — parancsolá Honora és csodálkozva nézett a tábornok szemébe. Az utóbbi azt képzelte, hogy egyedül kíván talán maradni és intett a leánynak, hogy engedelmeskedjék.

Midőn egyedül maradtak, Honora újból beszélni kezdett.

— Nagyon sajnálom, hogy annyi bajt okoztam. On igen jó.

— Dehogy vagyok az, óh dehogy — tiltakozék a tábornok, legyezgetve a fiatal hölgyet és orrához tartva a szagos üveget. — Kimerült, ugy-e? Éppen most öltözködött fel, nemde? Bizonyosan sokáig állott az öltözködésnél, gyakran megtörténik ilyesmi!

— Hol van a herczeg? — kérdezé Honora elszántan. — Valaki rettenetes levelet irt nekem és abban a pillanatban kaptam meg, mikor haza jöttünk; neki tudni kellett felőle.

— Ne beszéljen még, édesem — nyugtatta gyöngéden öreg barátja. — Ime, igyék egy kis bort — mondá, midőn a komorna belépett egy tálczával. — Milyen kiméletlenség önt ma levelekkel felbosszantani.

— Borzasztó levél az ... de hol is van? — szólt Honora körülnézve, midőn a bortól visszanyerte rózsás arcszínét.

— Kérem, keressék meg ... nem szabad itt hevernie. Szegény Orazio! Ugyan ki gyűlölheti őt ennyire? Hiszen olyan jó és gyöngéd.

— Ez az a levél? — kérdezé a tábornok felémelve egy kicsi papirlapot onnan, ahová Honora leroskadt az imént és nagyon kellemetlenül kezdte érezni magát. Még mindig azt remélte, hogy megmentheti ... azt hitte, még van ahhoz idő. Nem vette figyelembe a jegygyűrű jelentőségét a kicsiny kézen, melyet olyan hévvel dörzsölgetett.

Honora felült és a levél után nyult.

— Igen, ez az ... óh, mit szólana hozzá a herczeg? Ugyan mit csináljak vele? — szólt és lesujtva tekintett a tábornokra. Gerald arcának megpillantása, vagyis inkább az a képzelet, hogy látta őt a lépcső alján, most, hogy magához tért, kétszeresen érzékenynyé tette férje becsülete végett.

— Elolvassam? — kérdezé Sir Maxwell Lindhurst. — Nem volna-e jobb egyszerre megsemmisíteni, ha önnek fájdalmat okoz?

— Nem, nem; kérem olvassa át, azután tanácsoljon, megmondjam-e »neki«. Ugy szeretném legalább azt cselekedni, ami helyes.

A tábornok olvasni kezdé a következőket:

»Kisasszony!

»Az a gonosz ember, akivel oltár elé lépni készül, meg fogja önt ölni vagy pedig nagyon szerencsétlenné teendi. Ő volt az oka, hogy a leányom öngyilkossá lett tizennyolcz éves korában s az a gazember még nevetett, mikor halva látta áldozatát. Letaszított egy gyermeket Oliveto szikláiról és még csak vissza se fordult annak halál-sikoltására vagy anyja átkainak hallatára. Éhínségbe, nyomorba taszítja népét; mert azt mondja: haljanak meg valamennyien és menjenek a pokolba, hogy ott is szolgálatára legyenek, ha majd ő oda-kerül.

»Én nem sajnálom önt. Nem sajnálok senkit, mióta gyermekem megölte magát; hanem meg akarom rontani annak a gaznak gyönyörüségét a menyegzője napján. Ne esküdjék meg vele. Kár-hozatát fogja okozni lelkének és felemészti életét. Azért irtam ezt a levelet az ön anyanyelvén, hogy jobban megértse.

»Engedelmes szolgálója

S. D.«

Midőn a tábornok elolvasta ezt a szeretetreméltó levelet, leült és elfordítá tekintetét Honora kérdő szemei elől. Ugyanaz állott azokban a sorokban, amiket ő akart elmondani neki, de arra már még se kívánt vállalkozni, hogy egy névtelen író szövetségesévé süllyedjen. Vajjon volt-e már valaha tisztességes gentleman hasonló kellemetlen helyzetben? Pedig mégis való igaz volt, a borzasztó következmény beállott, de ő még mindig lehetségesnek vélte Honorát kiragadni a számára készített örvényből.

Az óra tizenegyet ütött. Nem volt vesztegetni való idő. Minden perczen beléphettek, hogy elhurczolják a fiatal hölgyet egyenesen az esküvőre. Összeszedte tehát magát a tábornok, egy alacsony széket tolt a pamlag mellé és hozzá kezdett feladatához. Nem volt könnyű dolog, mert szegény Honora rémült tekintettel nézett rá.

— Félek, hogy különösnek fogja találni, édes gyermekem, — szólt a tábornok, — ha én nem itélem el egészen ennek a gyűlöletes levélnek az íróját; de az igazat megvallva, én magam is úgy hiszem, hogy Porsenna herczeg életében van egy pár olyan szerencsétlen folt, mely végett sokkal jobb lett volna önre nézve, ha bele nem egyezik abba, hogy nejévé legyen.

A tábornok neki bátorodott s most már egész könnyünek találta feladatát.

— Mit akar ezzel mondani? — kérdezé Honora,

méltósággal kiegyenesedve és erélyes komoly hangon beszélve.

— Oh, kedves gyermekem — szólt a tábornok neki melegedve, — mint boldogult édes apjának jó barátja, kötelességemnek tartom megkísérteni legalább azt, hogy megmentsem. Az ön szegény édes anyja nem értene meg engem. Oh, édes gyermekem, ne menjen nőül Porsenna hercezeghez! Esdve kérem, ne legyen az ő hitvesévé! Ennek a levélnek minden egyes vádja igaz és még van száz olyan, amit senki se mondhat el önnek. Oh, kedves, ártatlan jó gyermek, akit elvezettek az örvény széléhez; de még van idő, hogy visszaforduljon. Ugyan mi érdekem lehetne nekem a hercegeget vádolni? Ugyszólván nem is ismerem a személyét, de jól ismerem a jellemét. Mindenki ismeri azt itt. Kérem, engedje megmondanom nekik, hogy ön elájult, hogy a szertartást el kell halasztani és

Honora hirtelen felszökött helyéből és villogó szemekkel tekintett állítólagos megmentőjére, míg arczán a harag pirja égett.

— Hogy merészel ön így beszélni az én férjemről! — kiáltá. — Tudom, hogy ön barátja volt az én drága jó atyámnak, különben soha se bocsájtának meg ezért!. Én ma reggel örök hűséget esküdtem a hercegnek, szent fogadást tettem neki s így az ő becsülete most már az enyém is!

Szegény sir Maxwell elsáppadt. Olyan volt, mintha villám sujtotta volna.

— Megesküdött ma reggel? — hebegé. — Azt hittem még csak most készült el, hogy a templomba menjen. Ah, édes Istenem, ez rettenetes! ez borzasztó!

A tábornok megfordult, az ablakhoz ment és Honora látta, amint kezeivel eltakarja szemeit egy pillanatig. Azután a vén katona visszatért és megállott előtte a legmélyebb bánat kifejezésével szép öreg arczvonásain.

— Félek, azt fogja most gondolni, hogy én megbocsájthatlan dolgot követtem el — szólalt meg végre; — de remélem, egykor meg fog bocsájtani. Látssa, én nem tudtam. Ön kedves, erélyes derék nő; Isten meg fogja oltalmazni.

— Igen, megbocsájtok — szólt Honora. — Ön nem tudhatta, de most már tudja, ugy-e bár? — mondá és úgy nézett a tábornokra nagy szemeivel, mintha akarata ellenére meg akarná győzni — és elhiszi, nemde, hogy annak a rágalmazó levélnek egyetlen szava sem igaz. El kell ezt hinnie nekem. A fiatal leány azzal oda nyujtá kezét, öreg barátja pedig lehajolt és mély tisztelettel csókolta meg a vékony ujjakat.

Uri fogatok robogtak be egymásután az udvarba és Lady Éva belépett a szobába nagy pompában, de megtörve.

— Ah, ön az, Sir Maxwell? — kiáltott fel. — Milyen szép, hogy eljött! Rajta Honora, a vendégek már érkeznek s te még egészen oda vagy.

Igen, tudom, hogy egy kicsit elszédültél; én magam is rosszul voltam, de most már nem szabad többé arra gondolnunk. Siess és hívasd elő Virginiát, hogy rendbe hozza öltözékedet; a herceg mindjárt itt lesz.

A tábornok kiosont, mialatt Lady Éva Honora nászöltözékével és ékszereivel volt elfoglalva. Néhányan már összegyülekeztek a fogadó teremben, de az, akit a tábornok várt, természetesen nem jelent meg. Mindenütt csend és nyugalom uralkodott és az egész látomány inkább az indiai temetésre emlékeztette.

Geraldot az üres kertben találta egy padon ülve. A közeledő tábornoknak úgy tünt fel a szegény ember, mintha élet és ifjuság eltűnt volna ifju arczáról. Leült melléje, de egyetlen szót se tudott szólani pár pillanatig. Mig végre így szólt hozzá:

— Menjünk haza, fiam itt már nincs mit keresnünk, elkéstünk. Oltalmazza meg »őt« a Mindenható Isten. Mi megtettünk mindent, amit tehettünk.

— Nem — szólt rekedten Gerald. — Nem lett volna szabad őt elhagynom abban a tudatban, hogy a gonosz kísértő nyomában van. Számba se jöhetett az én nehezteléseim akkor, mikor az ő drága élete sőt még annál is több állott a koczán? Oh, én Istenem! Miért is tekintik a gyilkosságot bűnnek? Az egyedüli helyes dolog volna most az, hogy megöljem azt a gazembert,

mielőtt szerencsétlenné tenné! Hol van az a vad-állat?

Gerald felugrott helyéből, mintha a herceg után akarna rohanni, de a tábornok megragadta karját és elindult vele az épülettől eltérő irányban?

— Ma ne, édes fiam — mondá neki — ma ne! Kezdetben ugyanis gyöngéd lesz hozzá és Honora bizik benne. Majd később . . . ha boldogtalannak fogja érezni magát . . . akkor is elég idő lesz leléni azt az embert. Nem fogjuk szem elől téveszteni a szegény gyermeket. Menjünk el most innen, siessünk haza, fiam.

Ilyen véget ért az ő nemes vállalatuk.

Lady Éva ohajtása teljesült és ő végre mégis csak anyósává lett egy hercegnek.

Honorát sokkal jobban megrendítették a dél-előtti felindulások, hogy sem nagyon érezte volna az otthontól való megválás fájdalmát, miért is látva, milyen száraz szemekkel hagyta el édes anyját, mindenki azzal vádolta, hogy nagyon kevés gyermeki szeretet lakozhat szívében. Mikor végre minden ölelésen és szerencsekivánatokon, valamint a sok hiábavaló beszéd meghallgatásán átesett és elhagyta Rómát, a szegény menyasszony megkönnyebbülten roskadt le ülésébe. Enyhülést okozott neki az elutazás. Flórencz egészen új volt előtte, nyugalmat remélt ott találhatni, tudta, hogy nem várnak ott reá se szép álmodozások, se ábrándok . . . De félreismert jó barát sem, aki még utolsó kis

bizalmától is meg akarja fosztani, melyet férje iránt táplálni kíván. Mily különösnek tünt fel Honora előtt, hogy férjének nevezze azt a szürkekabátos férfit, aki ott mellette éppen szivarra gyujtott! Mindegy, elérkezik majd annak is az ideje. Honora szentségnek tekintette a házasságot, melynek megvannak kötelességei, de áldása is. A fiatal hölgy rápillantott virágaira, melyekkel olasz szokás szerint körül rakták a kocsiban. A szegény virágok már hervadoztak és inkább sárgák, mint fehérek voltak.

Nemsokára bevezették Honorát a flórenczi szállodának pompásan ékesített szobájába, de ő észre se vette, hogy milyen, mert halálosan fáradt, kimerült volt a visszahatás súlyától. Megtörtént! Az áldozat meghozatott s a jó Isten most már bizonyosan meg van vele elégedve. Oh, milyen boldog lenne, ha belefekhetnék picziny hófehér ágyába s az öreg Assunta mellette volna, hogy levetkeztesse és csendesen lefektesse aludni, mint hajdan évekkal azelőtt, mikor még a jó apuska is élt.

Virginia ott sürgölődött körülötte, a herczegné kofferjei és kulcsai között keresgélve. Sőt még suttogva vitatkozott is a szoba tulsó végén álló inassal valami semmiség felett. Honora nem látott, nem vett észre semmit, ő csak pihenés és egyedüllét után vágyódott és otthoni kicsiny, hófehér ágyára gondolt.

A sürgés-forgás és suttogás nemsokára megszünt. Honora magára maradt végre pár boldog pillanatig. Mire elmélkedéseiből magához tért Orazio térdelt előtte.

Virginia bedugta fejét az ajtón, de hirtelen és csendesen visszahúzódott.

— Madonna mia Santissima! — hebegte elfojtott hangon. — Milyen tüzes szemei vannak Ő Excellenciájának! Az a szegény kis hercegné pedig olyan ártatlan, mint egy kis csecsemő.

Honora tévedett. Az áldozat még csak most vette kezdetét.

— Vége az első kötetnek. —

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

